

Jugoslovan

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, zatljino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Rekopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru. Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. šek. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 56

Ljubljana, nedelja, dne 8. marca 1931

Leto II.

Nj. Vel. kraljica Marija

Nj. Vis. prestolonaslednik Peter kot smučar na Gorenjskem

Poslovilni pozdrav admirala Guépratte-a

Beograd, 7. marca. I. Pred odhodom v Francijo je naš dragi gost admiral Guépratte naslovil preko listov na javnost te-le besede: »Dragi prijatelji! Sprejeli ste me pri svojem ognjišču ne kakor prijatelja, temveč kakor najdražjega sorodnika. Rekli ste mi: Ostanite pri nas, ne potujite! Te besede so me globoko ganile. Toda žal, moram vas ostaviti. Vendar vas bom pa tudi slušal, ker moje srce ostane pri vas. Če mi Bog podari še nekaj let življenja, bom morebiti doživel redko srečo, da se še enkrat vrnem med vas. Sedaj vam pa kličem: Na svidenje, dragi prijatelji! Hvala vam od srca za vaš nepozabni sprejem! Admiral Guépratte.«

Beograd, 7. marca. I. Ga. admirala Guépratte-a se je po listih zahvalila s temi-le besedami: »Predragi prijatelji! Dovolite mi, da besedam zahvale našega admirala pridružim tudi svojo toplo zahvalo za vso pozornost in ljubeznivost, ki ste mi jo izkazovali za mojega bivanja v vaši prelepi zemlji. Med vami sem doživela najlepše dneve svojega življenja, dneve iz pravljice, dneve snov, dneve nepozabnosti. Sedaj, ob koncu, moram priznati, da puščam del svojega srca v Jugoslaviji. Mnogo zahvale vam in živeli!«

Jutri popoldne zapustita admiral Guépratte in njegova soproga Beograd.

Izlet francoskih učenjakov s parnikom »Kraljica Marija«

Paris, 7. marca. AA. Na inicijativo prof. Hurtiga, člana francoske akademije in univerzitetnega profesorja, prirede meseca aprila francoski učenjaki izlet s parnikom »Kraljica Marija«. Program ekskurzije je ta-le:

1. aprila prihod v Trst, 2. aprila odhod s parnikom »Kraljice Marije« na Sušak, 3. aprila prihod na Sušak, ogled mesta in odhod v Dubrovnik, 4. aprila prihod v Dubrovnik, 5. aprila prihod v Kotor, odkoder se bo vršil ogled Boke in okolice, nakar odpluje »Kraljica Marija« v Atene. 13. aprila vrnitev na Korčulo, odkoder bo prevoz na kopno ter nato z železnico v Mostar in Sarajevo. 15. aprila vrnitev v Split ter preko Sušaka v Trst, odkoder se vrnejo v Francijo.

Barcelona bi bila rada sedež razorožitvene konference

Madrid, 7. marca. AA. Občinski svet v Barceloni bo poslal Društvu narodov v Ženevi dopis: ki bo v njem predlagal, naj postane Barcelona sedež predstoječe konference o splošni razorožitvi.

Svečani krst parnika „Kraljica Marija“ v Splitu

Nepregledna množica pozdravlja kumico Nj. Vel. kraljico pri njenem prihodu v Split. Impozantna in pomembna svečanost ob navdušenih manifestacijah za Nj. Vel. kralja, kraljevski dom in naše morje

Split, 7. marca. r. Danes ob 11-50 je s posebnim dvornim vlakom prispela na tukajšnjo postajo Nj. Vel. kraljica Marija s spremstvom.

Na postaji so Nj. Vel. kraljico sprejeli zastopniki civilnih in vojaških oblasti, dalje zastopniki mestnih korporacij, predstavniki narodnih društev, častna četa 11. pešpolka in vojaška godba.

Ko je vlak privozil na postajo, je godba zavrnila državno himno. Nj. Vel. kraljica se je najprej pokazala pri oknu vagona, kar je takoj izzvalo navdušene in dolgotrajne ovacije.

Ob izstopu iz vagona sta gospe predsednika občine in bana Primorske banovine drja. Iva Tartaglije predali Nj. Vel. kraljici dva lepa šopka cvetic. V spremstvu Nj. Vel. so bile dvorne dame ge. Eleonora Švrlljugova, Tavčarjeva in Srškičeva. Na postaji sta bila tudi, čakajoč na prihod Nj. Vel. kraljice, maršal dvora Dimitrijevič in admiral Wickerhauser.

Ko je Nj. Vel. kraljica zapuščala postajo, so se pred poslopjem nagomilile neštete množice prebivalstva in ozračje so pretresali navdušeni in burni vzkliki: Živela kraljica! Ti vzkliki iz tisočev in tisočev grl so spremljali Nj. Vel. kraljico od postaje in po vsej poti do obrambnega nasipa, kamor se je Nj. Vel. kraljica s svojim spremstvom peljala v avtomobilu.

Ob nasipu je bil privezan parnik »Kraljica Marija«. Na stopnicah parnika je sprejel Nj. Vel. kraljico predsednik Jugoslovanskega Lloydja Banac. Nato je deček Marinović predal Nj. Vel. kraljici šopek cvetic. Kraljica se mu je zahvalila in mu dala roko z besedami: »Srečna sem, da sem mogla priti.«

Potem se je Nj. Vel. kraljica v spremstvu g. Banaca in svojega spremstva napotila na ladjo in krenila naravnost na poveljniški most. V trenutku, ko se je pojavila na mostu, so se oglasile sirene vseh ladij v pristanišču. Obenem je vojna mornarica, ki se je bila formirala v vrsto v pristanišču, pozdravila Nj. Vel. kraljico s

častnimi streli. Nato se je takoj začel obred krstitve, ki sta ga opravila katoliški in pravoslavni svečenik. Obred je bil kratek. Ko je na dano znamenje mornarjev, da je krščenje gotovo. Nj. Vel. kraljica pritišnila na gumb na poveljniškem mostiču, so se jele spuščati ob bok ladje velike jugoslovanske zastave, ki so dotlej zakrivale ime ladje »Kraljica Marija«. S tem je bil obred krščenja opravljen.

Nj. Vel. kraljica je v spremstvu g. Banaca in poveljnika ladje krenila s poveljniškega mostiča ter so ji spodaj predstavili vse oficirje ladje, ki jim je kraljica dala roko. Nato si je Nj. Vel. kraljica ogledala ladjo, nato pa je odšla v svojo kabino. Ob 13. je bil serviran na ladji mrzel prigrizek. Med zakusko je predsednik »Jugoslovanskega Lloydja« Banac pozdravil Nj. Vel. kraljico z govorom, v katerem se je zahvalil Nj. Vel. kraljici za počastitev družbe in potem rekel:

»Pod močno in modro vlado Nj. Vel. kralja se vidi velik napredek na vseh poljih in tako tudi v razvoju naše trgovinske mornarice. Povečanje naše mornarice s tem lepim parnikom pomeni za našo mlado zastavo na morju važen korak naprej v stremljenju, da pridemo v vrsto velikih pomorskih narodov. Za ta korak — to naj posebno naglasim — smo se mogli odločiti samo zato, ker čutimo močno roko in zaščito našega hrabrega kralja, ki je tako močna, da nas lahko obvaruje pred vsem in nam zagotovi široko polje delovanja za utrditev naše zastave v svetovnem prometu. Ta razvoj naše moči na morju in ta zavest varnosti bosta najbolje pokazala ne samo našemu narodu, nego tudi vsemu svetu, našo važnost saj že danes spoznavajo, da je naša država dežela miru in reda, kjer se lahko odpočiješ in razvedriš v naši divni narodi bolj kakor kjerkoli drugje.

Vaše Veličanstvo je hotelo na današnji dan s svojo dragočeno navzočnostjo pokazati vidno svojo ljubezen, s katero Vaše Veličanstvo in naš vzvišeni vladar sprem-

ljata vsak napredek naše zastave na morju. Zato prosimo Vaše Veličanstvo, naj izvoli sprejeti izraze naše hvalečnosti za čast, ki nam je bila izkazana in naj izvoli biti tolmač naše zahvale pri Nj. Vel. kralju. Naj živi Nj. Vel. kraljica Marija!«

Splošne burne in dolgotrajne ovacije z vzkliki: »Živela kraljica! Naj živi Nj. Vel. kralj Aleksander I. in njegov svetli vladarski dom!« (Spet dolgotrajno in burno vzklikanje Nj. Vel. kralju in Jugoslaviji.)

Ko se je vzklikanje Nj. Vel. kraljici, Nj. Vel. kralju in Jugoslaviji nekoliko poleglo, je izpregovorila Nj. Vel. kraljica in odgovorila na pozdravni govor predsednika »Jugoslovanskega Lloydja« Banaca, s temi-le besedami:

»Častitam vam h krstu tega divnega parnika s toplimi željami, da ponosno in uspešno ponese po morjih jugoslovansko trgovsko zastavo. Naj ga spremlja sreča!«

Na te besede Nj. Vel. kraljice se je ponovil orkan odobravanja. Ponovili so se klici Nj. Vel. kraljici, Nj. Vel. kralju in kraljevskemu domu. Tem klicom so se pridružile tudi tisočglave množice, ki so se zbrale ob obali že ob prihodu Nj. Vel. kraljice in ki je ves čas svečanosti navdušeno manifestirala za Nj. Vel. kralja, Nj. Vel. kraljico, Nj. Vis. prestolonaslednika Petra in kraljeviče, za Jugoslavijo, jugoslovansko mornarico in vojsko.

Ob 16. je krenila ladja »Kraljica Marija« iz splitske luke ter začela rezati valovje modrega Jadrana. Spremljali so jo navdušeni klici množic in topovski streli.

Prpriave za sprejem kraljice v Dubrovniku

Dubrovnik, 7. marca. k. Vse mesto se pripravljalo, da na čim bolj svečan način sprejme Nj. Vel. kraljico Marijo, ki prispe jutri s parnikom iz Splita. Mesto se je odelo v zastave. Zvečer ga bodo razsvetlili. Izdali so proglas na meščanstvo in sestavili poseben program bivanja Nj. Vel. kraljice v mestu, saj je to njena prva pot v Dubrovnik.

Utrditev laburistične vlade po sporazumu v Indiji

MacDonald more računati v svoji indijski politiki na podporo liberalcev in Baldwinovih konservativcev - Delavska vlada ostane na krmilu vsaj do srede 1. 1932

London, 7. marca. r. Posledice sporazuma v Indiji se globoko čutijo tudi v vsej angleški notranji politiki. Indijsko vprašanje je v ospredju med vsemi drugimi političnimi vprašanji.

Kakor je bilo pričakovati, je premirje v Indiji znatno utrdilo položaj MacDonaldove vlade. To se očitno kaže kljub temu, da je eno krilo konservativcev pojačalo svojo novinarsko kampanjo proti njej. To kampanjo vodijo predvsem glasila znanega novinskega magnata lorda Rothemereja. Ob čigar strani stoji tudi Beaverbrook. Vsi ti listi ostro protestirajo proti sporazumu, ker da ne pomeni nič drugega nego kapitulacijo Anglije, s katero se je ta poslednja odpovedala Indiji. Ta kampanja služi na eni strani za napade proti delavski stranki, na drugi pa proti voditelju konservativcev Balwinu, kateremu očita to konservativno krilo, da odobrava stališče, da so koncesije v Indiji potrebne.

Tako se je pojavil spricho indijskega vprašanja v konservativni stranki precej oster razkol. To nesoglasje se je opazilo takoj po zaključku indijske konference. Ze tedaj je krilo konservativcev, ki sledi g. Baldwinu, izjavilo, da sprejema rezultate konference, medtem ko je drugo krilo pod vodstvom g. Churchila zavzelo stališče nepomirljivega nasprotovanja vsaki reformi. Churchill, ki se je tedaj oddaljal od svojih prejšnjih tovarišev v konservativnem ministertvu, je bil v začetku precej osamljen, toda vneta sta že tedaj podpirala njegovo stališče listi Rothemerejeve in Beaverbrookove smeri. Kampanja, ki jo vodijo omenjeni listi, bi znala imeti za posled-

dico korenito pregrupacijo osebnosti in sil v konservativni stranki.

Kar se tiče laburistov, je postal položaj njihove vlade po sporazumu v Indiji kljub zadnjim uspehom na polju notranje politike precej povoljen, kajti v področju splošne imperijalne politike morejo sedaj računati ne samo na podporo liberalcev, temveč tudi večine one skupine konservativcev, ki sledijo g. Baldwinu. S tem jim

je dan pogoj za izvedbo ustavne reforme v Indiji, katera bo dobila svojo končno obliko na novi indijski konferenci, ki se ima sklicati v Delhi še v teku tega leta. Potreba solidarnega nastopa strank glede indijskega vprašanja bo imela za posledico utrditev MacDonaldove vlade, katera ostane na krmilu, kot se splošno predvideva, gotovo še vse letošnje leto in še dobršen del leta 1932.

Prepoved dvojne zaposlitve v Avstriji

Načrt zakona bo v kratkem predložen dunajskemu parlamentu

Dunaj, 7. marca. d. Na včerajšnji seji Narodnega sveta so med drugim razpravljali tudi o vprašanju zakona proti tistim, ki dvojno služijo. Kakor poroča »Das Sechshur-Blatt« iz poučenega vira, se že izdeluje takšen zakonski predlog. Gre za tri kategorije oseb z dvojnimi zaslužkom, in sicer: 1. osebe, ki uživajo kako pokojnino, bodisi državno ali kako drugo, in ki imajo poleg tega še kako plačano zaposlitev, 2. osebe, ki so v kakem delovnem razmerju, hkrati pa imajo še kako drugo zaposlitev in 3. osebe s takozvanim »neprirodnim dvojnimi zaslužkom«, to so rodbine, kjer služita mož in žena. Pripravljeni zakonski predlog zahteva, da se uvede obvezen javen izkaz o delu, s čimer bi bila omogočena kontrola vseh treh kategorij oseb z dvojnimi zaslužkom. Za prvo kategorijo se predlaga, da se upokojenec prepove sprejeti zaposlitev. Prav tako se predlaga za drugo kategorijo splošna prepoved dvojne zaposlitve podobno kakor v

Nemčiji. Pri tretji kategoriji mora eden od obeh zakoncev pustiti svojo službo, ne da bi imel pravice do podpore za brezposelne. Zakonski predlog bo v kratkem času predložen Narodnemu svetu.

Besedilo pomorskega sporazuma se objavi v sredo

Paris, 7. marca. AA. V političnih krogih je nastalo nezadovoljstvo, ker bo objavljena vsebina francosko-italijanskega sporazuma šele prihodnje sredo. Objava se je zakasnila, ker sta vladi v Washingtonu in v Tokiju izrazili neke pomisleke, ker je bila določena tonaža oklopnic na 23.000 ton. Končno pravijo Američani in Japonci, da so dovolili Franciji 82.000 ton podmornic, dočim imajo Združene države in Japonska vsaka po 32.000 ton.

London, 7. marca. n. Pravijo, da nameravajo formalno sankcionirati francosko-italijanski sporazum z medsebojnim posetom. Francosko vojno brodovje bo posetilo italijansko vojno luko Spezia, italijansko vojno brodovje pa francosko vojno luko Toulon.

Ob Masarykovem jubileju

Tako velike zasluge si je pridobil predsednik Masaryk za svoj narod in še zlasti za češkoslovaško državo, da mu pe pravici pravijo Čehoslovaki: naš Lincoln. Če ne bi imela Amerika svojega Lincolna, bogzna, če bi ostala Amerika svobodna. In če ne bi imela Čehoslovaška svojega Masaryka, tudi gotovo ne bi bila danes ena najbolj konsolidiranih srednjeevropskih držav, če bi sploh prenesla vse silne nevarne boje.

V mnogem oziru pa ni bil Masaryk samo Lincoln za svoj narod, temveč tudi za naš. Že pred vojno je bil učitelj naše mladine, že pred vojno pa je tudi bil eden najodločnejših in najzvestejših naših prijateljev. Da je izgubila Avstro-Ogrska bitko ob anekstsijski krizi, je Masarykova zasluga, ker on je razkril vso umazanost dunajske diplomacije, ki je delala s falzifikati. A tudi med vojno je bil Masaryk vedno eden najzvestejših prijateljev jugoslovanskega naroda ter več ko enkrat uspešno posredoval v naših notranjih sporih. Ni čuda zato, če je vsak Masarykov jubilej tudi za jugoslovanski narod praznik in da spoštuje in časti Masaryka jugoslovanski narod prav tako ko češkoslovaški.

Treba pa je, da jugoslovanski narod slavi Masaryka tudi v duhu njegovih nauk. Delati in živeti tako, kakor je učil Masaryk, v tem je šele prava proslava njegovih zaslug. V tem pogledu pa bi zlasti opozorili na delo Masaryka kot državnika in češkoslovaškega ter slovanskega patriota. Tu je najpotrebnejše, da sledimo vzgledu Masaryka, da se ravnamo po besedah slovanskega Lincolna. Zlasti pa še zato, ker so njegove besede dostikrat za nas tako umestne in pravilne, kakor da bi bile naše izgovorjene na naš naslov.

Tako je predsednik Masaryk pred kratkim k obletnici Lincolnove univerze govoril o demokraciji. V tej svoji izjavi je znova povdaril svojo vero v demokracijo, ki ne pomeni skrbeti le za sebe, temveč misliti tudi na druge in delati za nje. Če ni demokracija povsodi prodrila, potem le zato, ker ni vedno zmagala treh svojih glavnih nasprotnikov in ti so: egoizem, sentimentalnost in praznovanje.

Kakor da bi bila izrečena ta izjava naravnost zaradi naše povojne, došestojanuarske politike, tako so z njo točno povedane vse glavne napake našega povojnega parlamentarizma žalostnega spomina. Ali je bilo v vsem tem našim bivšem parlamentarizmu stvari, ki je tako silno ovirala in preprečevala naš napredek, kakor je bil povsod delovni strankarski in osebni egoizem. Vse vladne krize so nastale v prvi vrsti samo zaradi egoizma, vsi dobri načrti so propadali zopet samo zato, ker so zadeli ob vedno čuječi egoizem uplivenih, nobena reforma, nobena dobra stvar ni bila izvedljiva, ker se je proti njej postavil ta ali drugi egoizem. Naša uprava je propadala vsled njega, notranji spori so nastajali zaradi egoizma in do nobene sloge, do nobenega sporazuma ni moglo priti samo vsled tega vedno delujočega egoizma.

Na drugi strani pa je sentimentalnost rušila našo silo in onemogočala vsak uspeh. Da smo zapravili Wilsonovo črto, je bila kriva samo nezdrava sentimentalnost, da smo izgubili Koroško, gre zopet v veliki meri na račun naše sentimentalnosti, da se nismo znali gospodarsko osamosvojiti, to je zopet preprečila naša sentimentalnost. In še danes se nismo rešili te naše sentimentalnosti in zato še danes ne znamo delati. Iz same sentimentalnosti dopuščamo, da osladni šlagerji ubijajo našo odgovornost, iz same sentimentalnosti nočemo vedeti, kaj zahteva narodni ponos, iz same sentimentalnosti zdihujemo, kjer bi si z delom mogli pomagati in iz same sentimentalnosti še danes ne pogledamo resnici v oči. Politično praznovanje pa je bila naša tretja napaka. Kaj vse so smeli klepetati naši politični agitatorji nezakonovano našemu narodu! Ni še bilo na svetu neumnosti, ki pri nas ne bi našla pristašev. In še danes straši tega političnega praznovanja polno in še danes niso izginili oni krivi preroki, ki vedo povedati, da nas hočejo Srbi ali pa Hrvatji čisto pojediti!

Vse te tri velike napake dokazujejo, da smo bili za svobodno državno življenje ne pripravljeni in da je zato moralo priti tako, kakor je prišlo, da bi nam egoizem, sentimentalnost in praznovanje skoraj uničili državo. In da ni naš kralj Aleksander s 6. januarjem pritisnil vse tri glavne hibe k tlom, bi morda danes že doživeli največjo katastrofo, ki jo je sploh mogel doživeti

Velika ladijska nesreča na Donavi

Vsled trčenja z »Zagrebom« se je parnik »Franchet d'Esperey« potopil -- število človeških žrtev ni še ugotovljeno

Beograd, 7. marca. AA. Nocoj ob pol 1. je trčil v parnik »Franchet d'Esperey«, ki vrši potniški promet med Beogradom in Pančevom, blizu Ade Huje, 150 metrov od obale v parnik »Zagreb«, ki je vozil s Pančeva v Beograd. Parnik »Zagreb« se je zaril od strani v parnik »Franchet d'Esperey« in prebil kabino II. razreda. Radi tega je parnik »Franchet d'Esperey« potonil in sicer najprej s sprednjim, potem pa tudi z zadnjim delom. Potnikom I. razreda se ni zgodilo ničesar, toda med potniki II. razreda, ki so se jim pridružili radi slabega vremena nekateri potniki III. razreda, je nastala panika. V trenutku trčenja je udrla voda in ugasnile so vse električne svetilke. Potniki so v paničnem strahu drli proti vratom. Priskočili so takoj na pomoč mornarji, nastala pa je med vrati gneča, da se je sicer mogla rešiti večina potnikov, a ne vsi. Koliko potnikov je utonilo, se še ne ve, ker bo mogoče parnik dvigniti šele drugi teden. Pogrešajo sestre Teti in Pavlino Janas iz Pančeva ter krmarja parnika Štularja. Tudi parnik »Zagreb« je bil poškodovan in so ga morali odpeljati, da ga popravijo. Kolika materialna škoda je nastala na parniku »Franchet d'Esperey«, bo ugotovljeno, ko ga odvečejo v dok.

Beograd, 7. marca. 1. Že v prvih trenutkih po nesreči so opazili, da je parnik »Franchet d'Esperey« zelo poškodovan. Ugotovili so, da so izhodne stopnice iz II. razreda popolnoma porušene, kar je zelo oteževalo reševanje potnikov, vendar pa je temu odpomogel restavater s parnika »Franchet d'Esperey«, ki je odprl izhod za silo, iz katerega so mornarji začeli spravl

ljati obupane potnike, ki so bili že skoro do vratu v vodi. Na tak način so z velikim naporom rešili pet potnikov. Rešena je bila tudi neka dama, ki se je onesvestila. Od moštva se je ponesrečil prvi krmar Šavlovič, ki je ravno spal v kabini na »Franchet d'Esperey«. Najbrže je pri sunku bil težko ranjen in ga niso mogli rešiti in je tako našel smrt v vodi.

Rešeni potniki so ostali nekako do 3. ure zjutraj na ladji »Zagreb«. Okrog 3. je prišla na lice mesta prva ladja iz Beograda, ki pa se je takoj vrnila v Beograd, da obvesti »Rečno plovbo« o nesreči. Ob pol 4. je prišel parnik »Prešern«, ki je pristal ob levem boku »Zagreba«, sprejel na krov potnike in odpeljal nato nazaj v Beograd, kamor je prišel ob pol 5.

Ko je ravnateljstvo »Rečne plovbe« zvedelo o nesreči, je izdalo ukaz, da se v beogradskem pristanišču in na ladjah v znak žalosti izvesijo zastave na pol droga.

Neki očividec pripoveduje, da je takoj, ko je bila obveščena agencija, odšel prometni načelnik Petrovič z ladjo »Skadar« iz Beograda na mesto nesreče. Kmalu za njim se je odpeljal tja tudi šef navigacije g. Landa na ladji »Raška«. To je bilo okrog pol 6. zjutraj. Ko je »Raška« dospela do ladje »Franchet d'Esperey«, je baje prvi krmar tega parnika Mordešić skočil skozi okno svoje kabine v Donavo.

Na lice mesta je prišla tudi komisija, da ugotovi vzrok nesreče. Natančno število človeških žrtev še do sedaj ni ugotovljeno. Za sedaj se za gotovo ve samo, da so štiri osebe našle smrt, in sicer trije potniki, in krmar.

Nejasen politični položaj v Nemčiji

Proračun notranjega ministrstva sprejet - Med vlado in socialnimi demokrati ni še prišlo do sporazuma

Berlin, 7. marca. AA. Poslanska zbornica je sprejela proračun ministrstva za notranje zadeve v načelni in podrobni razpravi. Proračunska razprava bo za teden dni prekinjena. Prihodnja plenarna seja bo v četrtek. Medtem bo proračunski odbor proučil izdatke vojnega ministrstva. O tem

proračunu je nastal hud spor. Vlada vztraja na tem, da zbornica odobri tudi obrok za križarko »B«. Socijalni demokrati so zahtevali koncesije socijalnega in davčno-političnega značaja. Vlada se nadeja, da se bo sporazumela s socijalnimi demokrati v tem vprašanju.

Odposlanstvo ljubljanske univerze pri predsedniku Masaryku

Praga, 7. marca. d. Praga in vsa Češkoslovaška sta danes na slovesen način proslavili 81. rojstni dan prezidenta Masaryka. Odposlanstvo ljubljanskega vseučilišča je bilo danes opoldne na Hradčanih sprejeto in je izročilo prezidentu diplomu častnega doktorata.

Poslanica jugoslovanskih škofov in Vatikan

Rim, 7. marca. d. V tukajšnjih političnih krogih živahno razpravljajo o nesoglasju med Mussolinijem in Vatikanom, ki je nastalo zaradi pastirskega pisma zagrebškega nadškofa dr. Bauerja. Mussolini je glede na to pastirsko pismo papeža večkrat prosil, naj bi takoj uvedel posredovalno akcijo in nastopil proti pastirskemu pismu jugoslovanskega cerkvenega kneza. Vatikan pa se je popolnoma odel v molk. Zaradi tega je pisanje fašističnega tiska od dne do dne ostreše. Posebno današnji opoldanski listi zahtevajo najodločnejše, da se Vatikan pokori Mussolinijevi zahtevi.

Nemški škofje proti narodnim socialistom

Berlin, 7. marca. AA. Narodni socialisti ostro protestirajo proti pastirskemu listu nemških škofov, ki svariijo svoje vernike pred narodno-socialističnim gibanjem, ki nasprotuje idejam vernih katolikov. Pismo je napravilo v berlinskih političnih krogih ogromen vtis ter menijo, da bo imelo velike politične posledice.

Pretep na protestnem zborovanju proti sovjetskemu dumpingu

London, 7. marca. AA. V dvorani Albert se je vršil velik protestni shod proti sovjetski gospodarski vojni. Shoda se je udeležilo 7000 ljudi. Red je delalo 500 rediteljev. Ko je pričel govoriti lord Pentford, so skušali nekateri zborovalci motiti njegov govor z medklici, kar se pa ni posrečilo, ker so jih vrgli reditelji iz dvorane. Nato je nastal splošen pretep med zborovalci, nakar so ženske v velikem strahu zapustile dvorano. Tudi Churchill je moral zaradi splošnega nemira večkrat prekiniti svoj govor.

jugoslovanski narod. 6. januar je bil dejanje, vreden Lincoln, ker to dejanje je rešilo državo in s tem našo svobodo. Kar pa je začel naš kralj, naš jugoslovanski Lincoln, to moramo mi vsi dovršiti in kako moramo to dovršiti, je povedal Masaryk. Z vsemi močmi zatrejti one tri glavne hibe, ki so razjedle naš parlamentarizem! Egoizem, sentimentalnost in praznovanje morajo izginiti iz jugoslovanskega naroda in s tem bo jugoslovanski narod najlepše počastil jubilej velikega Masaryka!

Nova bolnica in zdravstveni dom v Murski Soboti

Murska Sobotica, 5. marca.

V torek se je mudila tukaj komisija, ki si je natančno ogledala stavbišča, ki so bila predlagana, da se na njih zgradi nova bolnica in zdravstveni dom. Obenem pa so se bavili z vprašanjem hiralnice.

V komisiji so bili za bansko upravo gg. ing. Otahal, ing. Dolenc, teh. svetnika, inšpektor dr. Majer, za Higijenski zavod ing. Guzelj, sreski načelnik Lipovšek, san. referent dr. Gregorc, teh. ref. ing. Lah, župan Benko, podžupan Čeh, šef antitrahomskega ambulatorija dr. Pečan, primarij bolnice dr. Škrilec, upravitelj bolnice Sušteršič ter predsednik društva »Meščanski dom« Dittrich.

Ko se je sprožilo vprašanje nove bolnice, se je občina zavezala, da bo preskrbela zemljišče in napeljala elektriko brezplačno ter bo odkupila staro bolnico. Občina je predlagala za bolnico prostor tik za parkom na Radgonski cesti, ki je last grofa Szaparyja, dočim bi se naj zdravstveni dom postavil v Grajski ulici. Komisija je spoznala oba prostora primerna in se bo z gradnjo zdravstvenega doma pričelo še te pomladi, za bolnico pa se bodo šele sedaj terenu primerno delali načrti.

Za bolnico bo občina kupila 13 oralov zemljišča, za zdravstveni dom pa grajsko vrtinarijo. Prostor za bolnico ima krasno lego, ki j proti jugozahodu odprt, dočim se od zadaj nahaja gozd. V novi bolnici bo prostora za 300 bolnikov ter bodo posamezni oddelki v posebnih zgradbah. Gradbeni stroški bodo znašali približno 25 milijonov Din.

Končno so se sklepali o hiralnici. Podan je bil p. flog, naj se za hiralnico kupi marof grofa Szaparyja ob Radgonski cesti, ki bi se ga dalo dobiti za 350.000 Din in se nahaja v neposredni bližini bodoče bolnice. Po mnenju nekaterih bi bila ta poslopja in prostori zelo primerni. S tem bi bila tudi omogočena skupna kanalizacija vseh treh zavodov, kakor bolnice, hiralnice in zdravstvenega doma. Kanalizacija je namreč eden najtežjih problemov, ker je padeč terena neznačen.

Javno mnenje pa se ne pridružuje temu načrtu. Občina se je namreč zavezala, da odkupi staro bolnico. Bolj pripravnega poslopja za hiralnico pa si ni mogoče zamisliti. Marof pa bi bilo treba popolnoma adaptirati, preden bi bil uporaben. Krožek »Meščanski dom« si je stavil nalogo postaviti hiralnico in sirotišnico in je dosedaj zbral 70.000 Din, katera vsota se bo v kratkem zvišala na 100.000 Din. Občina predvideva 80.000 Din in je tudi obljubljena podpora banske uprave. Preden pa se prišlo v tej zadevi do odločitve, naj merodajni faktorji zadevo pazljivo premislijo, da ne bodo ti človekoljubni nameni slabše realizirani, kakor bi bilo potrebno. Veliko število beračev in drugih nesrečnikov, ki se potikajo okoli po srezu, naj jim bo pred očmi. Tudi še ni nobenega predloga, zakaj naj bi se uporabila sedanja bolnica.

Občina se nahaja v času, ki ji nalaga ogromna bremena, če se hoče mesto primerno razviti in zagotoviti potrebam ter popraviti napake mačbarske vlade, ki je delala samo za trenutne potrebe in ni mislila, ali pa ni hotela misliti, na bodoči razvoj mesta. Paziti je torej treba, da ne bodo ogromne žrtve neracionalno izrabljene.

Močan potres v Vardarski banovini

Beograd, 7. marca. AA. Nocoj ob 17:42 so zabeležili seizmografski aparati na postaji Tašmajdan začetek močnega potresa v daljavi 530 km v jugovzhodni smeri od Beograda. Maksimalno gibanje tal je bilo ob 17:35 in je znašalo 280 mikronov. Po poznejših vesteh so čutili posebno močno potres v Valandovu, Strumici, Djevdjeliju, Demir Kapiju, v vardarski dolini in Kavadarju. V nekaterih krajih je bil potres tako močan, da je potrgal telefonske in telegrafске žice. Potres so čutili tudi severno in vzhodno Beograda ter so ga zabeležili tudi v Sofiji. Močno bobnenje pod zemljo je spremljalo potres, ki se je ponovil ob 2. uri po polnoči. Epicenter potresa ni v omenjenih krajih, temveč med Solunom in Orfanskim zalivom.

Drobiž z vsega sveta

Newyork, 7. marca. AA. Mladi filmski igralec Jackie Coogan, ki je star komaj 16 let, je sklenil s privoljenjem sodišča s Paramount filmom pogodbo. Dobil bo tedensko 1500 funtov sterlingov. — Slično pogodbo je sklenila s Paramount filmom 10-letna filmska igralka Mitzi Green. Tedensko bo imela 250 funtov sterlingov plače.

London, 7. marca. AA. Zakladni minister Snowden leži bolan na influenco v svojem domu v Frenshamu Surreju. Po snočnjem poročilu se ne počuti baš najbolje. Ima nekaj mrzlice.

Tokio, 7. marca. AA. Eskadra japonskih križark je odšla na večmesečno plovbo in bo obiskala tudi Sredozemsko morje.

Berlin, 7. marca. AA. V nekih krajih Nemčije je pritisnila huda zima. V šleziji in v vzhodni Nemčiji je bilo 14 stopenj pod ničlo.

Madrid, 7. marca. AA. Ker so na španskih univerzah večinoma povzeli s predavanji, sta tudi univerzi v Madridu in Sevilli odprli svoje dvorane. Rektor madridske univerze bo odstopil.

Madrid, 7. marca. AA. Na predlog gospodarskih krogov bo španska vlada letos vpeljala poletni čas.

Lizbona, 7. marca. AA. Lisbonska občina je najela pri neki finančni skupini v Londonu posojilo enega milijona funtov. Posojilo bodo uporabili za javne gradnje.

Pravilnik o ureditvi hudournikov

Beograd, 7. marca. AA. Minister za šume in rudnike je na podlagi čl. 43 zakona o ureditvi hudournikov predpisal pravilnik o izvršitvi zakona o ureditvi hudournikov. Pravilnik je bil poslan v ministristvo za notranje zadeve, da se o njem izjavi.

Ljudsko štetje

Po časopisnih vesteh se bo letos dne 1. marca vršilo drugo ljudsko štetje v naši svobodni državi. Prvo je bilo leta 1920. Z obdelavo statističnega materiala prvega našega ljudskega štetja pa ne moremo biti zadovoljni iz več vzrokov. Prvič nismo imeli v dobi najhujših strankarskih bojev smisla in časa za take kulturne in gospodarske probleme in drugič, se je vršil popis prebivalstva po lokalnih zakonih, do čim se bo to letos izvršilo po enotnem in unificiranem principu za vso Jugoslavijo. Z ozirom na to moramo pričakovati sedaj z vso sigurnostjo večje uspehe.

Ugotoviti moramo, da se ljudskemu štetju pripisuje splošno premalo važnosti. Naše mišljenje je mnogokrat vse preveč usmerjeno na najbližji in neposredni osebni profit, tako da prezremo splošne državne, narodne in kulturne koristi, zlasti ako te koristi niso neposredno vidne. Ni naš namen naštevati na tem mestu vseh prednosti popisa prebivalstva. Hočemo samo na kratko skicirati zgodovino ljudskega štetja, iz katere je razvidno, koliko važnosti so podeljali mogočni kulturni narodi že nekdanj na popis prebivalstva, zemljišča, premoženja itd.

Prvi začetki ljudskega štetja segajo v dobo, ko so države dosegle višje in močnejše organizacijske forme in prevzele važnejše in kompliciranejsše upravne posle. Take države so nujno zahtevale poznavanje števila prebivalstva radi cenitve davčne moči, produkcijske moči, obrambne moči itd. svojih državljanov.

V Egiptu so se vršili prvi popisi prebivalstva že 3000 let pr. Kr., to je v času graditve največjih piramid, ki spadajo med svetovna čuda. Takih ogromnih del stari Egipčani gotovo ne bi mogli dokončati, ako ne bi naprej poznali po načrtu vseh potrebnih faktorjev, kateri se dajo ugotoviti samo s štetjem.

Kitajci, ki imajo svoje vrste svetovne rekorde (najdaljši zid, najstarejša bankovca, najstarejše časopise, največjo enciklopedijo itd. itd.), so imeli prvo ljudsko štetje že 2.300 let pr. Kr. Leta 550 so imeli Kitajci že menjenje zemljišča (katastriranje).

Judje v Egiptu po izhodu iz Egipta imeli prvo ljudsko štetje, katero omenja Mojzes v tretjem poglavju četrte knjige sv. pisma znane pod imenom »Numeri«. Kralj David je obnovil ljudsko štetje Izraelcev, katero se je pozneje redno ponavljalo.

Pri Grkih se je vršilo ljudsko štetje že pod Likurgom in Solonom. Rimljani, ki so že od nekdanj imeli mnogo smisla za dobro upravo in praktično zakonodajo, so ljudsko štetje poznali skoraj v modernem stilu. Ze kralj Servius Tullius je uvedel prvo ljudsko štetje tako imenovano »census«, katerega je prevzela poznejša rimska republika v svojo ustavo in kateri se je vršil kot svečan državni akt redno vsakih pet let. Census je obsegal štetje prebivalstva in premoženja. Na splošen poziv se je moral vsak samostojen rimski državljani osebno javiti v posebnem uradu (Villa publica na Marsovem polju) in povedati posebnemu državnemu uradniku »censurju« predpisane osebne, rodbinske in premoženjske podatke (nomen, praenomen, cognomen, bivališče, spol in starost rodbinskih članov, posamezne dele premoženja z navedbo vrednosti itd.). Nesamostojne državljane je zastopal varuh (tutor). Odsotni so se morali zglasiti kasneje, toda osebno. V dobi cesarjev se je vršil census vsakih 10 in pozneje vsakih 15 let in sicer v domovini vsakega posameznika ter se je nanašal tudi na osebe, ki niso bile rimski državljani (sužnji, podjarmljeni narodi itd.). Radi ljudskega štetja pod cesarjem Avgustom sta morala Marija in sv. Jožef iz Nazareta v Betlehem, kakor je znano iz sv. pisma.

Poleg censusa je uvedel kralj Servius Tullius tudi rojstne in smrtne matrice, ki so se vodile pri gotovih svetiščih, podobno kakor pri nas v župniščih. Tako dobljeni statistični podatki so se zaključili in vporabljali pretežno v upravne namene. Prvi census je obsegal okolo 150 tisoč oseb, pozneje v času cesarjev seveda več milijonov. Statistični podatki so se celo tu in tam znanstveno obdelavali. Ulpian je izračunal med drugim tudi povprečno trajanje življenja za vsako posamezno starost, problem, katerega se je lotil pozneje šele znameniti astronom Edmund Halley okoli leta 1690, znan po svojem kometu, katerega smo zadnjič opazovali leta 1910 in kateri je svetil tudi svetim trem Kraljem na poti v Bellehem.

Srednji vek ni imel tako urejenih držav, kot je bil nekdanji rimski imperij. Ljudskega štetja v pravem smislu skoraj ni bilo. Edino na Angleškem se je izvršil leta 1086 popis prebivalstva in katastriranje zemlje.

V začetku novega leta se je vršilo ljudsko štetje večinoma po mestih, ki so imela urejeno upravo. Poz. se je razširilo tudi na podeželsko prebivalstvo, toda brez pravega sistema. Zato tudi ni bilo pramernih uspehov. Ljudsko štetje v današnjem stilu se je začelo v kulturnih državah šele v drugi polovici 19. stoletja, ko je napredek v tehniki (uvajanje strojev v produkcijo) odkril celo vrsto novih gospodarskih in socialnih problemov, katere so morale vlade reševati. Radi obsežnosti gradiva se ne moremo podrobneje spuščati v zgodovino ljudskega štetja. Prispomnimo samo, da se je v bivši Avstriji vršilo ljudsko štetje vsakih 10 let in sicer po stanju 31. decembra dekadetičnih letnic. Obdelava statističnega materiala zadnjega ljudskega štetja v Avstriji (31. decembra 1910) se vsled svetovne vojne ni mogla popolnoma izvesti.

Dr. Vladimir Ravnihar kot Sokol

Povodom 60-letnice br. dr. Vladimirja Ravniharja je že v petek naš list na kratko omenil uspešno delovanje jubilanta v Sokolstvu. Danes pa hočemo seznaniti javnost z delom br. dr. Ravniharja kot Sokola. Jubilant izhaja iz stare sokolske družine. Ze njegov oče, br. Franc Ravnihar je bil med ustanovitelji Južnega Sokola v Ljubljani leta 1863. Jubilantov oče je bil prvi tajnik, pozneje pa dolgoletni odbornik in nekaj časa tudi starosta. Vse to je vplivalo na mladega Vladimirja, da je že v zgodnji mladosti zahajal v sokolsko telovadnico in da se je tudi po študijah vedno udeleževal v sokolskih društvih, najprej v Novem mestu, kjer je ves svoj prosti čas posvetil Sokolu. Iz Novega mesta je odšel na vroča celjska tla. Tu je postal zaradi svojega odlično slovanskega mišljenja trn v peti celjskim nemškutarjem, kajti dr. Ravniharja so smatrali za glavnega iniciatorja razvitja prapora Celjskega Sokola. Iz Celja je prišel br. dr. Ravnihar v Ljubljano po reformaciji slovenskega Sokolstva, ki jo je izvedel br. dr. Murnik po vzoru češkega Sokolstva. Jubilant se je takoj pričel udeleževati v Sokolu in je bil izvoljen za podstarosta Ljubljanskega Sokola, starostoval pa je br. dr. Ivan Tavčar. Leta 1903. je izdal brošuro »Sokolska ideja med Slovenci«, ki je vzbudila ogromno zanimanje. Pri II. slovenskem vsesokolskem zletu v Ljubljani leta 1904 je br. dr. Ravnihar krepko sodeloval in nemala je tudi njegova zasluga, da je zlet uspel tako sijajno. Naslednje leto 1905 se je ustanovila Slovenska Sokolska zveza in je bil br. dr. Ravnihar izvoljen za starosta. Svoje naloge se je dobro zavedel in ravno v času njegovega starostovanja beleži sokolska ideja krasem razmah. Kot starosta SSZ je popeljal slovensko Sokolstvo v Zagreb na I. vsesokolski zlet leta 1906 in v matuško Prago na V. vsesokolski zlet.

V burnem letu 1908 se je posvetil političnemu življenju in odstopil kot starosta SSZ.

Glavna skupščina JSS v Mariboru leta 1920 je pozvala br. dr. Ravniharja zopet med sokolske delavce in z veseljem se odzval temu klicu ter prevzel mesto I. podstaroste JSS. Po smrti nepozabnega staroste JSS br. dr. Ivana Oražna je vodil jugoslovansko Sokolstvo do zleta v Osljeku, kjer ga je glavna skupščina izvolila za starosta JSS. Leta 1921 je vodil sokolsko deputacijo na zlet francoskih gimnazistov v Lille, leta 1922 pa je mogel pozdraviti na I. jugoslovanskem vsesokolskem zletu v Ljubljani predstavnike Mednarodne telovadne unije in slovanskega Sokolstva. Kot starosta JSS je bil do leta 1924, nakar je zaradi intrig odstopil kot starosta. Dasi se v zadnjem času ni aktivno udeleževal v Sokolstvu, vendar je z zanimanjem sledil sokolskemu pokretu. Koliko zaupanje goji v njega naše Sokolstvo, je pokazala zadnja glavna skupščina ljubljanske sokolske župe, ki ga je izvolila v svoje častno razsodišče.

Bratu dr. Ravniharju, odličnemu Sokolu in Jugoslovanu kličemo ob njegovem 60-letnem jubileju: Bodi nam še dolgo zdrav! Zdravo!

Jadranska Straža v Ptuj

Zavedajoč se svoje zvišane naloge deluje tukajšnji odbor »Jadranske straže« z vso vnemo, četudi pod težavnimi okolnostmi, da razširja med vse plasti našega naroda idejo »Jadranske straže« ter pomaga izvrševati veliki program te patriotske organizacije v moralnem pogledu in pa z raznimi prispevki, ki so nujno potrebni za doseg te ciljev. S svojim podrobnim delom doseguje naš odbor vsakoletno večji uspeh, zlasti posvečuje posebno pozornost mladini. Radi tega se je ustanovil na tukajšnji realni gimnaziji in meščanski šoli »Pomladke«, ki je dosegel že precejšno število mladih »Stražarjev«, ki se živo zanimajo za pokret JS.

Da pa delovanje tukajšnje JS ni neplodno, ampak je zanimanje za to velepatriotsko organizacijo kljub tolikim tukajšnjim društvenim precejšnostjo, to je dokazal »Jadranski večer«, ki smo ga priredili 17. januarja t. l. v Društvenem domu v Ptuj. Po zaslugi društvenega podpredsednika mestnega komandanta gospoda inž. majorja Sarac Mirona smo dobili iz dijaške čete iz Maribora na razpolago razne strokovnjake, ki so na umetni način preuredili prireditveno dvorano v krov trgovske ladje, ob kateri so pljuskali sinji valovi morja.

Vsak obiskovalec naše prireditve se je hočeš, nočeš pripeljal v duhu vsaj za la večer na naš divni Jadrani. Ta utis pa se je še poglobil s celotnim programom tega večera. Predsednik sreski podnačelnik g. dr. Bratina Zvonko je s tolmachenjem gesel JS. »Čuvajmo naše morje« in »Svoboda morja« otvoril prireditev ter razložil v kratkih jasnih besedah ogromen program JS in naglasil, da je ta program objednem tudi gospodarski in kulturni program naše mlade nacionalne države. Odbornik strokovni učitelj Sestan Dušan je v lepem pesniškem slogu povečeval dalmatinsko književnost. Članica »Pomladke« je z lepo deklamacijo tudi vzbujala zlasti v mladih srcih ljubezen do našega jugoslovanskega morja. Nato je zbor Glasbene Matice v Ptuj ter zbor mariborske dijaške čete navdušeno zapel nekaj lepih pesmic.

Dobra udeležba vseh slojev prebivalstva ter njih razpoloženje nam je dokaz, da smo dosegli moralni uspeh. Dosegli pa smo s to prireditvijo in z zbirko ob tej priliki tudi gromotni uspeh, tako da smo zamogli kot prispevek za nabavo šolskega broda poslati znesek 4000 dinarjev, kar je za malo mesto kakor je Ptuj gotovo lep dar, zlasti danes v splošni gospodarski krizi. Radi tega gre temvečja zahvala vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli k naši lepo uspešni prireditvi ter s tem pospešili razvoj velike ideje, ki si jo je zadala »Jadranska straža«.

VIM NAREDI baker

SIJAJEN IN LEP!

Da se da bakru in medu lep sijaj, potrebno je jako malo dela in jako malo Vim-a. Vim odstranjuje vsak madež in naredi kovino sijajno in lepo. Vim čisti z lahkoto in hitro, in stane velik zavoj samo Din. 6.-

VIM ZA 1001 PREDMET, VIM SAMO 6.- DIN. NOVI VELIK ZAVOJ

Ustanovitev Rotary kluba v Ljubljani

Pomen organizacije Rotary international

Organizacija Rotary International s centralo v Chicagu in glavnimi tajništvi v Chicagu, Londonu in Curihu obsega približno 3600 klubov s 158.000 člani, ki pripadajo 68 različnim narodom v vseh 5 delih sveta. Prvi klub je ustanovil Pavel Harris s tremi prijatelji v Chicagu leta 1905. Tri leta kasneje so ustanovili drugi klub v San Franciscu in leta 1912 je bil ustanovljen prvi evropski klub v Londonu. V Evropi se je razvilo rotarstvo pravzaprav šele po svetovni vojni. V začetku so se vršili klubovi sestanki izmenoma pri klubovih članih, sestanki so takorekoč rotirali, od tod izvira torej ime.

Rotarstvo je v svoji osnovi življenska močnost, ki si prizadeva izravnati stalno borbo med željo poedina po osebnem dobičku in dolžnostjo, ki izvira iz poziva služiti drugim. Ta močnost je filozofija služenja. Temelji na praktičnem etičnem načelu: služenje je nad vsem, kdor najbolje služi človeški družbi, ji služi največ.

Rotarstvo ni združenje mož, nego združenje poklicev, kajti vsak Rotary klub družijo le vodilne zastopnike posameznih poklicev, pa more biti zato član kluba praviloma le eden od vsakega poklica. Vsak član je dolžan izpolnjevati rotarske ideale v svojem zasebnem, poklicnem in javnem življenju. Rotarstvo nudi svojim članom možnost spoznavanja vodilnih mož, dobro in pristno tovarištvo in možnost dobiti si odkritostnih in požrtvovalnih prijateljev, daje jim možnost spoznavanja dela, nalog in uspehov drugih mož in tako priliko za povečano delavnost v lastnem poklicu. Rotarstvo najmatri svoj poklic raz stališča javne blaginje. Vsak član kluba ima po vsem svetu, kamorkoli ga dovede pot v življenju, dobre tovariše, ker so mu odprti vsi klubi te internacionalne organizacije. Izbira za sprejem v klub je stroga in vezana na predpisan postopek, tako da je vsak član trdno uverjen, da je našel pravega, poštenega in neomadeževanega človeka, kjerkoli sreča tovariša-rotarca. Član Rotary kluba more postati polnoletni možki, ki je neoporočen v lastnem, poslovnem in zasebnem življenju, ki je

lastnik ali vsaj odgovorni vodja uglednega posla ali podjetja ali pa, ki vrši ugledno službo, v kateri si je pridobil dobro ime. Tako družijo rotarstvo gospodarje vseh poklicev. Rotarstvo torej ni združenje posameznikov, nego predvsem vseh gospodarskih poklicev, takorekoč prerez gospodarskega življenja. Rotarstvo se praviloma ne bavi z verskimi in političnimi zadevami. Radi svoje ves svet obsegajoče organizacije je že marsikdaj pripomoglo izgladiti obstoječa narodna in gospodarska nasprotja in more beležiti zanimive in odlične uspehe.

Rotarski pokret se je zadnja leta tudi v Jugoslaviji močno razvil in imamo v naši državi že klube v Beogradu, Zagrebu, Novem Sadu, Osijeku, Subotici, na Sušaku, v Varaždinu in Mariboru. V organizaciji pa so klubi v Ljubljani, Skoplju, Sarajevu, Splitu in Banja Luki. Po večmesečnem organizatornem delu je bilo v Ljubljani ustanovljeno društvo Rotary klub, Ljubljana, ki torej pravno že obstoja. O svrhi in ciljih kluba ima pisano v svojih pravilih naslednje. Gojenje ideala služenja kot osnova vsakega zaslužnega udeleževanja, visoko etično pojmovanje vseh poklicnih in poslovnih vprašanj, izvrševanje ideala služenja v osebnem, poslovnem in javnem življenju vsakega člana v korist splošnosti, širjenje kroga znancev kot torišče za širše udeleževanje, gojitev medsebojnega sporazuma in naklonjenosti proti bližnjemu, stremljenje po vzdrževanju svetovnega miru z ustvarjanjem svetovne organizacije gospodarskih ljudi, ujedinjenih v idealu medsebojnega služenja in priznavanje zaslužnosti vsakega koristnega dela. Dolžnost vsakega rotarca bodi, da vrši svoj poklic častno in na tak način, da koristi človeški družbi. V soboto, dne 14. marca t. l. bo izvršil svečano inauguracijo tega kluba generalni sekretar Rotary International-a za Evropo dr. Potter iz Curiha po rotarskih predpisih. Čim dobi nato klub iz Chicaga telegrafično svojo klubovo številko, je ustanovljen.

„Jugoslovan“

se naroča v Ljubljani v Gradišču 4 (poleg Nunske cerkve), telefon št. 30-68.

Pevke in pevci pozdravljeni!

Po dveh letih se zopet danes zbirate v Ljubljani na svojem običajnem pevskem prazniku. Pred vojno in med vojno ste z našo pesmijo vžigali narod za bližajočo se njegovo svobodo in ujedinjenje, po vojni pa se je Vaša naloga obrnila na stremenje po čim dovršenjšem izvajanju jugoslovanske zborovske glasbe — na koncertnem odru. V plemeniti tekmi bo danes popoldne ob treh v »Unionu« nastopilo 13 zborov iz Ljubljane in izven nje, da pokažejo sadove svojega truda in idealizma. Prvič se jutri zbera delegati Hubadove župe, dela Jugoslovanske Pevačkega Saveza, ki uživa kot državna pevka organizacija pokroviteljstvo Nj. Vel. kralja Aleksandra I., — da se posvetujejo o ciljih in težnjah ter načrtih za pevsko delo v bodočnosti.

Želimo skupščini in koncertu lep uspeh, predvsem polno dvorano, s katero naj Ljubljana pokaže svoje simpatije našim pevskim zborom in njihovim pevovodjem.

Za pomladansko sezijo posetite pred nakupom moških oblek, manufakture, moškega perila in modnih potrebščin najprvo trgovino

JOSIP OLUP

Ljubljana, Stari trg št. 2 na vogalu in postreženi boste z dobrim blagom po najnižji ceni.

Učiteljstva križeva pot

Učiteljstvo osnovne šole, posebno na deželi, preživlja danes hude čase. S tem, da so se mu reducirali prejemki na račun datjave stanarine in kuriva s pomočjo občin, je nastal mučen razdor med občani in šolo, nastala mržnja, že skoro sovrašтво do učiteljstva, posebno še zato, ker se je število šolskih otrok od preobrata skoro podvojilo in je posledno treba šole razširiti, sistemizirati nove razrede in otvarjati vzporednice.

Ako hočemo dati učiteljstvu predpisano kurivo, moramo v desetih letih vse gozdove posekati! Tako sem slišal modrovati (hujskati) nekdanjega strankarskega veljaka, ki še vedno upa na povrnitev »zlatih časov«, ko bo zopet znabit s pomočjo slepega vpitja zasedel stolček z mastnimi dijeta-mi.

Res pa je, da je breme kuriva jako neenakomerno razdeljeno na občine. Slišal sem glas od Brežic ob Savi, da stane tam meterski seženj na dom postavljenih drv (4 m³) 250 Din. Pri nas v Slovenskih goricah pa stane seženj bukovih drv dostavljen 500 do 600 Din. Torej: učitelj je državni uslužbenec, naj ga plača pošteno država, svoje potreščine pa si naj oskrbi sam. Dajmo učitelju (ici) nujno potrebnega miru, podpirajmo vzgojni klic: »Šola in dom roko v roki«. Poznam šolo, kjer so učitelji dodelili sobico tik pod strešno opeko. Šobica je bolj primerna za kure ali za kozo, kakor pa za človeka; poleg tega polegti neznošno vroče, pozimi neznošno mrzlo. Pa pravijo: Saj ima stanovanje, in seve ne dobi stanarine. Ob koncu še tole: Prêtekle dni sta umrli v mariborski bolnišnici, kakor se sliši, na jetiki dve učiteljici, tretja umira ravno tam. Četrta hira na domu v Mariboru, dve učiteljici iz Lokave pri Mariji Snežni v Slov. goricah sta tudi plučno bolni v domači oskrbi. Odkod to? Ker je učiteljska služba naporna. Pogledj govornika, ki recimo uro napenja pljučni meh, vidi se mu utrujenost, krepki in sveži se s ponovnimi požirki vode... Kaj pa učitelj (ica), ki po 4, 5 ali 6 ur neprestano govori, vzravnava in popravlja 40, 50 in več otrok, pa še ponajveč v zaduhli učilnici. Da, čisto kaj drugega je, gibati se, delati na prostem ozračju ali v izbi, kjer je le nekaj oseb.

Ako bi ne bilo počitnic, četrtkov in prostih nedelj, pa je v desetih letih večina učiteljic na jetiki izgubljena. To naj slišijo tisti, ki zavidajo učiteljstvu prosti čas. Pa še nekaj: S pičlimi prejemki se zamore posebno začetnik (ica) komaj primerno prehraniti ali pa samo stanu primerno oblačiti in čiti razne potrebne revije, knjige, društveno itd. Učiteljske studije pa trajajo 9 let in po 2 letih službovanja še usposobljenostni izpit... »Kdo ima še pogum vreči kamen v učiteljstvo? — Obdravski.

Pri razdraženih živcih, glavobolu, napanju, utrujenosti, pobitosti tesnobnosti, imamo v naravni »Franz Josefovica« renčiči domače sredstvo pri roki, da največja razburjenja, ki imajo svoj vzrok v slabi prebavi takoj preženemo. — Sloviti zdravniki priznavajo, da učinkuje »Franz Josefova« voda sigurno tudi pri ljudeh višje starosti. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in vseh specerijskih trgovinah.

Jz Dravske banovine

d Legitimacije železničarjev, vdov in sirot. Direkcija državnih železnic razglasa: Po nalogu Generalne direkcije državnih železnic preneha 15. t. m. veljavnost dosedanjih rdečih in listno ličnih legitimacij upokojenih, oz. provizijoniranih železniških uslužbenecv, vdov in sirot, radi česar si morajo do tega dne vsi upokojenci, vdove in sirote nemudoma naročiti nove legitimacije po najbližjih železniških postajah upokojenčevega stanovanja, kjer dobe vsa potrebna navodila.

d Važno obvestilo vinogradnikom. Pomočnik bana g. dr. Pirkmajer je razposlal to-le okrožnico o nabavi trsa: Vsem vinogradnikom, ki potrebujejo trsje za obnovo vinogradnikov, priporočam, da nabavijo prvenstveno iz banovinskih trsnic ter od onih privatnih trsničarjev, ki imajo za izvrševanje trsničarstva dovoljenje od ministrstva za kmetijstvo. Pred nabavo trsja si naj vinogradniki preskrbijo od pristojnega sreskega kmetijskega referenta potrdilo, katere ameriške podlage so prikladne za njihovo zemljišče. Glede na čim dalje večjo vinski krizo priporočam vinogradnikom, da dobro preračunajo, da-li se jim obnova vinograda, ki zahteva danes velika denarna sredstva, splah izplača. Zlasti odsvetujem obnovo letji vinograde v dobrih zemljiščih in v takih položajih, ki se dajo bolj rentabilno izkoristiti s kakšno drugo kulturo, ki zahteva manj investicijskega kapitala. V interesu obstoja našega vinogradništva je, da se sadijo same kvalitete tako vinske kakor tudi namizne sorte, katere edine imajo bodočnost. Pri nabavi trsja po privatnih trsničarjih naj vinogradniki zahtevajo pismeno potrdilo, da je trsje prvovrstno tako glede naročene vrste in podlage.

»Dame katere so napravljene elegantno in poceni, kupujejo Dagmar-svilo. — Pazite na naš oglas.«

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. 600

d Presenetljive uspehe zdravljenja katarjev dihalnih organov dosežete s pitjem Radenske zdravilne vode s toplim mlekom. 819 a

d Opozarjamo na današnji razpis Tujsko prometne zveze v Mariboru med inserati. 763

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaži obleke, klubke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

685

tovarna Jos. Reich.

d Žirvinorejska in mlečno-kontrolna zadruga v St. Jurju ob j. Ž. naznanja, da priredi v torek 10. marca dopoldne v St. Jurju ob j. Ž. ob priliki licencovanja bikov plemenski sejem bikaev sivopostelne (pomurske) pasme. Na sejem bodo postavljeni 8 do 15 mesecev stari bikci pod na mlečnost kontroliranih in v rodovnik vpisanih kravc.

Spremenljivo vreme je čas katarjev dihalnih organov. Obolenje dihalnih organov so zelo nadležna in postanejo pogosto tudi dolgotrajna, vsobito ako se jih zanemarja. Zato pričnite z zdravljenjem takoj na sledeči najbolj enostaven in uspešen način: Popijte dnevno dve do tri čaše Radenske zdravilne vode s toplim mlekom. 819

d Tečaj za izobrazbo polirjev železobetonske stroke. Tečaj za izobrazbo polirjev, ki so zaposleni v železobetonski stroki, bo otvorjen s prvim predavanjem, ki se vrši v četrtek 12. t. m. ob 19. uri na srednji tehniški šoli v sobi št. 5 (prilidje). Vabim vse, ki so se priglasili v tečaj, da se prvega predavanja sigurno udeležijo. Event. upis slušateljev, ki se še niso priglasili, je še mogoč pri navedenem prvem predavanju. Univ. prof. dr. ing. Miroslav Kasal.

d Občni zbor Splošnega ženskega društva se preloži zaradi nujne odsotnosti predsednice ge. Franje Tavčarjeve na petek 13. marca.

d Podporno društvo slepih v Ljubljani je imenovalo g. Kovača Leopolda, tenorista kr. opere v Ljubljani zaradi njegove izredne naklonjenosti do slepih svojim častnim članom. Cestitamo! d Okuženja se najbolje ubranimo s sredstvom SANOFORM. Zahtevajte v lekarnah in drogerijah le zaščiteno znamko trdke »Chemotechnica« Ljubljana, Mestni trg 10. 687

d Čebelarjem nudi prvovrstne čebelarске potreščine po konkurenčni ceni Blagovni oddelek čebelarске društva v Ljubljani, Vošnjakova ulica 4. 778

d Vreme. Barometer je kazal včeraj v Ljubljani 752.4, termometer —1.2, relativna vlaga 90%, mirno, oblačnost 10, sneg (12 mm). V Mariboru je kazal barometer 752.3, termometer —3, relativna vlaga 80%, smer vetra WNW, oblačnost 10, sneg (3 mm). Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 1, najnižja —2.4, v Mariboru —4, v Mostaru —3, v Zagerbu —2, v Beogradu —3, v Sarajevu 5, v Skoplju 2, v Splitu 8. Deževalo je v Mostaru (29 mm), v Zagrebu (7 mm) in v Beogradu (4 mm). Vsa opazovanja po 7. uri.

F. Fajdiga sin

Zaloga pohištva in tapetniških izdelkov

Ljubljana, Sv. Petra cesta 17

Ustanovljena leta 1879

317

Ljubljana

Nedelja, 8. marca 1931., Janez. Pravoslavni: 23. februarja, Polikarp.

Ponedeljek, 9. marca 1931., Franciška. Pravoslavni: 24. februarja, N. g. I. K.

Nočno službo imata danes lekarni Sušnik na Marijinem trgu in Kuralt na Gosposvetški cesti. Jutri v ponedeljek pa lekarni Trnkoczy na Mesnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

■ Pevskim zborom, ki nastopijo danes popoldne na koncertu v Unionu! 1) Pevke in pevci ljubljanskih zborov naj odlože svojo garderobo v običajnih koncertnih garderobah, kjer naj jo takoj po koncertu vzamejo ven. 2) Izvenljublanski zbori imajo garderobo v prostorih za odrom, gg. pevovodje pa v umetniški sobi, desno od odra. 3) Vsi pevci in pevke morajo imeti društvene znake, za dovoljen brezplačen vstop v dvorano in stranske prostore. 4) Vsi gg. pevovodje nastopajočih društev naj bodo točno ob 3/4 na 3. uro na kratek pominek zaradi nastopov in reda zbrani v umetniški sobi. 5) Navznanje pesmi, vkljub morebitnim močnim aplavzom absolutno ni dopustno. Uprava Hubadove župe JPS.

■ Velik koncert slovenskih pevskih zborov bo danes popoldne ob 3. uri v veliki Unionski dvorani. Nastopijo ljubljanski in izvenljublanski zbori, ki so včlanjeni v Hubadovi pevski župi. Koncertni program obsega 27 umetnih in narodnih zborov, katere poje 13 pevskih zborov z nad 700 člani. To bo najmočnejša pevška prireditelja, kar jih je bilo kdaj v Ljubljani. Vsak ljubitelj slovenskega zborovskega petja bo dobil na tem koncertu krasno sliko o požrtvovalnem delu naših pevcev in o visoki stopnji, na kateri stoje danes posamezni zbori. Na programu so moški in mešani zbori. Hrastničani pridejo tudi s svojim orkestrom. Opozarjamo, da se dobe vstopnice od 10. do 12. in od 2. ure dalje v veži pred Unionsko dvorano.

18. III. 1931. „VNEBOVZETJE“

■ P. Hugolin Sattner: Oljki. Izza prevrata bo ljubljanska Glasbena Matica prvič izvajala to delo na javnem koncertu v četrtek 12. t. m. Izvajala bode »Oljki« z vsem svojim velikim aparatom, pod vodstvom ravnatelja Poliča. Orkester bo štel nad 60 godbenikov, mešani zbor Glasbene Matice šteje danes preko 130 članic in članov. V solističnih partijah pa sodelujejo zborna pevka gdč. Vera Majdičeva, članica zborna gdč. Ljudmila Vedralova in operni pevec Josip Križaj. Ravnatelj Polič je to delo pripravil z vso ljubeznijo in vestnostjo, umetniško dovršeno izdelal tudi najmanjše detajle, kakor smo pač od njega dosledno navajeni. Če omenimo še, da je koncert v proslavo 80letnice odličnega avtorja, smo pač povedali vso važnost te prireditve Glasbene Matice. Opozarjamo, da so vstopnice v predprodaji v Maticini knjigarni.

■ Oraznava proslava pri Ljubljanskem Sokolu. Ob 10-letnici smrti br. dr. Ivana Oražna, prvega staroste Jugoslovanskega Sokolskega Saveza, priredi prosvetni odsek Ljubljanskega Sokola 11. t. m. ob 20. uri v Narodnem domu spominsko predavanje. Predaval bo starosta brat Bogumil Kajzel. Dolžnost vsega članstva je, da se polnoštevilno udeležijo te proslave. Hkrati se obveščajo članstvo, da bo koncem tega meseca predaval brat dr. Nikola Preobraženski o Dostojevskem v proslavo 50-letnice njegove smrti. V mesecu aprilu pa bo predaval znani sokolski delavec polkovnik brat Ljubo Novakovič. Prosvetni odbor. Zdravo!

Koks za kovače in centralne kurjave

iz angleškega premoga
75 Din za 100 kg
franko plinarske nudi
Ljubljanska mestna plinarska.

327

■ Gostovanje pravega japonskega teatra v Ljubljani. V ponedeljek 16. t. m. gostuje v opernem gledališču pravi japonski teater, ki pravkar zaključuje svojo turnejo po Evropi. Zadnje predstave bodo v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani, nakar se odpeljejo japonski igralci nazaj v domovino. Vstopnice bodo v predprodaji od petka 19. t. m. dalje pri dnevni blagajni v operi.

■ Podružnici Pomladka Jadranske Straže in Ferijalnega Saveza na Tehnični srednji šoli priredita v soboto 14. marca t. l. točno ob 20. uri

v dvorani »Delavske zbornice« akademijo s plesom v korist sklada za poučni izlet na Jadransko morje. Ljubljansko občinstvo vljudno opozarjamo na to dijaško prireditev, ki zasluži vse pozornosti in moralne podpore.

■ Epeira diademata — ali po naše »Križni pajke« ponovno na Sentjakobskem odru! Danes ponovi Sentjakobski oder v Ljubljani izvrstno veseloigro »Križni pajke«, ki je imela pri vseh predstavah izreden uspeh. Pridite vsi, ki se hočete nasmejati! Začetek ob 20.15.

■ Sokolsko društvo Ljubljana II. bo imelo svečano komemoracijo za pokojnim prvim starostom JSS bratom dr. Oražnom v torek 10. t. m. ob 8. uri zvečer v telovadnici na realki. Uvodno besedo bo imel starosta br. dr. Milan Subic, o delu velikega pokojnika za narod in sokolstvo pa bo predaval društveni prosvetar br. Parcer. Članstvo in naraščaj se poziva, da se polnoštevilno udeležijo žalne svečanosti.

■ Najlepša zabava v tem mesecu bo valčkov večer Sokola II. v soboto 14. t. m. v veliki in mali dvorani Kazine. Godba prvovrstna. Vstopnina 10 Din.

■ Odprta noč in dan so groba vrata. Umrle so: Katarina Planinšek roj. Gregorin, vdova užitniškega paznika, 69 let stara, Galjevica 232, Katarina Potočnik, bivša kuharica, 65 let stara, Vidovdanska c. 9, Uršula Očepek, užitkarica, 73 let stara, Vidovdanska cesta 9.

■ Slavistični klub DSFF vljudno vabi cenjeno občinstvo na današnje predavanje prof. Franca Vodnika o »Sodobnem umetnostnem nazoru«. Dvorana Filharmonije, Kongresni trg. Začetek ob pol 11. uri, vstop prost.

VIKTOR MEDEN

veležganjarna, tvornica likerjev, ruma, vinjaka in brezalkoholnih pijač 918
LJUBLJANA, Celovška cesta 10

■ Služkinje so se vzdramile! Napolnile so v zadnjih nedeljah do zadnjega kotička obsežne prostore poselskega shajališča v Prečni ulici št. 2, ki se je po par sestankih izpremenilo v pravo učilnico Močna želja zbranih deklet po nadaljni izobrazbi se vidno izraža v izredni pozornosti pri pouku po pripovedovanju gdč. učiteljice. Vodstvo si je oskrbelo novih prostorov za jezikovni pouk in šivalnico, da ohrani prijazno shajališče svojemu prvotnemu namenu. Služkinja (gospodinjica pomočnica) je človek poklicia, ki rabi po izvršenem delu oddiha. Stediti morajo njeno energijo, zato ji ne smemo odvzeti vseh prostih ur za pouk, ki pomeni duševni napor. Vodstvo poselskih tečajev je zato odredilo, da se vrše tečaji, ki zaposlijo učenko celo popoldne, le vsako drugo nedeljo. Učne ure onih tečajev, ki se vrše vsako nedeljo in praznik, so pa nastavljene tako, da se oglasijo dekleta lahko pred ali po pouku v shajališču, kjer imajo svojo zabavo. Toda tudi zabava bo urejena v duhu današnjega časa. Vodstvo se trudi, da pridobi za shajališče prvovrsten radio-aparat.

■ V vednost gospodinjskim pomočnicam (služkinjam). Vodstvo pripravljanih poselskih tečajev v Prečni ulici št. 2, sprejema še nadalje prijave za pouk v nemščini, slovenščini, šivanju, računstvu in kuhanju med tednom vsako dopoldne, ob nedeljah in praznikih popoldne od pol 4. do pol 7. zvečer. V vsak tečaj se bo sprejelo samo določeno število učenk, da bo red pri pouku in večji napredek. 772

■ Svoji k svojim! Gospodinje vseh slojev, združite se v veliko organizacijo, da boste lahko varovale svoje interese in se zavzemale za svoje koristi! Priglasite sprejema Splošno žensko društvo, Rimska cesta 9, pismeno, ali ustno vsak dan od 4. do 6. popoldne.

■ Prihodnji teden bo gostoval pri nas v operi Glumači in Cavalleriarusticana znani češki tenorist Masak, ki nastopa te dni z velikim uspehom v zagrebški operi.

■ Zrtev otroške igre. V St. Janžu so se v šoli v odmoru igrali otroci. Med igro je neki šolarček zadel z vrvice 13-letnega Antona Zeleznička, rudarjevega sina, v oko in mu ga težko poškodoval. Zeleznička so tako odpeljali v ljubljansko bolnico.

■ Razburljiv dogodek. Okoli 15.30 sta zakonca S. Martin in Terezija pred skladiščem tuk. glavnega kolodvora svoja v preobloženi tovorni voz vpržena konja tako neusmiljeno pretepala in trpinčila, da sta s tem povzročila med občinstvom javno zgražanje.

■ Cigavo je ukradeno perilo? V senu na nekem hlevu so našli 22 komadov že rabljenih, sveže opranih belih žepnih robcev, 2 naglavna robca, 8 brisač, 2 servijeta, 1 bela preobleka za blazino, 1 Steyerpištola s 27 naboji. Perilo je že precej obrabljeno, a sveže oprano in likano. Najbrž je bilo ukradeno na deželi ali pa kaksi perici. Poedini kosi perila so označeni s monogrami: »S. A.«, dalje »Alojzij Stare št. 5, 10, 14.«, »M. J.« in »D. K.«. Navedeni predmeti so na vpogled na policiji, kjer naj se lastniki zglase.

■ Tudi iz avtomobilov krađe. Iz osebnega avtomobila št. 2—69 izpred gostilne »Pri Pavletu« je ukradel neznan tat 4 in pol m črnega blaga za kostum, 3 m svilene podloge, 1 in pol m kontenine, 5 in pol m črnega žameta in iz ročne torbice 375 Din gotovine. Skupna škoda znaša Din 1587.

■ Tatvina v Srednji tehnični šoli. Iz geometrskega oddelka Srednje tehnične šole je bilo ukradeno risalno orodje, vredno 300 Din. Ukradeno orodje je bilo v etulju in je znamke »Vestler«.

70-letnica odličnega Jugoslovana

Trbovlje, 7. marca.

V Sv. Juriju ob Taboru je zagledal luč sveta naš jubilar g. Goropevšek Jože, mož jeklene volje in kremenitega značaja, neustrašen in odločen borec za narodno svobodo v najboljših nevarnih časih našega narodnega rojstva.

Jubilant je prišel v Trbovlje pred 40 leti. Videl je, da grozi od nemškega prodiranja proti Jadranu našemu ljudstvu gotov propad in zato je šel z narodnimi buditeljema tukajšnjim župnikom g. Erjavcem Petrom in z go. Dimnikovo Ano takoj na delo za narodno stvar. Videl je, da je potrebna predvsem narodna samoobrana in tako ga opazimo med soustanovitelji tamburaškega in pevskega društva »Zvon«, Ciril-Metodove družbe in nekaj let nato Sokola. Ni pa sodeloval samo v teh narodno obrambnih organizacijah, temveč tudi v gospodarskih ustanovah, tako v Trboveljski hranilnici in posojilnici, v občinskem odboru itd. Leta 1910 se je udeležil izleta naših Sokolov v Sofijo. V Beogradu so jih tedaj bratje Srbi navdušeno sprejeli. Poklonili so se blagopokojnemu kralju Petru Osvoboditelju, kar jim je dalo nove pobude za vztrajno borbo za našo narodno svobodo. Goropevšek Jože je prišel domov in prepričeval narod, da se bližajo dnevi narodnega osvobojenja.

Ko so leta 1914 peljali truplo avstrijskega prestolonaslednika skozi Trbovlje, je odklonil udeležbo Sokola pri špalirju in komaj ušel kazni, kajti državni pravdnik ga je klical na odgovor. Dne 17. avgusta leta 1914 so ga aretirali in odpeljali v graške zapore. Označili so ga za »nepomirljivega rovarja proti avstrijskemu javnemu redu in miru in za nestrpnega agitatorja in propagatorja Jugoslovanstva«.

V zavesti, da je storil za narodno svobodo več ko je bila njegova dolžnost, zre jubilarnt — 70 letnik — nazaj v robsko preteklost. Kokoši jih je med nami, ki lahko store isto? Še vedno je trden in še vedno delaven v narodnih in gospodarskih organizacijah. Želimo jubilarntu še mnogo srečnih let in vse, kar si sam želi! Naši jugoslovanski mladinci pa naj bo vzgled, svetel vzgled požrivalnosti za narod in državo.

Bolniška blagajna drž. uslužbencev

Ljubljana, 7. marca.

Vse državno uradništvo bo gotovo z največjim veseljem pozdravilo dejstvo, da se je Podpornemu društvu finančnih in drugih uslužbencev državne uprave za Dravsko banovino v Ljubljani posrečilo v okrilju njegovega bolniškega sklada osnovati bolniško zavarovanje — edinstveni primer samopomoči državnih uslužbencev, katerega dobrot more biti deležen sleherni državni uslužbenec in upokojenec, ki postane član Podpornega društva finančnih in drugih uslužbencev državne uprave za Dravsko banovino. Imenovano podporno društvo, ki je bilo ustanovljeno 19. XI. 1930, šteje po preteku treh mesecev svojega obstoja že preko 500 članov in razpolaga že danes z gotovino preko 40.000 Din.

Da bo mogoče izvršiti čim izdatnejše bolniško zavarovanje državnih uslužbencev, je občni zbor Podpornega društva finančnih in drugih uslužbencev državne uprave za dravsko banovino glede na pogoje, da mora biti sleherni član bolniškega sklada tudi član imenovanega podpornega društva, sklenil dne 20. t. m., da nudi vsem, ki pristopijo kot člani v to podporno društvo do 30. aprila t. l. posebne ugodnosti in olajšave. Pristopnina, ki je enkratna in velja za ves čas trajanja članstva, znaša le 40 dinarjev in se more plačati tudi v mesečnih obrokih. Članarina znaša letno 10 Din. Redni mesečni prispevek, ki se plačuje ne oziraje se na število smrtnih primerov in katerega višina je odvisna od starosti člana ob dnevu vstopa v podporno društvo, pa znaša od 6 Din do 10 Din. Društvo izplača svojcem umrlega člana posmrtnino, katere višina je odvisna od trajanja članstva in znaša od 1500 do 5000 Din. Do dne 30. aprila se sprejemajo v imenovano podporno društvo kot redni člani vsi državni uslužbeni in upokojenci, kakor tudi njihove žene, vdove in sivojci, ako niso prekoračili 60. leta starosti. Izredni člani pa morejo postati otroci rednih članov in otroci umrlih rednih članov od 5. leta starosti dalje.

Vsi, ki so člani (bodisi redni ali izredni) imenovanega podpornega društva, morejo postati člani bolniškega sklada, ako doplačajo mesečno še znesek 10 Din. Ugodnosti članov bolniškega sklada so naslednje: 1. Brezplačna zdravniška ordinacija pri zdravnikih specialistih. 2. Brezplačna dobava zdravil, tudi specialitet. 3. Brezplačna oskrba III. razreda na Golniku. 4. Denarna podpora obolelim članom, ki morajo v bolnico. 5. Denarne podpore članom v manjših krajih (trgih in vaseh), kjer ni mogoče dobiti društvenih zdravnikov.

Teh ugodnosti more biti deležen član, ki oboli, če je že najmanj tri mesece član bolniškega sklada. Kot dan ustanovitve bolniškega sklada se smatra 1. marec t. l. V veljavo pa stopi bolniški sklad, čim doseže 400 članov. Nedvomno je, da bo večina državnih uslužbencev javila svoj pristop k tej dobrodelnici in socialni ustanovi, ki bo svojim članom v največji sili, potrebi in stiski nudila najzanesljivejšo in najhitrejšo pomoč. Čim večje bo število članstva podpornega društva, tem višja bo posmrtnina. Čim večje bo število bolniškega sklada, tem večje bodo ugodnosti bolniškega zavarovanja.

Končno bodi omenjeno, da je občni zbor oblasti odbor Podpornega društva, da sme do voljevati rednim članom tega društva majhna, brezobrestna kratkoročna posojila.

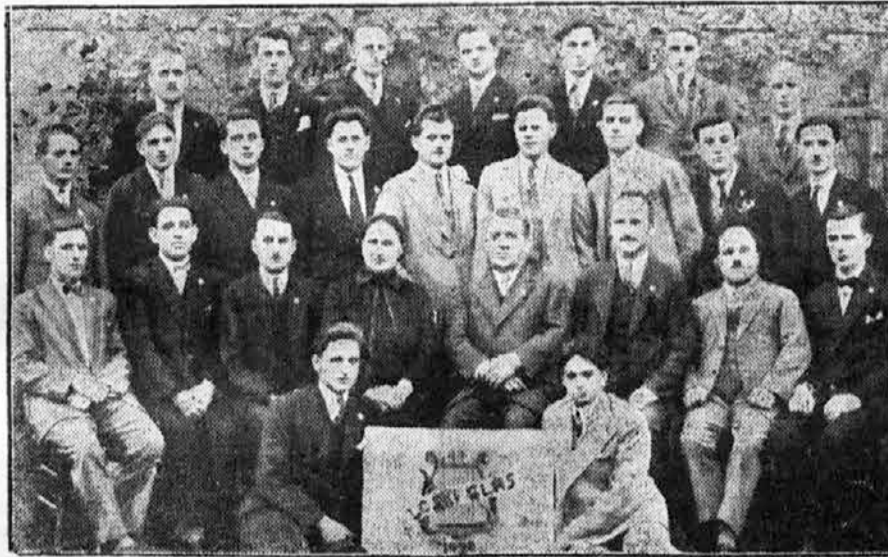
Uspešno delovanje pevskega društva »Loški glas«

Zagorje, 7. marca.

Na pobudo g. Levstika iz Zagorja se je ustanovilo leta 1909 na Lokah pevsko društvo, ki je uspešno delovalo do početka svetovne vojne. Med vojno so se razkropili pevci po frontah in petje je zamrlo. Po preobratu sta prevzela vodstvo gg. Riko Jesih in Albin Bajde, ki sta pevce zopet oživela, da so prirejali izlete in nastope. Na zadnjem občnem zboru so bili ponovno izvoljeni g. Franc Kovač za predsednika g. Peter Gostiša za podpredsednika in g. Pavle Kovač za blagajnika.

Društvo, ki šteje 4 ustanovne, 24 aktivnih in

20 podpornih članov, je priredilo lansko leto skupne zlete z nastopi med drugimi v Lukovico pri Domžalah, Vrnsko in Mrzlico. Nabavilo si je tudi harmonij ter je finansijsko trdno. Društvo je ustanovilo tudi dramski odsek, ki ga vodi g. Flere in je priredilo 1. marca t. l. v Zadrudnem domu na Lokah ljudsko igro »Dimež« Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotlička. Predvideno bo priredilo društvo etos večji pevski koncert s sodelovanjem zagorske rudniške godbe, koje kapelnik je poznani g. Srečko Godina, ki je istočasno pevovodja pevskega društva.

Pevsko društvo »Loški glas« iz Lok pri Zagorju

Čudna zgodba izpod Gorjancev

Kmet je prepričan, da je imel opravka z živimi vrabi

Tam pod Gorjanci živi nekje kmet Mavsar. Za kratek čas ima pri Mehovem ličen vinograd in prilizen hram in v njem dobro kapljico. Zda enkrat mu je zmanjkalo doma pijače, pa se je napolnil »v goro« po drugo. Počasi se je zibal po cesti proti Gorjancem in zdelo se mu je, da jo seka za njim prijatelj Pavlin, ki ga je bil opazil in bo porabil priliko, da se kaj pogovorita. Za dozdevnim Pavlinom sta ubirali pot navkreber dve prav tako majhni ženski, kot je Pavlin. Mavsar jih ni čakal, saj je itak vedel, da pride Pavlin k njemu.

V hramu si je Mavsar natočil poliček, prigriznil malo kruha, pa so se vrata odprla in vstopil je oni mali mož, ki pa ni bil Pavlin. Lepo je bil oblečen in čisto možki, le roki sta bili nekam čudno oglati in brez prstov, saj zdelo se je tako, ker možak je nosil rokavice. Je pač mrzlo zda brez njih. Kosmati tujec je vzel

izpod pazduhe gramofonski kovček, ga odprl in tako lepo zaigral, da je mislil Mavsar, da sanja. Ponudil je tuju piti, kar je ta rad storil. Pa so se ponovno odprla vrata in skoro priplaval sta v hram oni dve ženski iz ceste. Tudi oni dve sta imeli tako čudne orokovičane prste. Nemo sta se priklonili in po zvokih gramofona zaplesali. Mavsar je pil in vedno bolj začudeno gledal. Oglasil se ni noben od tujcev, pač pa sta ženski pozvali Mavsarja z gesto, naj gre plesat. Pa se je mož razjezil, udaril po mizi in zarobantil: »Ali se mi poberete, vi zlodiji! Kdo pa je gospodar v tem hramu!« Grozeče je vstal, možic pa je že imel zaprt svoj gramofon in brez slovesa in besede so vsi trije tiho odšli, kot so prišli. Mavsar pa se ni še svoj živ dan tako zgodaj vrnil iz vinograda, kot tedaj, je dejala njegova žena. Mož pa je uverjen, da je imel opraviti s samimi živimi vrabi.

Lakner v Kanniku in v Šmartnem

Kako so bile pojasnjene številne tatvine po morilčevi aretaciji

Ljubljana, 7. marca.

Na nedeljo, dne 1. februarja t. l. v mraku je bil v župnišču v Šmartnem izvršen vlom. Za storilca se je zvedelo šele sedaj. Tisti dan je g. dekan odšel iz svoje pisarne v kuhinjo nekaj naročiti. Sobo, ki je med pisarno in hodnikom, je za seboj zaklenil, toda v ključavnici je pustil ključ. Ko je prišel pa čez nekaj časa potem nazaj, je opazil, da so vrata te sobe na stečaj odprta, v pisarni pa je bil predal mize odprt. Iz tega je izginilo okrog 50 Din gotovine, kateri znesek je g. dekan prejel dotični dan od strank za nabavo raznih knjig. Seveda je bilo vsako poizvedovanje zastoj, dokler ni zagledala njegova sestra-gospodinja v »Jugoslovan« sliko zloglasnega Laknerja Janca. Namreč spomnila se je nanj tudi radi tega, ker je bil ob priliki misijona prišel v župnišče beručit ter ga tako z gotovostjo spoznala. Najbrže mlademu zločincu ni bila takrat dana prilika, da izvrši kako večjo tatvino. Kmalu za tem istega dne je bilo res vlomljeno v farni cerkvi v puščico. Kakor je »Jugoslovan« že poročal, so osumili tega dejanja neka mlajša fanta iz tukajšnje okolice, ki sta dejanje seveda zanikala v zavesti, da sta nedolžna. Končno je pa le prišlo na dan, da je Lakner sam ta vlom izvršil, saj je že priznal tatvino denarja pri g. dekanu. Zraven je pa povedal še, da je vzel tudi še nekaj klobas. Sedaj bo že prejel zasluzeno kazen.

Morilec zajcev in kokoši v Hrastniku

Hrastnik, 5. marca.

Poročali smo že, da se je v steklarskih hišah nastanjenim steklarjem pred tednom zgodilo, da je neznan hudobnež pomoril večje število zajcev in jih tako pustil na dvorišču ležati. Danes po noči pa se je skrivnostni morilec zajčkov zopet pojavil in je steklarju K. ukradel zajko, dočim je drugim pomoril kokoši in jih poginule pustil na dvorišču. Najbrže bi odnesel tudi te, a je bil pri svojem tatinskem poslu prepoden.

Ko se je okrog polnoči vračal oboleli steklar I. z dela domov, je opazil pri hlevcih velikega psa, na kar pa ni polagal nikake važnosti. Kmalu za tem pa se je v delu, kjer se nahajajo hlevci za zajce in perutnino, slišal ropot, ki ga je čul steklar Franc V., na kar je prižgal luč in hotel pogledati, kdo v tako pozni uri ne da miru. Komaj pa je odprl vrata, že jo je za voglom pobrisal možki visoke postave z

dvema psima, katerih eden je bil črn drugi rujav. Ali omenjeni steklar temu ni pripisoval nikake večje pažnje in le na ta način jo je hudobnež srečno odnesel.

Pojavil pa se je tat tudi v drugih krajih v okolici in tudi tam pričel s svojim tatinskim poslom. Zjutraj pa so hotele gospodinjice krmili zajce in kokoši ter so opazile, da so hlevci razbiti, da so zajci odnešeni in da so kokoši pobite ter leže po dvorišču. Podjetnega tatu pridno zasledujejo orožniki.

Šmartno pri Litiji

Prosvetni oder priredi žaloigro »Živa pokopana« v Prosvetnem domu danes 8. t. m. ob 15. uri. Vloge so v rokah najboljših igralcev. Pridite!

Vodstvo trgovin kmetijske zadruge je prevzel, dokler se razpisano mesto ne odda, g. Anton Strmljan. Alojz Lesjak, prejšnji dolgoletni poslovodja se je preselil v Maribor.

»Jugoslovanov« roman »Pot nazaj« se je pri naših domačinih zelo priljubil. Čitatelje »Jugoslovanov«, ker ima tudi službeni del z vsemi razglasi oblastev.

Razstava Toneta Kralja

Ljubljana, 7. marca.

V zasebnih prostorih profesorja dr. Mirka Hribarja v Frančiškanski ulici 10/II. je razstavil slikar Tone Kralj več svojih najnovejših del. Večina njih je religioznega značaja. Tako n. pr. »Vihar na morju«, ki kaže Jezusa s svojimi učenci v čolnu na razburkanem morju, in »Sv. Anton Padovanski govori ribam«. Obe veliki sliki sta namenjeni za mednarodno razstavo religiozne umetnosti v Padovi, ki se bo vršila od junijaa t. l. do junija pr. l. Religioznega značaja so še velike slike »Zadnja večerja«, last banske uprave Dravske banovine, »Nadangelj Gabrijel«, »Štefana kamenjajo« (razstavljena je bila lansko spomladi na mednarodni razstavi v Antverpnu) in »Golgota« (razstavljena lansko jesen na mednarodna razstavi v Antverpnu).

Poleg teh slik je razstavil Tone Kralj še portret »Zena«, ki je bil označen na beograjski razstavi kot najboljši portret, dalje »Očetov portret«, »Svatba« in Cankarjev kip. Velika slikarjeva produktivnost je razvidna že iz naštetih umetniških del, še bolj jasna pa nam je, če prelistamo »Album« za mednarodno razstavo religiozne umetnosti v Padovi, v katerem najdemo poleg množice fotografij tudi fotografije Tonetovih velikih cerkvenih del za cerkve in Strugah na Dolenjskem, v Volčah na Tolminskem, v Avberju na Krasu in v Višarjih pri Trbižu.

Kdor pregleda pazno vsa razstavljena dela, mora spoznati, da je Tone Kralj eden tistih redkih naših umetnikov, ki se mu skoraj vse posreči, česar se loti. Vsa dela so globoko umetniško doživljena in učinkujejo z veliko toplino. Tone Kralj je v teh delih napredoval vsebinsko in oblikovno. Kar ga nam dela posebno simpatičnega, pa je to, da diha iz njegovih umetnin prirojena slovenska lirčnost, ki jo je ugotovil že propagandist slovenske moderne dr. Stele.

Razstava bo odprta samo še danes in jutri od 10. do 16.

Reja srebrnodlakih lisic v Škofljici

Današnja težka gospodarska kriza pripravi marsikatero do razmišljanja, kaj in kako ukreniti na bolje. Komaj nekaj mesecev je od tega, ko so Škofljičani ustanovili »Zadrugo za rejo živali plemenite kužuhovine v Škofljici pri Ljubljani r. z. z. o. z.

Zadruga si je stavila nalogo vpeljati v Slovenijo in ostali Jugoslaviji rejo živali najplemenitejše kužuhovine, predvsem rejo srebrnodlakih in modrih lisic, norcev itd., kar nudi brez dvoma največjo rentabilnost.

Svojo farmo ima zadruga v Škofljici v gozdiču za Cominovo vilo, kjer stoji 6 kletk.

Za stanovanje in leglo sta v vsaki teh kletk nameščeni po dve kočici za samca in samico. V vseh šestih kletkah prebiva torej 6 parov srebrnodlakih lisic, kar predstavlja skupno vrednost 560.000 Din ali 60.000 Din za posamezni par.

Lisice so izvrstne plemenske živali in vrže samica tri do šest mladičev. Krmiljenje je zelo enostavno in stane mesečno 150 do 200 Din, seveda vse to zelo poceni, čim več je živali. Za hrano služi meso, goveja drobovina itd. ter tu in tam nekaj poljskih pridelkov in suhega sadja.

Reja srebrnodlakih lisic je za naše gospodarstvo, zlasti pa za posestnika zelo velikega pomena in se ista lahko vrši v zvezi z drugim gospodarstvom. Zadruga nudi vsakemu članu udeležbo pri tej rentabilnosti in dobičkonosni panogi gospodarstva in s tem najugodnejšo možnost do trajnih in izdatnih dohodkov. Dan za dnevom se priglašajo novi člani in že sedaj je veliko povpraševanje za odkup lisic v lastno rejo.

Bohinjska Bistrica

Koprivnik v Bohinju. Sokolsko društvo Koprivnik je zgubilo enega izmed najtrdnjših svojih članov brata Jožka Benedika. Rad je sodeloval pri vsaki prireditvi in se pri zadnjih predstavah je pomagal kot igralec. Toda težka in nad vse mučna bolezen ga je priklenila na posteljo. V najlepši mladosti 19 let se je moral posloviti od življenja. Na žalostni poti so ga spremljevali poleg potrdih domačih skoro vsi bratje in sestre Sokolskega društva Koprivnik — Naj Ti bo lahka zemlja, dragi Jože. Bil si nam dober tovariš in brat, ohranili Te bomo v blagem spominu. — Domačim globoko sožalje!

Maribor

M Masarykova 81-letnica. Češki klub priredi danes popoldne ob 14:30 v mali dvorani Narodnega doma posebno prireditev, pri kateri bodo sodelovali otroci češke dopolnilne šole. Na sporedu so govori in deklamacije čeških otrok.

m Proslava Sattnerjeve osemdesetletnice. V sredo, dne 11. t. m. bo pevsko društvo »Maribor« poslavo osemdesetletnico rojstva našega velikega komponista p. Hugolina Sattnerja. Pevski oratorij »Vnebovzetje«, s katerim bo nastopilo pozneje tudi v Celju in Ljubljani.

11. III. 1931. „VNEBOVZETJE“

m Izlet mariborske zimske sportne podzveze. Mariborska zimska sportna podzveza priredi v nedeljo dne 15. III. smuški izlet preko Pohorja v Ribnico na Pohorju, kjer bo ogled za postavitev smuške skakalnice. Sestanek vseh udeležencev v soboto dne 14. III. v koči na Klopem vrhu, od koder se odide v nedeljo zjutraj preko Peska, Planinke, Jezerskega vrha v Ribnico, kjer bo družaben sestanek vseh udeležencev. Povratek udeležencev proti Mariboru, Prevaljam oz. Celju z zadnjim vlakom. Za Veliko noč je določen izlet na Peco; odhod iz Maribora do Prevalj-Mežice v soboto popoldne oziroma na velikonočno nedeljo zjutraj, povratek na velikonočni ponedeljek zvečer. Ker se s temi izleti zaključijo letošnje zimske-sportno-aktivno udeleževanje, pričakujemo obilnega odziva!

m Poziv Jugoslovanske Matice. Jugoslovanska Matica v Mariboru poziva svoje člane in somišljenike, da se udeležijo dne 11. t. m. koncerta, ki ga bo priredilo slovensko pevsko društvo »Maribor« v dvorani »Union« o priliki 80-letnice skladatelja Hugolina Sattnerja. Istotako naj smatra vsak zavezen Jugoslovjan na svojo dolžnost, da se odzove okrožnici zagrebškega nadškofa dr. Bauerja ter se dne 19. t. m. udeležijo javnih molitev za naše preganjane brate v Italiji. Prof. Robert Kenda, predsednik; Anton Brandner, tajnik.

m Za izseljenec v Mehiko. Mehikanski konzulat razglasa, da mora imeti vsakdo, ki se hoče naseliti v zvezni republiki Mehiki, najmanj 5000 pezet gotovine.

m Predavanje Antona Ocvirka. Pesnik in kritik Anton Ocvirk je večeraj ob 17. uri predaval v ožjem krogu v hotelu pri »Orlu« o problemih slovenske kulture in slovstva. Po predavanju se je razvila debata, v kateri je sodelovalo več prisotnih intelektualcev.

m Nova tekstilna tovarna. V Studencih pri Mariboru urejajeta Čeha Stanko Bren in Hinko Effenberg novo tekstilno tovarno, ki bo pričela obratovati prihodnji mesec. Izdelovala bo čefirno platno.

m Odpoved nogometne tekme. Za danes napovedana nogometna tekma med I. SSK Mariborom in SK Ilirijo iz Ljubljane je odgodena in se ne bo vršila, pač pa bo ob 14:30 na igrišču Maribora prijateljska tekma med I. SSK Mariborom in SK Svobodo.

m Trg v soboto. Vsled snega, ki je zapadel ponoči, je bil večerajšnji trg bolj srednje založen. Slininarji so pripeljali 321 zaklanih prašičev in 3 goveda, kmetje pa 6 voz krompirja in čebule, 1 voz sadja, 12 voz sena ter 6 voz slame. Lesnine in lončevine sta bila na trga 2 voza, perutnine krog 800 glav, rib pa ni bilo ne v petek ne večeraj. Meso in perutnina sta se pradjala po istih cenah kakor med tednom, solata je stala 2 do 4 Din, cvetača 7 do 16, česen 14 do 15 Din kilogram, jabolka 5 do 12 Din, oranže 1 do 2,50 ena, limone 0,75 do 1,25. Seno se je prodajalo po 70 do 85 in celo 100 Din, slama pa po 60 Din 100 kilogramov.

m Iz gledališča. Danes popoldne bo zabavna Andranova opereta »Lutka«, zvečer pa Kalmanova »Knežinja čardaša«. Prihodnji teden bo prva letošnja krstna predstava, premiera misterija Radivoja Reharija »Učlovečenje« v režiji Hinka Tomašiča. V proslavo Finžgarjeve šestdesetletnice se pripravlja kmečka drama »Veriga« v režiji Jožeta Koviča.

m Lutkovno gledališče. V lutkovnem gledališču v Narodnem domu se bosta danes popoldne odigrali dve igri: »Jaka Požeruh« in »Gasperček slikar«.

m Lekarniška služba. Nočno lekarniško službo bo imela od danes opoldne do prihodnje nedelje opoldne lekarna Savost pri »Sv. Magdalen« na Trgu kralja Petra.

m Otrokova nezgoda. V petek je pri igranju padlo težko bruno na 5-letnega sina posestnika Zupanca iz Orehove vasi in ga tako težko poškodovalo, da so ga morali prepeljati v mariborsko bolnico, kjer so ga pridržali, ker je še vedno v nevarnosti za življenje.

m Aretacija. Polcija je v petek izsledila in aretirala nekoga Rudolfa Zoharja, katerega iščeta policiji v Ljubljani in v Zagrebu zaradi tatvine.

Marenberg

Na Remšniku v visoko ležeči hribovski vasi na obmejnem Kozjaku se je začela prav razveseljivo širiti sokolska ideja, kar je za obmejni kraj velike važnosti. Tamošnji Sokoli in prijatelji Sokola so priredili lepo uspeši družabni večer, ki je, čeprav ni bilo obiska iz drugih nižje ležečih krajev, prav dobro uspel. Saj so prireditelji učiteljstvo in vrli finančni stražniki izročili 800 Din čistega prebitka za zgradbo prepotrebne sokolskega doma. Iskrena hvala! V kratkem se nam obeta v Marenbergu kar dvoje gledaliških predstav, Držav. osnovna šola priredi s sodelovanjem društva Rdeči križ Govekarjevo ljudsko igro: »Deseti brat«. Sokolsko društvo pa nastopi z B. Nušičevim »Navadnim človekom«. Kakor se sliši, bo dne 25. marca priredilo društvo Rdeči križ za Marenberg in okolico pevski koncert, na katerem bo nastopil pevski zbor Jadrana iz Maribora. Gotovo bo to velikega moralnega pomena za mejo, da slišijo tudi naši kmetje umetno slovensko pesem. ga je že izpralo. eniateniatxeniatxeniatxeniat Xenega je še precej, toda na prisojnih pobočjih ga je že izpralo. Te dni so na solnčnih legah že prikukali prvi oznanjevalci pomladi — zvončki.

Senzacionalna aretacija znanega Mariborčana

V več mesecih si je iz zaklenjene blagajne prisvojil okrog 10.000 dinarjev

Maribor, 7. marca.

Gostilničar in vinski trgovec Kapetanovič v Vetrinjski ulici je v poslednjih tednih večkrat opazil, da mu zginje denar iz zaklenjene blagajne v pisarni, vendar pa si tega pojava ni mogel razlagati.

Naposled je prišel sumiti, da mora s temi zagonetnimi tatvinami biti v zvezi v Mariboru dobro znani knjigovodja J. T., ki mu je za manjši mesečni honorar pomagal voditi knjigovodstvo in korespondenco. Naposled je tako dozorel, da je Kapetanovič večeraj sklenil, da bo pred pisarno in blagajno strogo nadziral.

V ta namen je pozval detektiva, ki se je preko noči skril v bližini njegove pisarne. Načrt je neuporabno sijajno uspel.

Že proti jutru je nenadoma prišel omenjeni

J. T. v hišo, odprl s ključem sobo ter stopil k blagajni. Detektiv in gospodar sta mu previdno sledila in ravno opazila, kako je potegnil iz žepa ponarejene ključce in odprl železno blagajno, da bi si spet prisvojil nekaj denarja. Tedaj pa sta oba planila in zgrabila vlomilca prav pri poslu. To je moža, ki je že v starejših letih, popolnoma zrušilo, da je kleče prosil milosti, a bilo je prepozno.

Moža so aretirali in izročili sodišču. Po dosedanjih ugotovitvah si je J. T. na ta način prisvojil okrog 10.000 Din. To razkritje je vzbudilo v Mariboru ogromno senzacijo. Presenečeni aretiraneec je kesneje svoje dejanje priznal in izjavil, da je kradel zato, da bi rešil bede svojo družino, ker je bil v zadnjem času brez rednih dohodkov in stalne službe.

Samomor brezposelnega delavca

Kranj, 7. marca.

Včeraj zvečer se je pod Šmarjetno goro obesil 39letni Janko Pucelj. Stanoval je pri svojem bratu. Dolgo časa je bil delavec v tovarni gumijastih izdelkov »Vulkan« v Kranju. Pred letom dni so ga reducirali in to mu je zelo duševno raynovesje. Omračil se mu je um in zadnje čase je zelo ljubil samoto. Snoči je izginil. Brat ga je povsod iskal. Toda vse zaman. Pregledal je drvarnico, kjer se je nesrečnež zadnje dni mnogo mudil. Končno ga je iztaknil v kleti. Visel je na meter dolgi vrvi. Brat je takoj odrezal vrvi in poklical ženo in sta ga z umetnim dihanjem skušala rešiti. Ni se jima posrečilo. Poklicali so zdravnika dr. Božidarja Fajdigo ki je konstatiral smrt.

Novo mesto

Konj se mu je splašal. 24 letni France Piletič posestnikov sin iz Gradišča pri St. Jerneju, je te dni prišel z majhnim vozičkom v mesto. Mirno je potekala vožnja, nepričakovano pa se je konjiček, ki je ob državni cesti vjaven avtomobilov, ustrašil tutanja in ropotanja ter zdrvel v stran, pri tem pa se je mali voziček z voznikom prevrnil in France se je pošteno potokel po glavi in po desni roki. Mesto domov, je zavil v kandijsko bolnico.

Prst mu je odrgalo. Gozdni delavec v Rogu so valili na kupe hlode in jih zlagali, pa je hotela nesreča, da sta prišla Jožetu Ritzmanu dva prsta med hlode. Enega mu je zmečalo, drugega pa mu je polovico odrgalo.

Vsekal se je v levo roko Bele Mihael, gostač v Vinji vasi, ko si je pripravljval drva za peč. Zdravijo ga usmiljeni bratje.

Sekanje v mestnem gozdu za Cegelnico, kjer je mestna občina prodala logaški lesni tvrdki Hodnik & Vovk 1190 kubičnih metrov lesa, se je s polno paro pričelo in če bo vreme ugodno, bo za sečnjo dovoljeno drevje podrti že do konca tega meseca. Cegelnici bodo za nekaj let preskrbljeni s trskami, mestna blagajna bo za 125.000 Din bolj bogata, gozd pa bo na boljšem.

Zobozdravnik

dr. Tone Furlan

špicjalist za ustne in zobne bolezni, je pričel redno ordinirati od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne v Novem mestu, v Kastelčevi hiši na Ljubljanski cesti. 781

Z ograjo vred v globino. V Dolenjih Lazah pri Črmošnjicah je lezel devetletni Mikličev Tonček iz »ganka« na dvorišče. Po otroški navadi se je obehal na ograjo, ki je morala biti že bolj na slabih nogah. Odrgala se je pod dečkovo težo in vse vkup je zagrmelo v globino. K sreči do tal ni bilo baš daleč, vendar je obležal Tonček nezavesten in krvav. Pri padcu si je močno ranil desno dlan in se pretresel, da so ga morali oddati v bolnico.

Nogo si je zvila. Osemletna učenka Nada Zagarjeva je z otroci tekala po ulici, padla in si levo nogo zvila v členku. Leži v ženski bolnici.

Nove klopi dobi smihelska cerkev. Bodo prvovrstno delo z izvirnimi okraski, ki jih oskrbi priznani in poznani naš kipar in rezbar gosp. Radoslav Ažman. Po možnosti bodo nove klopi postavljene že za Veliko noč.

Obšni zbor novomeškega gasilnega društva se je vršil v sredo 4. t. m. zvečer v mestni posvetovalnici. Bil je zelo dobro obiskan. Društvo šteje 81 rednega članstva, štiri častne, enega ustanovnega in 194 podpornih članov. Dohodkov je imelo v preteklem letu 49.829,50 Din, stroškov pa 47.762,25 Din. Pri mestni hranilnici je za gasilni avto še 21.118 Din dolga. Celokupno društveno orodje predstavlja vrednost 258.190 Din. Lanskoletni prirastek k orodnemu inventarju sta rdeča signalna luč in troglasna hupa, oboje za avto. Darilo g. Bergmanna st. in neznanega dobrotnika iz Gradca, ki je društvo podprl na njegovo pobudo.

V preteklem letu je stopilo društvo trikrat v akcijo pri požarih. Društveni zdravnik dr. Marjan Polensek je za članstvo v deseti sanitni tečaj. Mnogo se je govorilo o preureditvi društva in se tozadevno napravilo več prav umestnih sklepov. Na predlog načelnika Fr. Reitza se je pri društvu ustanovil pevski zbor in je na mestu prijavilo svoj vstop 14 članov. Požrtvovalnemu nesebičnemu in marljivemu društvu želimo v novem poslovnem letu čim več uspehov.

Prvi slovenski kuharski mojster. Na kuharski razstavi ki se je vršila prošli teden v hotelu Union, je bil priznan naslov »prvega slovenskega kuharskega mojstra« Novomeščanu g. Josipu Forščku, k čemur mu iskreno čestitamo.

spod Foršek se je izučil v Unionu, lansko poletje je vodil kuhinjo v kopališču Dobrni, zadnje mesece je bil šef kuhinje v hotelu Pariz v Skoplju. Zdaj mu ponudbo dežuje. Najbrž pojde črez poletje na Bled, jeseni pa v Ameriko. Gosp. Foršek je tudi član mednarodne kuharske zveze, ki ima svoj sedež v Frankfurtu a. M.

Zobje nas ne bodo več boleli, ker je za njih nego in zdravljenje pri nas v dovoljni meri poskrbljeno. Dvema denarjema se je prošli teden pridružil še špicjalist za ustne in zobne bolezni, zobozdravnik dr. Furlan. Zanimivo, da so vsi trije gospodje v gorenjem koncu mesta.

Bled

Kino Bled predvaja danes v običajno določenem času veselo in zelo zabavno filmsko predstavo »Njena temna točka«, v glavni vlogi Lillian Harvey.

Slovenjgradec

Odprta noč in dan so groba vrata! V tukajšnji bolnici sta umrla od 1. februarja do 1. marca Ostrovršnik Ignac, bivši tesar iz Starega trga pri Slovenjgradu, 74 let star in Grizold Ferdinand, delavec v tovarni iz Mute 25 let. Doma pa sta umrla 21letni Kašnik Pongrac v Gmajni in Zorman Pavla, hči posestnika v Trobljah, 4 mesece. N. p. v m! Zalujočim naše sozljaj!

Uradna dneva za stranke pri tukajšnjem sresklem načelstvu. Tukajšnje sresko načelstvo objavlja, da se bodo sprejemale stranke samo ob torkih in petkih od 9. do 12. ure. Na to se opozarjajo vse stranke, da ne bo nepotrebnih povtov in stroškov. Izjema je samo za zelo nujne in neodložljive primere. V vseh drugih se ne bo sprejelo pod nobenim pogojem nikogar!

Na sobotni žirinski semenj je bilo prigianih 77 volov in 64 krav, skupaj 141 glav živine. Prodajna cena je bilo samo 14 volov in 6 krav pa 4 do 7 Din za 1 kg žive teže.

Odprta noč in dan so groba vrata. V Gradu je podlegel težki operaciji v bolnici usmiljenih bratov g. Dvorščak Blaž, upokojeni kaplan v Starem trgu pri Slovenjgradu po 2½ letnem trpljenju, star 49 let. Radi težke bolezni je moral stopiti v predčasn pokoj. Priljubljenemu duhovniku bodo ohranili vsi oni, ki so ga poznali, časten spomin, njemu pa naj bo lahka zemlja! — Umrla je Petušnig Marija, žena redarja v starosti 62 let. R. i. p!

Inšpekcija. Sresko načelstvo je inšpiciral okrožni inšpektor g. dr. Schaubach.

Prijava in pregled motornih vozil in avtomobilov bo v četrtek 12. marca ob 8. uri pred poslopijem sreskega načelstva.

Obrtne vesti. V Podčetrtek je odšel tukajšnji pekovski mojster Znoj Karl, ker bo tam nadaljeval svojo obrt. Bil je vnet član »pevec« Pevskega društva in dober družabnik. Njegovo obrt bo nadaljeval Silih Ivan, pekovski mojster.

Poljčane

Smrt mlade Sokolice. Ko se je pri nas ustanovil Sokol in smo zbirali sokolsko decu, je bila med prvimi priglašenci tudi 12-letna Anica Orešič iz Studenc. Kljub temu, da je iz Studenc pa do nas dobre pol ure, je Anica bila vedno v pravem času pri telovadbi in ni zamudila niti ene »slovadne ure«. Nenadoma pa je kot bi treščilo — prišel k nam glas, da je umrla, da je ni več in je ne bo več. Je to mogoče... in tako naglo...? Kaj se ji je zgodilo...? Pa smo izvedeli: Pri sankanju si je zlomila nogo. Legla je in lotila se je je nato še španska in podlegla ji je... Smrt je neusmiljeno zamahnila nad mladim življenjem. Spremila jo je v ponedeljek na zadnji poti vsa šolska mladina, mi Sokolici pa smo žalostni, Anica, ko te ni več in te več ne bo. Ali eno je: ostala boš nepozabljena v naših mladih srcih...

Lov na divje svinje, ki je pred dobrim mesecem uspel (ustrelili so tri) so z več krajev združeni lovci te dni zopet obnovili. Pa tudi tokrat se je lovska sreča nasmehnila domačinu. Precej lepega prašička je pihnil čevljar Alojz Orešič iz Studenc pri Poljčanah, in sicer v Golniku, gozdu nad Studencami. Radi zadnjega snega, ki je padel 1. marca, pa je bil lov zelo oviran.

Igro »Velika repatic«, ki so jo naši Sokoli zadnje nedelje odigrali z velikim uspehom, ponovno isti v nedeljo 8. marca ob 15. uri. Pridite!

Trbovlje

V Zadržni knjigarni v Trbovljah dobite leposlovne, znanstvene, poslovne in šolske knjige, vse pisarniške in šolske potrebščine devotionalije, slike, kipe, modne liste, tiskovine, vabila, papirnate dekoracije itd. po najugodnejših cenah. Na željo preskrbi vse knjige iz inozemstva.

Sokolski oder pripravlja pravljico opereto »Trnjuljica«.

Zasavska podružnica Slovenskega lovskega društva v Trbovljah vabi vse člane na 1. redni občni zbor, ki bo v nedeljo 22. marca ob 9. uri v dvorani gostilne Forte na Vodah z dnevnim redom, ki ga določajo društvena pravila.

Celje

*** Proslava 80-letnice p. Hugolina Sattnerja.** Slovensko pevsko društvo »Maribor« je v proslavo 80-letnice skladatelja p. Hugolina Sattnerja našudiralo njegov oratorij »Vnebovzetje«. 11. t. m. nastopi z delom v Mariboru, na Jožefov praznik, v četrtek 19. marca pa pride društvo v Celje, kjer priredi ob 16:30 v dvorani Ljudske posojilnice velik koncert, na katerem bo izvajalo »Vnebovzetje«. Obisk koncerta zelo priporočamo. Predprodaja vstopnic v knjigarni Goričar & Leskovšek ter v Slomškovi tiskovni zadrugi.

*** Zborovanje učiteljskega društva** se je vršilo včeraj v mestni narodni šoli ob številni udeležbi učitelje in učiteljic. Zborovanje je vodil g. upravitelj Goskar s Teharja. Namesto obolelega pisatelja Finžgarja je predaval umetnostni zgodovinar g. Mrolt, ki je razlagal celjske umetnostno-zgodovinske spomenike. Predavanje je bilo zelo zanimivo, ker je g. Mrolt govoril o najnovejših odkritjih, ki doslej še niso bila objavljena. Po predavanju so se obravnavale stanovske zadeve učiteljev.

*** Sokolsko društvo v Celju** poziva vse, ki bi na letošnjem župnem zletu nastopili, pa so vsled kakega vzroka začasno izostali, da se v tem mesecu pojavijo v telovadnici, da bi s poznejšim vstopom ne zadrževali velikih zletnih priprav.

19. III. 1931. „VNEBOVZETJE“

*** Splošna gradbena zadruga v Celju** bo imela svoj redni občni zbor v sredo 18. t. m. ob 19:30 v Celjskem domu.

*** »Sola v nebesih«** ter deklamacije in petje bodo izvajali na mladinski akademiji, ki jo priredi v nedeljo 15. t. m. ženska podružnica CMD ob 16. v Mestnem gledališču.

*** Invalidska tombola** se bo letos vršila v nedeljo 3. maja, v slučaju slabega vremena pa 10. ali 14. maja. Krajevni odbor združenja vojnih invalidov prosi vsa društva, da pustijo gornji dan prost za vojne žrtve.

*** Smrtna kosa.** Zelezničarju Knezu v Košnici št. 17 je 6. t. m. umrl devet mesecev stari sinček Rudolf.

*** Nalezljive bolezni v Celju in okolici.** V času od 15. do 21. februarja je bilo stanje nalezljivih bolezni sledeče: legar v okolici 1; škrlatica v mestu 2, v okolici 1; davica v mestu 1, v okolici 4; šen v okolici 1.

*** Licenciranje bikov** bo v ponedeljek 9. t. m. ob 8. uri v Zalcu, istega dne ob 13. v Braslovcah ter ob 14:30 v Kaplji, v torek ob 8:30 v Sv. Juriju o. j. ž., v sredo 11. t. m. ob 8. v Celju ter istega dne ob 13. v Vojniku. Posestniki morajo prignati k licenciranju vse nad 15 mesecev stare bike.

*** Živnorojska in mlečno-kontrolna zadruga v Sv. Juriju o. j. ž.** priredi v torek 10. marca dopoldne ob priliki licenciranja bikov v Sv. Juriju plemenski sejem bikcev. Na sejem bodo postavljeni bikci v starosti 8 do 15 mesecev, ki izhajajo od krav, ki so kontrolirane na mlečnost.

*** Nezgoda.** 46-letni sluga Veber Mihael je na zledeneli cesti v Gaberju padel tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo in so ga morali prepeljati v javno bolnico.

*** Mrtev v Savinji.** Pred dnevi so nekateri posestniki v Lischah opazili v močno narasli Savinji truplo neznanega moškega srednjih let. Truplo doslej še niso našli in tudi ne vedo, kdo bi bil utopljenec.

Šoštanj

Josip Cugmus umrl. V Šoštanju je v četrtek umrl upokojeni šolski upravitelj Josip Cugmus, ki je po raznih krajih služboval 42 let, nazadnje v Plešivci pri Skalab. Lani je obhajal 50-letnico mature. Pred letom je začel prej krepki starček bolehati. Sedaj ga je pograbila smrt v 72. letu starosti. Zapušča vdovo in sina Josipa, ki je inšpektor v ministrstvu prometa. Naj počiva v miru!

Licenciranje plemenskih bikov za vse občine šoštanjkega okraja bo na sejmšču v Šoštanju 24. marca ob 10. uri. Priženejo se naj vsi bikci nad 15 mesecev stari, ki so namenjeni za plemo. Obeta se tudi ugodna prilika za prodajo mlajših bikov.

Občinska trošarine. Občina Šoštanj - okolica, bo pobirala v smislu odloka kr. banske uprave II. 3564-1 v letu 1931 naslednje občinske trošarine: od 100 l vina 150 Din, od 100 l vinskega mošta 150 Din, od 100 l piva 50 din in od hl stopnje alkohola špirta, žganja, likerija, ruma in konjaka pa 12 Din.

Sokol v Šoštanju. Dramatični odsek pripravlja v režiji br. Robinška šaloigro »Njen Korporac«. Sestra Cilka Trobejava pa vadi z narščajem mladinsko igro s peljem in plesom »Čudežne goslic«. Pevski odsek — mešani zbor — pod vodstvom br. Jurčeta Vrežeta pripravlja za svoj prvi koncert tudi dr. Schwabovo »Zlato kanglico« s spremljevanjem orkestra. Po plesih in maškeraadah zopet resno prosvetno delo.

Sevnica

Sprememba posesti. Tukajšnji lekarnar gosp. Abramovič Anton je kupil od g. Wallanta Fr., kovaškega mojstra, na lepem prostoru sredi trga Sevnica stoječo hišo, kamor se bo po temeljitem prenovljenju preselil.

Poslopje, v katerem je nastanjeno naše sodišče, je v takem slabem stanju, da napravi že od zunaj najslabši vtis. Poslopje je zasebna last premožnih oseb, ki se nabujajo vse v inozemstvu. Najemnica je visoka, za temeljita popravila poslopja in prostorov pa ni nikoli sredstev na razpolago.

Slovenska Bistrica

Vest, da bo Bata otvoril moderno prodajalno, se potrjuje. Z deli v prostorih bivše pošte so že pričeli. Prodajalna bo urejena najmoderneje.

Posojilnica v Slov. Bistrici našim društvom. Na zadnji seji načelstva in nadzorstva slovenjebistriške posojilnice je bilo sklenjeno naša društva in ustanove podpreti in je bilo nakazano slovenjebistriškemu gasilnemu društvu 2.000 Din, gasilnemu društvu v Zg. Bistrici 800 Din, Rdečemu križu 200 Din in meščanski šoli v Sl. Bistrici 6.000 Din. Okoli 6.000 Din je izplačala posojilnica iz lanskega proračuna podpor raznim tukajšnjim in okoliškim društvom.

Andrej Zmave, Maribor:

Razkisanje vina

V razpravici »Okisanje vina« smo dne 24. II. t. l. na tem mestu povedali najvažnejše, kar je treba vedeti o umetnem okisanju vina po našem vinskem zakonu. Danes se pogovorimo o umetnem razkisanju, ki je za naš severni vinorodni pas izjemoma lahko precejšnjega pomena, v južnih vinorodnih pokrajinah pa prav za prav nobenega. Razloge za to smo že zadnjič označili.

Grozni mošti imajo v dobrih letih, s prvovrstnih leg in zemelj ter od žlahtnih trsnih vrst razmeroma mnogo sladkorja in malo skupne kisline, so torej jako sladki. Taki mošti dajo močna, »topla«, polna, ekstraktivna in včasih celo naravna sladka vina — brez vsakršnega kletarskega umetništva.

Prav dobrih vinskih let nimamo mnogo. Naša povprečna vina so bolj ali manj kislila ali vsaj kislata, rezka, često pa navzlic temu aromatična, buketna, dišeča in zato priljubljena. Drugače je z izrazito slabimi ali kislimi letniki, katere je danes posebno težko spraviti v denar. Nekdaj so bila zdrava kislila vina bolj cenjena, ali sama zase, ali pomešana s slatino kot prijetno rezna in izredno osvježujoča pijača. Vinska trgovina jih je rabila tudi za mešanje s ceninimi, bolj milimi in plehkimi vini iz drugih krajev in jih je razmeroma dobro plavečala. Danes se jih izogiba.

V grozdnem moštu sta od raznih kislin posebno važni vinska kislina ($C_4H_6O_6$, in sicer 3—8‰, na toplem jugu razmeroma več kot na hladnejšem severu) in jabolčna kislina ($C_4H_6O_5$, vselej več nego prve, pri prav kislili letnikih tudi do 20 in več ‰, na hladnem severu razmeroma več kot na toplem jugu). V moštu je med drugim tudi nekaj črsove kisline in prav malo citronove kisline ($C_6H_8O_7$). Naši grozdi mošti imajo v dobrih letih okoli 10, v slabih letih pa lahko še enkrat toliko in izjemoma celo več ‰ skupne kisline. To so zloglasne kiselice, da bi pri požirku skomina in polt oblije.

Ob alkoholnem vrenju mošta in ob poznejšem zorenju mladega vina se vsebina skupne kisline počasi zmanjšuje (kemijski in biološki razpad kisline). Dobršen del — par ‰ — vinske kisline se izloči v obliki vinskega kamna ($K_2C_2O_4$, t. j. kislovinokislji kalij), jabolčno kislino pa tako rekoč razjedajo izvestni mikroorganizmi in se vsebina kisline na ta način zniža še za več nadaljnjih promil. Pri razpadu ostre jabolčne kisline nastaja razen ogljikove kisline (CO_2) tudi mlečna kislina ($C_3H_5O_3$), ki pa je po okusu mnogo milejša. Po drugi strani se pri alkoholnem vrenju tvori kaka pčomila jantarjeve kisline ($C_4H_6O_6$), v celoti pa se skupna kislina za dobršen del zmanjša, kar je odvisno od kakovosti letnika in od načina kletarjenja. Da je v vsakem, čeprav popolnoma zdravem vinu tudi nekaj očetne kisline ($C_2H_3O_2$), bodi le mimogrede omenjeno; ta očetna kislina, ki je prav nič ne čutimo, je produkt delovanja vinskih kvasnic, ne pa očetnih bakterij, ki povzročajo cik in so vselej škodljive.

S tem smo hoteli opozoriti na naravni proces razpadanja skupne kisline v postajojočem, zorečem vinu. Vedeti je treba, da je kislina v vinu potrebna, ker ga pomaga konservirati in mu daje — ako je v pravem razmerju z drugimi sestavinami — ugoden okus, ki se odraža v celotni ubranosti in harmoniji dobrih svojstev vina.

Glavna naloga preudarnega kletarja v tem oziru je, da omejenega naravnega procesa po dosedanjih izkušnjah v danih razmerah posebej niti ne ovira, niti ne pospešuje, ako je nanreč vinski pridelek povsem normalen, torej tak, da se lahko nemoteno sam lepo razvija do svoje najvišje popolnosti; ali da ta proces s primerno kletarsko tehniko ovira (hladna klet, bolj rano pretakanje, zažveplanje), ker bi vino sicer moglo zgubiti celo preveč kisline; ali da razpad kisline namerno pospešuje (topla klet, po burnem vrenju ponovno mešanje drož z mladim vinom, bolj pozno pretakanje, prav štedljivo ali nikaršno zažveplanje), ker bi vino drugače ostalo preveč kislilo.

Iz tega že razvidimo, kakor potrjuje i praksa, da je razkisanje vina mogoče v premenjih primerih na čisto naravni način z dobro kletarsko tehniko, k čemur pristevamo tudi mešanje naposled morda le še prerazredeno vino z ustreznim malo kislim, plehkim vinom, seveda z pravilnem razmerju. Take manipulacije lažje izvršujejo kajpak večji producenti, vinarke in kletarske zadrage, vinski trgovci in večje vinarne sploh. S takim naravnim razkisanjem, katero najbolj priporočamo, lahko izhajamo skrodo v vseh slučajih, tem lažje, ako sadimo in skrbno negujemo le kvalitetne trsne vrste, toda samo v najboljših legah in zemljah, izkoriščajoč velike prednosti pravočasne, torej pozne trgatve.

V svrhu umetnega razkisanja vina dovoljuje jugoslovanski vinski zakon tri sredstva:

1. kalijev karbonat ($CaCO_3$, ogljikovokislno apno, kemično čisto, oborjeno apno, znano tudi pod imenom splavljena kreda), t. j. najčistejši apnenec ali kalcit, snežnobel prašek, ki v vodi brez ogljikove kisline ni raztopen;
2. kalijev karbonat (K_2CO_3 , pepelika), t. j. bel, kristalast, v vodi izredno topliv preparat, ki se na vlažnem zraku kaj rad razmoči;
3. kalijev nevtralni tartrat ($K_2C_4H_4O_6$); ta vinskokislja sol — tartrati so namreč vinskokislje soli — tvori brezbarvne kristale.

O poslednjih dveh preparatih ne bomo podrobno razpravljali, ker smatramo, da v vseh

takih izjemnih slučajih lahko izhajamo s kalijevim karbonatom, ki je bil pri nas že prej dovoljen, pa tudi vzrok, da si je marsikateri razkisovalce svoje vino z njim temeljito poslabšal, namesto izboljšal, ker ni imel potrebnega znanja za to.

Kalijev karbonat uporabljajo n. pr. v Franciji in Italiji za razkisanje moštov, kalijev nevtralni tartrat pa služi za razkisanje vina, pri čemer se izloči vinski kamen.

Za naš vinski izvoz v poštev prihajajoče države dovoljujejo — izvzemši Francijo — samo kletarsko uporabo kalijevega karbonata. Kakorkoli umetno razkisanje vina se po jugoslovanskem vinskem zakonu ne sme označevati z imeni »originalno«, »naravno«, »prirodno«, »naturan«, »pristno«, zato se bomo za to manipulacijo odločili samo res čisto izjemoma.

Kalijev karbonat mora biti za svrhu kemično čist. Z vinsko kislino, s katero se »zveže«, se spaja v neraztopno vinskokislno apno ($CaC_4H_4O_6$), ki se iz vina izloči kot oborina; pri tem se tvori tudi plin, ogljikova kislina, ki izpuhva iz vina. Kalijev karbonat se spaja, če ga preveč vzamemo, i z drugimi kisljinami, n. pr. z jabolčno kislino, s katero se torej tudi »zveže«, toda ta spojina je razstopna, ostane v vinu ter mu hudo kvari ugodni prirodni okus.

Da odvzamemo vinu eno promilo (1‰) vinske kisline — samo le-to naj deloma izločimo — je treba vzeti na 100 litrov vina točno 66,7 gramov (zaokroženo 66 g) kalijevega karbonata; da mu odvzamemo 1,5 (poldrugo) ‰ vinske kisline, rabimo okroglo 100 g tega preparata itd. Najmanj 0,5 (pol) ‰ vinske kisline naj v vinu še ostane. Točno nam pove samo zanesljiva kemična analiza, koliko kalijevega karbonata smemo vzeti, da ne bo preveč. Brez nje — poizkusov v malem malokdo dela — vzemimo raje samo 66 g kalijevega karbonata na 100 l vina, t. j. za izločitev 1‰ vinske kisline, s čimer dosežemo že precejšnje razkisanje. Za umetno razkisanje pa se naj odločimo šele proti spomladu, po pretoku vina, ko se prav vidi, da li se ni vino morebiti že naravnim potom dovolj razkislilo.

Postopek pa je takle: Najprej potegnemo iz dotičnega sode precej, do 1/10 vina, ker bi sicer ob dodatku kalijevega karbonata šlo čez radi naglo izpuhvaajoče ogljikove kisline. Za določeno množino vina izračunamo količino kalijevega karbonata bi mogli polagoma kar sipati v sod in vse sproti mešati z mešalico (z letvo ali sli); toda ta beli prašek se je pri neprevidni shranitvi morda navzel kake nesnage ali slabega duha, zato ga iz previdnosti »peremo«. Nanj vlijemo mehke, najbolj prekuhane in ohlajene čiste vode; ko se kalijev karbonat vsede, vodo odlijemo. To po potrebi nekajkrat ponovimo. Končno vodo dobobra ocedimo, redko kašo polagoma vlijemo v vino in vse skupaj sproti mešamo. Nato vlijemo v sod še tisto vino, ki smo ga bili odtočili, pa spet mešamo. Sod za kaka 2 dni le narahlo začepimo, potem ga lahko zabijemo, redno zapolnjujemo itd. Čez dober mesec dni vino pretočimo.

Nekaj kapljic vode pa tako le spravimo v vino, a smo mnenja, da opisana priprava kalijevega karbonata radi morda potrebnega čiščenja tega praška po vinskem zakonu ni zabranjena.

Razkisasmo lahko tudi že mošt, kar je vobče manj priporočljivo.

Čika (očetne kisline) pa ne spravimo iz vina z navedenimi preparati niti z nobenim drugim sredstvom, ne da bi cikaste vina še bolj ne pokvarili.

Gospodarske vesti

× **Razdelitev sadik-jablan.** Poljedelsko ministristvo je pred časom razdelilo sadike kalem-granskih jabolk, katere je geografska trgovinska zbornica nabavila v Ameriki. Sadike so prejelo sledeče banovine: Drinska 22.600, Dunavska 70.000, in Vardarska 45.000.

× **Trošarina na cement v Egiptu.** Zavod za pospeševanje zunanje trgovine sporoča, da je poleg carine 30 pijastrov na eno tono cementa, predpisana glasom odredbe egiptovskega finančnega ministra tudi še trošarina v znesku 30 pijastrov, ki se bo pobirala istočasno s carino.

× **Novo zaščitne carine v Nemčiji.** Udruženje hmeljarjev v Nemčiji je zaprosilo vlado, naj poviša uvozno carino na 150 mark. Istočasno se od vlade zahteva, da se znižajo davčine na pivo. Trgovci hmelja pa zahtevajo od vlade, da omeji produkcijo hmelja ker razpolaga hmeljarska trgovina s starimi zalozami hmelja v skupni množini 345.000 kg.

× **Italijanski načrti transbalkanske železnice.** Pred časom se je sestavil angleško-italijanski sindikat za gradnjo železniške proge Drač-Tirana-Sofun-Carigrad. Proga bi bila normalna in dolga 930 km. Za ta projekt se posebno interesirajo Italijani, ker bi bila z njim vožnja Bari-Carigrad za polnih 22 ur krajša.

Dobave

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 13. marca t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg masti, 200 kg pšeničnega zdroba; do 23. marca t. l. pa glede dobave 45 m konopljenega transportnega traku. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) Dne 14. marca t. l. se bo vršila pri Komandi III. armijske oblasti v Skoplju licitacija glede dobave 20.000 m³ drv. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni komandi).

Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 11. marca t. l. ponudbe glede dobave 3300 komadov gorikev in 2000 komadov vložkov za acet. gorilce; do 12. marca t. l. glede dobave 100 kg prediva; do 13. marca

t. l. glede dobave 1000 kg portland-cementa; do 14. marca t. l. pa glede dobave matic, vijakov, žičnikov, žice ter glede dobave lepenske. — Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 13. marca t. l. ponudbe glede dobave pasic. — Splošni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 13. marca t. l. ponudbe glede dobave 3 računskih strojev. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih).

Prometno-komercialni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. marca t. l. ponudbe glede dobave 150 zavojev stearinskih sveč in 8000 komadov nalučnikov. — (Predmetni pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 12. marca t. l. ponudbe glede dobave pečatnega voska, karbon papirja, radirk, spojki, papirja itd.; do 19. marca t. l. pa glede dobave motvoza in siraksa.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 18. marca t. l. ponudbe glede dobave 300 kg pridakta za kavo, 300 kg pšeničnega zdroba, 300 komadov krtač za ribanje in 300 kilogramov papirnatih vrečič.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 20. marca t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg karbida.

Direkcija državne železarnice Vares sprejema do 18. marca t. l. ponudbe glede dobave 14 plošč črne pločevine.

Dne 20. marca t. l. se bo vršila pri Komandi granične trupe v Skoplju ofertalna licitacija glede dobave pisarniškega in knjigoveškega materijala. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dne 20. marca t. l. se bo vršila pri Komandi Savske divizijske oblasti v Zagrebu ustmena licitacija glede dobave testenin, zdroba, riža in ješprenjeka; dne 21. marca t. l. pa glede dobave masti, fižola, krompirja, loja, čebule, popra, kisa, kave, cikorije, čaja, sladkorja, marmelade, suhih sliv, maka, moke, paprike itd. (Oglase je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjeni komandi.)

Borzna poročila

dne 7. marca 1931.

Devizna tržišča

Jugoslovanske devizne in efekte borze danes niso poslovale. V prostem prometu so se v Ljubljani imenovale sledeče notacije: Amsterdam 22:82, Berlin 13:535, Bruselj 7:9376, Budimpešta 9:9261, Curih 1095:9, Dunaj 800, London 276:57, Newyork 56:82, Pariz 223, Praga 168:61, Trst 298:20.

Dunaj, 7. marca. Amsterdam 285:18, Beograd 12:4937, Berlin 169:15, Bruselj 99:12, Budimpešta 124:02, Bukarešta 4:23, Kopenhagen 190:15, London 34:555, Madrid 77:30, Milan 37:265, Newyork 711:35, Pariz 27:85, Praga 21:0687, Sofija 5:154, Stockholm 190:40, Varšava 79:69, Curih 136:87.

Curih, 7. marca. Beograd 9:1270, Pariz 20:35, London 25:24, Newyork 519:60, Bruselj 72:4325, Milan 27:225, Madrid 56, Amsterdam 208:30, Berlin 123:52, Dunaj 73:03, Sofija 3:76, Praga 15:39, Varšava 58:20, Budimpešta 90:57, Bukarešta 3:08873.

Vrednostni papirji

Dunaj, 7. marca. Bankverein 16:35, Kreditni zavod 46:50, Dunav-Sava-Adria 14:80, Prioritete 88:40, Trbovlje 42.

Zitna tržišča

Novi Sad, 7. marca. Pšenica: sremska 78 kg 142:50—145, slavonska 78 kg 142:50—145, 77-78 kg 140—142:50. Koruza: sremska garant, 83 do 85, baška ladja Dunav posušena 89—90. Oves: baški sremski slavonski 100—105, sremski 95 do 100. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjene. Promet: pšenica 12 vagonov, koruza 22, moka 8, otrobi 2 vagona.

Budimpešta, 7. marca. Tendence: prijazna. Promet: srednji. Pšenica: mare 15:75—16:15 (15:90—15:95), maj 15:98—16:35 (16:15—16:16). Rž: mare 11:24—11:34 (11:23—11:24), maj 11:52 do 11:55 (11:45—11:46). Koruza: maj 11:65 do 11:86 (2:75—12:77).

Požar upepelil dom

Ze tretji požar v okolici Poljčan.

Poljčane, 6. marca.

V tretje gre rado. To je potrdil tudi četrtkov požar v Hošnici nad Poljčanami, kjer je v kratkem razdobju že tretjikrat zaplesal rdeči ognjeni petelin. Prvič je gorelo pri Kračunu, drugič je pogorela Šucova hiša in zdaj Hrvatova.

Ko je proti 16. uri v četrtek v mrzli zrak zabobal gasilski rog in se je vil sivkast dim visoko v megleno nebo, so sprva vsi govorili, da gori pri Polančevih. Šele pozneje se je izkazalo, da je plamen zajel Hrvatovo hišo ali po domače Medičevo.

Hrvatovi so baš pekli kruh. Tako so bili zaverovani v delo, da ognja sprva sploh niso zapazili. Šele ko se je začelo kaditi in smrdeli po dimu, je sin pogledal venkaj. Tedaj pa se je že vnela samnata streha. Vnele so se saje. Hitro je skočil, da bi z vodo zadušil prvi ognjeni zubelj, toda bilo je že prepozno, na mah je bila vsa hiša v ognju in zdaj je bilo misliti, samo na rešitev živine in oprave.

Kot bi trenil so bili domačim v pomoč tudi naši vrli gasilci, ki so bili v nekaj minutah prispeli s svojim avtobusom na kraj nesreče. Vendar je bilo gašenje radi pomanjkanja vode otežkočeno in so se morali omejiti bolj na obvarovanje hleva in skednja. Hiša pa je zgorela do tal in je ostalo od nje le kup golega kameinja. Z njo vred je zgorelo tudi vse sodarsko orodje.

70 let stara mati, ki se je s svojima odraslimi otrokoma, sinom in hčerjo, tod naselila pred 2 letoma, je sedaj brez strehe. Za silo so začeli vsi skupaj dobili zavetje pri Kračunu. Pogorelecem, ki menda niso bogzna kako visoko zavarovani, bo treba na vsak način kako odpomči.

Sport

TEČAJ V SMUSKIH SKOKIH NA SKAKALNICI V MOJSTRANI

Odhodnica g. Guttormsena

Mojstrana, 6. marca.

V četrtek 5. marca se je zaključil stitrednevni tečaj za smuške skoke, katerega je vodil po nalogu in financiranju JZSS g. Sigmund Guttormsen. Kot pomagač in tolmač je bil dodeljen g. inž. Janko Janša. Tečaj so posekali naš večkratni državni prvak Joško Janša, Jankopič Albin, Lakota Ciril, Klančnik Alojzij in pa 13-letni naraščajnik Klančnik Korleček. Vreme je bilo vse dni prekrasno in naši fantje so marljivo in z veseljem sledili pouku učitelja. Skakalnica je bila vse dni od jutra do večera ena sama pestra slika, skok za skokom. Učitelj je bil z učenci nad vse zadovoljen, kajti uspehi tečaja so rasli od dne do dne. Izmed udeležencev so trije novinci (začetniki v smuških skokih) in prav ti so pokazali, da so v Mojstrani res talenti za ta najlepši sport. Guttormsen je izrecno pohvalil Lakoto in pravi, da še ni videl pri nobenem začetniku v štirih dneh toliko uspeha. Stil je bil hvalevreden in tudi daljša skoka je bila lepa. Ako se bo Lakota držal danih navodil, bo po mnenju učitelja dosegel lepe uspehe. Mali Korleček je s svojo hrabrostjo in s trudom v lepi držbi delal mojstru Guttormsenu mnogo veselja, Korlečku ni bil nikoli dovolj dolg skok. Zadnje dni je frčal fantek že 20 in včasih tudi kakšen meter čez. Fotograf se je potrudil vjeti ga na ploščo in se mu je tudi posrečilo, ali videti so samo smučji, fantek pa ne pride do izrida, ker je premajhen. Predvsem so napredovali naši favoriti. — Stil so izboljšali od vaje do vaje. Jakopič je skočil v takozvano jamo (32 m) v najboljšem stilu. Učitelj je zadovoljen, fantje pa ponosni, saj jih hvali zmagovalce mednarodne tekme g. Sigmund, a domačini smo presrečni.

Uspehi so odvisni od učitelja in on — ni stal na sodniški tribuni kot strogi sodnik. — Vsak nepravilni gib v skoku je z ljubeznjivostjo popravil — pohvalil pa z nasmeškom lep stil. In ko je on sam stal v nalu in elegantnem stilu in zaplaval v zraku, je zarisal tamkričuljo: 85 meterski rekord naše skakalnice, in v izletu je dvignil glavo kvišku kot bi hotel zapeti: »Tako se skače v moji domovini. Tako se je vršil tečaj. — Ljudje so drveli na Bor (tako se imenuje kraj, kjer stoji skakalnica), da vidijo Norvežana, kako leti po zraku.

Kako priljubljen se nam je, je dokazala njegova odhodnica. Ob 8. uri zvečer se je zbralo vse članstvo kluba v hotelu Triglav v Mojstrani. Nad obloženo mizo, nad priborjenimi pokali v Bohinju in na Bledu je plapolala naša trobojnica in norveške zastavice, in tu je sedel naš učitelj, gost in prijatelj g. Sigmund. Okrog njega odbor kluba z načelom predsednika g. Zupanom ter vsi učenci tečaja in vsi prijatelji belega sporta.

Predsednik se je v lepih besedah zahvalil g. Sigmundu za njegov trud in požrtvovalnost kot smučski učitelj. Slovenska narodna pesem je zadonela — in Norvežan je zapel z nami: Jaz pa Ti, pa židana marena... V štirih dneh se je naučil dokaj besed. Gospod župan Klančnik je zaigral prekrasno na citre in veselje je naraščalo.

Tudi tajnica kluba gđ. Minca se je v imenu kluba s krepkimi in lepimi besedami poslovila od učitelja. Oči so mu zaškrile, ko je omenila njegovo domovino, hrepenenje vseh smučarjev, mater vseh mojstrov belega sporta. Ko se vrne v Kongsberg, naj izroči pozdrave ing. Hansenu: Mojstrana še misli na njega — Mojstrana mu je hvaležna — saj je on prvi pripravil naše smučarje za boj na mednarodnih tekmah.

Nato mu je klub poklonil nekaj slik iz okolice Mojstrane, da se bo pozneje čase spominjal na kraje, kjer se mu je tako dopadlo.

Slovenska pesem je zadonela — g. župan je spremljal na citre, Joško na kitaro.

Sigmund se je poslovil in je rekel: Lepo je v Mojstrani, dobri so Jugoslovani, nadvse sem zadovoljen. Na svidenje, Smuk!

Zborovanje učiteljskega društva za srez Konjice

Dne 4. t. m. se je vršilo zborovanje konjškega učiteljskega društva v dvorani Narodnega doma v Konjicah. Obisk je bil prav dober, in sicer je bilo navzočih 51 članov. Ostali odsotni člani so se opravičili. Uvodoma je g. predsednik Schnell Henrik pozdrvil navzoče tovariše, prav posebno novodošle tovariše in tovarišice ga. Polak in Jarc ter gđ. Aman in gg. Sekirnik in Vouk. Nato je izrazil sožalje rodbini Mravljak k izgubi ljubljene sinčka in g. Pirjevca, kateremu je pred kratkim umrla mati. Izrekel je tudi dobrodošlico tovarišu Lovsetu, ki je prispel iz Maribora, da poroča o poslovanju in razvoju U. G. P. Nato je sledilo čitanje raznih dopisov. K posameznim dopisom so se razvile daljše debate. Tako je n. pr. društvo sklenilo da se bode odslej redno udeleževalo sez širšega sosveta UJU po svojih delegatih. Gđ. Bezlaj je poročala o seji »Društva učiteljic« kjer se je tudi razpravljalo vprašanje učiteljic ženskih ročnih del. Članstvo se je soglasno pridruživlo sklepu za enakopravnost učiteljic ženskih ročnih del glede prinašateljnosti in prejemkov z ostalimi učiteljicam. V odsek za prosveto sta bila izvoljena gđ. Nagode in Šolar. Tovariš Kržič je poročal o seji širšega sosveta UJU in je nato članstvo soglasno izrazilo solidarnost s spomenico, ki je bila sestavljena na tej seji.

Za begunice iz Primorja je bilo doslej nabrano okoli 700 Din katere bode nakazal tov. Pavlič na pristojno mesto. Statistika je ugotovila, da je razen treh včlanjeno vse učiteljstvo v srezu učiteljskem društvu.

Nato je sledil obširen referat tov. Lovšeta iz Maribora o pomenu in poslovanju »Učiteljske gospodarske poslovalnice«.

Popoldanski program sta izpopolnila dva referata, in sicer je referiral ga. Mravljakova o spisu v elementarnem razredu. Kot nadaljevanju temu je podala svoj referat še gđ. Režabek Marijana o spisu na srednji stopni!

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate. Ponatis, tudi v izveščku, prepovedan.)

36

Paragraf osemnajsti: Vsi učenci morajo biti pozorni ob pol sedmih, poleti pa ob sedmih doma. Za slučaj, da hoče ostati kdo delj zunaj (obisk ali kaj posebnega), si mora za to izprositi posebnega dovoljenja. Učitelji morajo tedensko nadzorovati stanovanja, če niso učenci doma.

Leipold se je od smeha prekucnil s stola. Še celo Ludvik se ni mogel več vzdržati. Na to smo čisto pozabili. Je že res: po sedmi uri nismo smeli več na ulice in so nas nadzirali, če se res učimo.

»Škoda, da se nisem tam zunaj na to spomnil,« se je rezal Willy, »točno ob sedmih konec vojne, iti lepo domov in se učiti pesmi na pamet.«

Rademacher je grgral, se solzil in trepetal. Njegovo stekleno oko mu je padlo iz očesne jame. Črna krpica na obrazu je utripala.

»Kaj mu je?« sem vprašal.

»Smeje se, to je pa zanj naravnost življenjsko nevarno,« je dejal Walldorf, ki se je sklonil k njemu. »Predstavljal si je, da ravnatelj zvečer iz zrakoplova z daljnogledom nadzira rove in jarke, če se pridno učimo —.«

Izvolili smo izmed nas šolske svetnike. Naši učitelji naj bodo tako dobri in naj nam vlijejo v glave nekaj stvari za skušnjo, vladati se pa ne damo več. Izvolili smo Willyja, Westerholta in Alberta Trosske-

ja; — gimnazijci pa Georgea Rahea in Karla Brögerja.

Sklenili smo, da bodo šli naši trije zastopniki takoj drugi dan k okrajni oblasti in k ministrstvu ter bodo skušali tamkaj prodreti z našimi zahtevami. Prejeli so vojaške izkaznice in vozne listke za brezplačno vožnjo, katerih smo imeli v zalogi cele kupe. Poročnikov in vojaških zaupnikov za podpisovanje je bilo tudi dosti med nami. Rademacher se je ponudil, da pojde z njimi, da bo s svojim razdrapanim obrazom povečal vtis. Njegov predlog je bil sprejet. Vojaški so navajeni brez mnogo premišljevanja zastaviti vse, kar more pripomoči do cilja. Samo Willyju se ni prav ljubilo. Menil je, da je vse skupaj velika neumnost. »Trebalo bi bilo vso kramo obesiti na klin,« je dejal Leipoldu, »kaj naj tu sploh počnemo? Če bi nam tudi vse dovolili — šola ostane šola, pljusk. Zakaj torej?«

»Toda človek,« je odvrnil Westerholt, »zakaj je vse to treba, pač zato, da prideš pozneje do poklica. Saj moraš vendar živeti.«

»Saj živim,« je dejal Willy trmasto.

»Pozneje moreš še vedno odžagati, če ne boš imel veselja,« se je vtaknil Albert vmes, »najprvo je, da ostanemo skupaj in da se takoj ne razkropimo. Kaj pa češ drugega početi?«

To je Willy spoznal. Kaj naj res drugega počnemo! Ravno tega nismo vedeli. Ali drugače: večina jih ni vedela. En del je bil mirnejši in pametnejši ter se je že sprijaznil z mislijo, stopiti v poklic. Pametnejši so postavili tudi zahtevo: udeležence vojne ne smejo porazdeliti po razredih z onimi, ki niso bili v vojni, temveč zanje naj vpeljejo kratke, posebno tečaje, kjer naj jih poučujejo. Skušnja naj bo zelo

olajšana in naj se omeji na nekaj predmetov. Kot zastopnike teh zahtev pa nismo poslali k oblastem mirnih tovarišev, temveč najbolj nezadovoljne, ker imajo ti bolj vplivne gobce.

Hugo Reinersmann je previden kot vedno. Willy mora pustiti doma svoj novi suknjič, ki ga je staknil v podstrešju. Za na pot k oblastem mora obleči ti-stega zakrpanega in od izstrelkov preluknjanega. »Na pisarniške ljudi vpliva to bolj kakor sto utemeljevanj,« je pojasnil Hugo. Iz istega vzroka smo natak-nili Westerholtu Ludvik Breyerjeva odlikovanja, da ne bo zgleдал popolnoma gol. »Na tajnega svetnika bo tvoje govorenje s temi obeski bolj vplivalo,« je dejal Leipold. Albert je imel že itak dovolj obešene na prsih, Rademacher pa je vplival sam od sebe brez takih stvari. Hugo je pregledal svoje delo. »Sijajno,« je dejal, »zdaj pa začeti. Pokažite tistim pesam tam, kakšne so prave frontne grablje.«

»Na to se lahko zaneseš,« je izjavil Willy, ki se je že znašel v svoji novi vlogi, veličanstvo.

Smotke in pipe se kade. Zelje, misli in strasti kipe. Sam Bog zna, kaj bo iz vsega tega. Sto mladih vojakov, osemnajst poročnikov, trideset narednikov in podčastnikov sedi tukaj in vsi hočejo začeti živeti. Vsak izmed njih bi znal prepeljati stotnijo skozi ogenj na najbolj opasnem napadalnem kraju z najmanjšimi izgubami; vsak izmed njih bi niti trenutek ne pomišljal ukreniti najbolj pravo, če bi se ponoči v njegovem rovu zaslislalo tuljenje »Prihajajo!«; vsakega izmed njih so kovali brezštevilni neusmiljeni dnevi; vsak izmed njih je popoln vojak, nič več in nič manj.

Toda v miru? Smo li za mir sposobni? Ali spadam sploh še kam drugam ko k vojakom?

Film

Francoski zvočni film: Pod pariškimi strehami

Na vse zadnje je bilo tudi Ljubljani dano, da je mogla videti sijajni francoski zvočni film »Pod pariškimi strehami«. Dve leti je bilo sicer treba, da je ta film iz Nemčije priromal k nam, a nazadnje smo ga le videli in zato smo hvaležni kinu Matica, da je sploh prišel.

Se posebej pa smo hvaležni za predvajanje tega lepega francoskega filma mi, ker je ta film dokazal, kako pravilno je bilo naše stališče, ko smo nastopili proti plitvim in glupim dunajskim in nemškimi operetnim filmom, da o nekaterih ameriških niti ne govorimo. Kdor je videl francoski film »Pod pariškimi strehami« in ga primerjal z nemškimi, kakršne vidimo sedaj, ta je moral priznati, da nemški filmi v nobenem oziru ne izdrže primere. »Pod pariškimi strehami« je šele Ljubljani pokazal, kaj je zvočni film. Dokazal pa tudi to, da absolutno ni res, da bi morala biti vsebina zvočnega filma vedno glupa in nemarna.

Cepprav se neverjetno sliši, pa moramo reči, da smo bili hvaležni, da je prišel francoski film k nam le preko nemške posredovalnice. Tako so tudi tisti naši ljudje, ki so tako zaverovani v nemško kulturo, mogli slišati, da tudi Nemci označujejo ta francoski film kot vzor zvočnega filma. In slišali so tudi to, da se nemško podjetje javno opravičuje, ker predvaja zvočni film v nemškem jeziku. Komu bi n. pr. pri nas padlo v glavo, da bi se kdaj opravičil, ker predvaja neslovenske filme!

Film »Pod pariškimi strehami« je zmaga francoskega filma pri nas in zato upamo, da bomo slišali še več francoskih filmov in morda smemo upati, da tudi brez nemškega posredovanja.

Film z Ito Rino. Tik pred francoskim filmom se je predvajal v kinu »Ljubljanski dvor« zvočni film »Kralj valčka«, ki je znova pokazal vse pomankljivosti dunajskega filma. Če ne bi bilo Straussovih melodij, sploh nihče ne bi vedel, zakaj je sploh ta film nastal. V filmu, kjer je vsebina tako raztegnjena in tako medla, se seveda tudi igralci ne morejo prav pokazati in tako tudi naša Ita Rina pri vsej njeni lepoti in njenemu napredku ni mogla prav pokazati

svojih zmoglosti. Sladkoben dunajski film in francoski film »Pod pariškimi strehami« kot noč in dan.

Vedel je, kdaj bo umrl

V vasi Kurnicu v krivopalanškem srezu je umrl najstarejši človek tega kraja, pa menda tudi najstarejši državljan Dode Milenkovič, ki mu je bilo 110 let. Ko ga je pred meseci obiskal neki novinar, mu je pripovedoval z boleščjo, kako ga je neka čarovnica proklela, da mora umreti pred pustom leta 1931. Dode je bil prepričan, da se bo tako zgodilo. Ko so ga ob tej priliki tudi fotografirali, je bil o svoji bližnji smrti še bolj prepričan. Rekel je sosedom: »Prišel je gospod in me naslikal, zdaj je vse

končano!« Na pust je Dode rano vstal, opravil jutranjo molitev in se preoblekel. Nato je polical vse člane zadruge, katerih je okoli 40, vse je poljubil in se od njih poslovil. Sorodniki so se mu smejali, ker se je tako bal smrti in je bil prepričan, da mora umreti. Tedaj je pa čiča Dode kar stoji izdihnil. Zrušil se je mrtev na tla in prokletstvo čarovnice, v katero je tako veroval, se je točno izpolnilo.

b Smrt zapuščenega otroka. Neka Velinka Vasić iz Dobrice pri Velikem Bečkerekju je leta 1927. pobegnila od svojega moža in živela odlejš z nekim Bogičem v divjem zakonu. To da tudi s tem možakarjem se Velinka ni razumela in ga je kmalu zapustila. Nekaj mesecev nato je porodila dete, katero je nesla Bogi-

ću v varstvo. Ker se pa oče za otroka ni brigal, je otrok umrl. Državni pravdnik je oba obtožil detomora. Ona se je izgovarjala, da je očetu zato prinesla otroka, da bi jo polical zopet k sebi, on je pa dokazal, da ga ni bilo doma, ko mu je prinesla otroka in da je našel že mrtvega, ko se je vrnil. Oba sta bila oproščena.

b Na rojstni dan zaklal brata. Jakob Fijala je slavil pred dnevi svoj rojstni dan v Velikem Središču pri Vrhu. Na gostiljo je povabil tudi brata Josipa. Vino jih je razgrela, ko ga je doma zmanjkalo, je Jakob poslal Josipa v kavarno po vino. Ker se Josip ni dolgo vrnil, je Jakob šel sam v kavarno. Zasačil je brata, ko je v kavarni sam pil. To ga je tako razburilo, da je z nožem brata na mestu zaklal. Nato se je sam prijavil orožnikom.

b Smrt 105letne ženice. V Baranjskem Petrovem selu je umrla Katarina Zamberta, mati tamošnjega župnika, v starosti 105 let. Starica je bila do zadnjega čila in zdrava.

b Poplave v Medjimurju. Iz Čakovca poročajo, da sta Mura in Trnjava preplavila velike komplekse zemlje. Ob tej priliki se je pokazalo, kako potrebna bi bila regulacija Trnjave, ki ob vsakem večjem deževju prestopi bregove. Iz Varaždina poročajo, da Drava stalno pada.

b Oveca z dvema glavama in dvema repoma. Seljaku Ležajcu v Šibeniku je vrgla ovca jag-nje z dvema glavama, ki sta bili popolnoma normalno razviti in zrastle na vratu. Telo je bilo tudi normalno, samo rep je bil dvojen. To nenavadno jagnje je živelo samo nekaj minut.

b Sprejeti v zrakoplovstvo. Po odredbi ministra za vojsko in mornarico so bili sprejeti v zrakoplovstvo med drugimi Segura Alojz, Sever Izidor, Kozina Branko, Horvat Josip, Mihevc Matija, Lovreč Dušan, Lipica Alojz Molnar Vlado, Jakolič Ivan, Gadeč Franjo, vsi iz pešadije. Iz artilerije: podnaredniki Hogel Ernest, Lešer Konrad, Jakofčič Peter, Vitanc Josip, Bertač Valerijan. Iz inženerstva: Jug Karlo n. Trampuš Stanislav.

Tehnika

absolventa Tehniške srednje šole, strojnega oddelka, in več

samostojnih monterjev

za centralne kurjave sprejme LJUBLJANSKA GRADBENA DRUŽBA z o. z. LJUBLJANA, Slomškova ulica 19, za svoj novo ustanovljeni instalacijski oddelek. Prijave sprejema samo pismeno. 785

Razpis

Občina Konjice trg razpisuje mesto kvalificirane občinske babice.

Pravilno kolekovane prošnje s prilogami je vlagati pri podpisani občini do 28. marca 1931.

Občina trg Konjice
dne 28. februarja 1931.

Oglašujte

v
»Jugoslovanu!«

Slabi zobje

kvarijo najlepši obraz. Neprijeten duh ust je zopr. Obe hibi odstranite z uporabo krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno z uporabo zobčaste Chlorodont-ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah ter odstranjuje ostanke jedi, ki povzročajo gnilobo. Poskusite najprej z malo tubo Chlorodont-paste, ki stane Din. 8.—. Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mehke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvojnice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor. 56

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod
v Ljubljani.

Potrli globoke žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš iskreno ljubljani oče, stari oče, stric in tast, gospod

Franc Pleško

poslovodja tvrdke Naglas

dne 6. t. m. po dolgem, težkem trpljenju, previden s to-lužili sv. vere mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 8. marca 1931, ob pol 4. uri popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Maše za dušnice se bodo darovale v farni cerkvi v Trnovem.

V Ljubljani, dne 7. marca 1931.

Zaluzoji rodbini Pivk - More.

TVRDKA I. I. NAGLAS, tovarna pohištva, naznanja, da je preminul njen dolgoletni sotrudnik in poslovodja, gospod

Franc Pleško

Pogreb bo v nedeljo, dne 8. marca 1931 ob pol 4. uri popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Neumornemu, zvestemu in spoštovanemu sodelavcu ohrani tvrdka trajen spomin. Vsemogočni naj mu pa nakloni mirni večni počitek.

Ljubljana, 7. marca 1931.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Literarni večer mladih pisateljev v Mariboru

Maribor, 7. marca.

Kulturni stiki med našim duhovnim središčem Ljubljano in severnim slovenskim centrom Mariborom vsa ta leta po vojni niso bili taki, kakršne smo si želeli. Hodili smo nekako oddvojenega pota; le kdaj pa kdaj, brez sistema in programa, nas je obiskal kdo izmed zastopnikov ljubljanskega kulturnega kroga, dvakrat je nastopil stari Pen-klub, nekaj je bilo gostovanj ljubljanskega gledališča; koncertov ljubljanskih zborov itd., pa vse premalo. Tembolj smo se zato razveselili prihoda šestorice Mladega Pen-kluba, ki je sinoči recital svoja dela v dvorani kina »Apola« pod okriljem Ljudske univerze. Ker poznamo naše kulturno mrtvilo, posebno še v zanimanju za leposlovje, smo se bali, da mladi tvorci naše duhovnosti ne bodo našli v Mariboru razumevanja, pa smo se vsaj tokrat varali. Obisk je bil upravičeno sijajen. Dvorana skoraj zasedena. Seveda — večino je tvorila mladina, in to je prav. Polagoma slutimo bližino nove dobe, novih, tesnejših stikov ljudstva z umetniki in umetnostjo.

Goste je najprej pozdravil predsednik Ljudske univerze g. inž. Kukovec ter jih potem

predstavil občinstvu. Za uvod je še spregovoril predsednik Mladega pena Francè Vodnik, na kar so sledile recitacije. Prvi je čital svoje pesmi Anton Ocvirk, ki je podal pregled miselne in čustvene lirike. Alfonz Gspan je recital svoje močne pesmi brez rim, Rudolf Kresal pa odlomek novele »Asja«. Po odmoru je nastopil Francè Vodnik z religiozno in ljubavno liriko, Ludvik Mrzel-Frigid pa je čital svoje globoko občutene pesmi v prozi »Gabri v polju«, »Slovo« in »Tlakovalci cest«. Večer je zaključil Mile Klopčič s svojimi socialnimi pesmimi občinstvo je vse recitatorje bogato nagradilo s priznanjem, predsednik g. inž. Kukovec pa jim je ob koncu z iskrenim nagovorom poklonil slovensko cvetje — nageljno.

Po večeru je bil prijateljski sestanek v hotelu »Orel«, kjer so se krog gostov zbrali poleg zastopnikov Ljudske univerze tudi mariborski pisatelji in drugi javni kulturni delavci. Tu je Ljubljancem nagovoril inž. Kukovec, za kar se mu je zahvalil Francè Vodnik, Radivoj Rehar pa je govoril o potrebi tesnejših klubovnih stikov med Ljubljano in Mariborom. Bil je zares lep večer in upamo — ne zadnji.

F. Veber: »Sv. Avguštin«

(Osnovne filozofske misli sv. Avguština.)
Izdala Jugoslovska knjigarna L. 1931.)
Lansko leto je praznoval ves kulturni svet 1500-letnico smrti očeta zapadnoevropske filozofije sv. Avguština. Sokrat, sv. Avgustin, Kartezij in Kant so bili oni značilni vrhovi v zgodovini filozofije, ki so povdarjali antropocentrični vidik in vzporedno dvojno pojmovanje človeške duševnosti (prirodni ali empirični ter duhovni ali transcendentni človek).

Tudi težišča Veberove filozofske miselnosti v zadnjih letih je v tej smeri. Dočim je preje kot pravi Meinongov učenec podčrtaval razmerje doživljajev do objektov, stoji sedaj v ospredju problem subjekta. Tu so se mu odprli novi vidiki in nove možnosti, njegova filozofija je postala tako mnogo bolj življenska in je našla odmeva tudi v širši javnosti. To nam najlepše dokazuje njegova deseta knjiga »Filozofija« in vse kritike o tem delu.

Oscar Wilde pravi nekje: »Nasprotja v sodbah o kakem delu dokazujejo, da je delo novo, vsestransko in življensko močno. Kadar kritiki niso medseboj edini, je avtor zadovoljen s samim seboj.«

Veber »Sv. Avguštin« je nekako nadaljevanje »Filozofije«. Veber je našel pri sv. Avguštinu misli, ki povsem soglašajo z njegovo rešitvijo osnovnih vprašanj, ki jih je razvijal v predavanjih o »Spoznavni teoriji« na ljubljanski univerzi, ki jih je poljudno podal v »Filozofiji«. Pravo sliko Veberovega razvoja nam bo pokazala v vsej znanstveni ostrini »Spoznavna teorija«, ki bo njegovo življensko delo. Naša mlada znanost bo dobila s tem delom pravo miselno in pojmovno podlago, kakor je to pri vseh kulturnih narodih.

Izhodišče Avguštinove filozofije je njegova analiza dvoma. Če tudi o vsem podvomimo, ne moremo dvomiti o tem, da dvomimo, in če gremo malo naprej, da doživljamo. S tem je bila potrjena nedvomna veljavnost človeške samozavesti. Dvom je mogoč le takrat, če priznamo vsaj nekatera splošna veljavna načela. Ta načela so brezčasna in ne morejo izhajati od človeka, ki je po vsem svojem obsegu relativno bitje, pa tudi ne iz golega izkustva, ki je samo veljavnostno torišče teh načel. Njihov veljavnostni izvor pa je Bog. Svet načelne veljavnosti je nekaj posredovalec med svetom vsega izkustveno danega stvarstva in svetom božjega bivanja. Človek načela odkriva. To odkrivanje ima psihološki koren v duhovni polovici človeške narave. Brez te bi se človek ne razlikoval od živali in bi bil samo animalno bitje. Tu se kaže ona značilna dvojnost človeškega življenja.

Človeku pa ne zadostuje samo golo poznanje teh načel, človek ta načela tudi priznava ali ne priznava. V tem je vir spoznavanja in zmote oziroma zasluge in greha. Za spoznavanje je potrebno sodelovanje subjekta, ki spoznava. Potrebna je subjektivna aktiviteta, ki jo mora-

mo ločiti od doživljajske. Ta subjektivna aktiviteta pa ni nič drugega kot človeška volja.

Zanimiv je Avguštinov nauk o četverih svetovnih resnicah. Ločimo dve resnici dejanske bitnosti; to sta resnica Boga in resnica izkustvenodanega stvarstva. Dalje imamo še dve idejne veljavnosti; to sta resnica brezčasnih načel in resnica človeških načel. Izvorni in pogojni temelj sestava vseh resnic je resnica Boga.

Toliko je tudi človekova volja determinirana. Sicer je pa za voljo značilna svoboda, ki je edini pogoj odgovornosti. Tako more biti volja razvojni in sestavni pogoj vsakemu dejanju.

Naša doba je en sam mogočen klic po taki osebnosti, kot je bila osebnost sv. Avguština. Naš čas označujejo duh načelnega dvoma, naturalizem, tehnicizem in kolektivistični socijalizem. V takih duševnih razmerah človek sam od sebe stremi za antropocentrično vsebino in formo življenja. Prav za Avguštinovo miselnost je značilna vzorna antropocentričnost, ki je hkrati spoznavnoteoretična, strukturalno-dušeslovna, teocentrična in kulturno-socialna antropocentričnost.

Veberovo najnovejšo delo si mora ogledati vsak inteligent. Knjiga je zelo okusno opremljena, skoro brez tiskovnih napak in je v čast izdajateljici.

B. F.

Koncert Pavle in Majde Lovšetove

V petek, dne 6. t. m. je priredila naša odlična sopranistka, gospa Pavla Lovšetova v filharmonski dvorani koncert pesmi in arij. Na koncertu je sodelovala z nekolkimi točkami tudi njena hčerka gdč. Majda. Pri klavirju je bil g. Marijan Lipovšek, pri eni skladbi je sodeloval tudi violinist Leon Pfeifer. Dvorana je bila prenapolnjena in so izvajajoči to tudi v polni meri zaslužili. Spored je obstojal iz lirskih in deloma koloraturnih skladb znanih svetovnih komponistov. Gospo Lovšetovo poznamo kot pevko najodličnejših kvalitet, ki nam jih pri vsakem nastopu ponovno pokaže. Z lahkoto obvladuje višine, dinamiko, intonacijskih težav zanjo sploh ni, v koloraturnih pa je skoraj edinstvena, ako izvzamem ravno njeno hčerko, ki ji obeta postati vredna naslednica in prav specialista za koloraturno petje. Gdč. Majda sem slišal prvič in sem občudoval njeno lahkoto in višini, sigurnost nastavka in čistoto intonacije v vratolomnih figurah. Na kantabilnih mestih je njen glas še nekoliko dekliski, kar je spričo njene mladosti povsem razumljivo. Gdč. Majda Lovšetova je na najboljši poti, da prevzame dedščino svoje matere, oba glasova sta si čudovito podobna. Imponirala mi je visoka kultura mlade pevke. Po končanem sporedu je gdč. Majda morala eno točko ponoviti. Gospoda Lipovšek in Pfeifer sta rešila svojo nalogo odlično. Koncert je bil pravi umetniški užitek.

Slavko Osterc.

Konec filma

V naslednjem prinašamo članek o življenjskih problemih nemega in zvočnega filma, ki ga je napisal odlični poznavalec stvari Bernard Fay.

Kino nas je petnajst let zazibalav v spanje in nas je razveseljeval s svojimi lepimi, prav nič utrudljivimi, pa vendar ne čisto brezmišelnimi sanjami. Zdaj nas nič več ne ziblje v sen. V Hollywoodu postajajo po cestah tisoči mladih mož in deklet in čakajo dela, ki pa noče in noče priti. Kino je bolan, kino leži na smrtni postelji.

Ze pred kakima dvema ali tremi leti se ga je lotila ta bolezen. Človek je čutil to, če je gledal dolge obraze podjetnikov, ki so z resnimi, razbrzdanimi čeli govorili: Nobenih fabul nimamo več, kino bo umrl, ker nima nič več novega povedati. Direktorji družb so vneto, s polnimi žepi dolarjev položali po vsem svetu, da bi nakupovali ideje. Znana je epizoda o nekem mladem avtorju, ki je enemu teh filmskih romarjev predložil svoj rokopis. Vsemogočni je čital dokument najprej malomarno, potem radovedno in nazadnje ves navdušen, potem je planil pokonci, objel mladega moža in mu brez ovinkov izstavil ček za 20.000 dolarjev. Potem si je otrl svoje solzne oči in mu vrnil list s temi besedami: »Sijajno! Na licu mesta vam za 20.000 dolarjev odkupim idejo vaše zgodbe in naslov. Rokopis pa lahko vzamete nazaj, jaz ga ne potrebujem.«

Kino so pretresali siloviti krči. Pomanjkanje novih idej je bilo vedno bolj občutiti in to pomanjkanje zgodbe je ves svet smatral za smrtno nevarno bolezen. V resnici pa je bilo vse to samo simptom. Kina se je polotilo neko vse težje

zlo. Kino nas je očarovalo, ne da bi vedeli, kako, in ne da bi vedeli, kako, je polagoma šel v svoj zaton. Pokvarjen od večnih komplimentov, opletan s samimi laskavci, ni kino nikdar pomislil na to, da bi postal resnična umetnost. Pri svojem omejenem ponosu je prezrl svoje resnično poslanstvo, ki bi mu moralo odkazati prostor nekje med baletom in laterno magico, in je postal nekakšna literarna panoga. Kakor hitro se je kino za zgodbe, ki jih je pripovedoval, v resnici začel interesirati, je bilo po njem, vključno geniju kakega Chaplina, Fairbanka in še dveh ali treh, ki so mu vedeli pravi smisel in pomen. Nazadnje, tik pred svojo smrtjo, je kino sklenil nekaj divji zakon z gramofonom in iz te zveze se je rodil zvočni film.

Zvočni film je pred dvema letoma prišel v Hollywood na svet in vrisk navdušenja je pretresel filmski svet. »To je naš odrešenik.« so rekli vsi. »Zdaj nam ni treba nobenih novih fabul več. Zvočni film bo lahko še enkrat uporabil vse, kar smo jih petnajst let uporabljali za neme filme. Za petnajst let smo spet na dobrem.« Človek si lahko to veselje kinoindustrijačev kar predstavlja: petnajst let prometa so imeli pred seboj, ne da bi jim bilo treba seči po eni sami novi misli, po enem samem novem čustvu. Človeštvo ni še nikoli izkazalo tako čudovite ekonomije, nikoli še ni podvzelo nobene operacije s tako izrednim uspehom. Direktorji, bankirji, posredovalci, publikum — vsi so z navdušenjem sprejeli zvočni film.

In vendar je zvočni film pustil in neznansko dolgočasen. Nemi film je serviral abotne zgodbe, toda nihče ni gledal na to. Saj so bile te zgodbe samo za pretvezo in so šle mimo naših, neopaženo, če je bila le igra šlik dovolj lepa. Zvočni film pa potiska dejanje čisto v

Gledališče

Gustav Charpentier: Luiza

Glasbeni roman v petih slikah.

Naša opera si je z izvajanjem in uprizoritvijo tega po gledališčih vedno bolj upoštevanega glasbenega dela v venec svojih ambicioznih, za naše razmere dostikrat precej drznih aspiracij, upletla nov razveseljiv uspeh. Glasbeni roman »Luiza« je bil spravljen pri nas na oder že par let po prevratu bivši direktor Friderik Rukavina in je dosegel zlasti po zaslugi kreačije naslovne vloge po ge. Zdenki Zilkovi časten uspeh. Tedanja uprizoritev je bila — proti večerajšnji — v režijskem in inscenacijskem pogledu dokaj priprosta, skoro siromašna. Povsem izrazito, novo lice v smislu novih nalog sodobnega teatra pa sta dala režiser dr. Branko Gavella, in idejni inscenator V. Ujanišček, glasbeni part je našudiral in vodil s svojo priznano spretnostjo, vestno našudirano in impresivnostni glasbi skladatelja odgovarjajočo interpretacijo operni direktor Mirko Polič.

Naslovni igri se je v pretehtani igri in krasnem petju odlikovala režiserjeva soproga ga. Zlata Gjungenac-Gavella, najnovejša in zelo posrečena pridobitev, ki se je že nedavno s splošnimi, upravičenimi simpatijami naše publike izkazala v opereti »Mignon« in »Butterfly«. Izvrstna pevka z zavidipljivim glasovnim materialom, prikupljivega pojava, izvrstna igralka, ki se jih po žilah pretaka prav umetniška kri. Vse njene odlične sposobnosti kazi le malo pri petju nekam čudna mimika obraza. — Vreden partner ji je bil v vlogi očeta ge R. Primožič, v igri dobro premišljen, v petju morda malo preveč postopen in gromovniški. V duetu (zadnje dejanje) uspanke sta z Luizo, z občuteno petjem ostavila močan dojem. — S. J. Gostič se je mahoma iz zborovskega pevca s pridnostjo in ambicijo povzpela do glavnih tenorskih vlog. Samo bojim se, da ga bodo za njegovo mladost in sigurno dosti obetajočo pevsko kariero le preveč vpregali kot se je to godilo svojčas Banovcu, Gostiču se večkrat pozna na glasu utrujenost. Prijetno me je presenetila gdč. Španova v vlogi Luizine matere. Uporabna pevka in dobra igralka, ki je lahko vesela svojega napredka. Poleg teh glavnih vlog ima Luiza še kopico majhnih, drobčkanih, ki so težje kot kantilenske arije. Spomnim le na tretjo sliko (modni salon), kjer mora ves ansambel biti za vstopne temeljito pripravljen in siguren, da se kaj ne zamaje. Vse pevke so v tej glasbeno kočljivji sceni pokazale hvalevredno rutino. Povsod, posebno v ansambelskih nastopih se je čutila večja roka režiserja. (rafinirano inscenirani in režirani Karneval, posrečen domisek vloge male učence (gdč. Ramšakove v modnem salonu itd.). Orkester je impresivnostičen, ušesom prijeten, včasih na pucnijske manire spominjajoč zlasti Charpentierju dal odgovarjajoč izraz, agnilo je sodeloval (žal na pre-majhnem prostoru) balet pod mojstrom Golovinom. Vsem sodelujočim je publika, ki gledališča ni napolnila — izražala glasno priznanje po vsaki sliki, bilo je mnogo navdušenega ploskanja in cvetličnih darov.

Skratka: lep uspeh, h kateremu vsem iz srca čestitamo!

Z. P.

Premiera »Beograjsko trilogije« P. S. Taletova

Srbsko narodno gledališče v Novem Sadu je te dni gostovalo v Somboru s ciklom del do maše srbske književnosti in je vpriporilo Manojlovičev »Centrifugalno igralec«, Nikolajevičevo »Preko mrtvih« in Vesenovičevo »Zakona iz ljubezni«. V soboto pa je vpriporilo »Beograjsko trilogijo« od Pere S. Taletova, o čigar literarnem in publicističnem delu je »Jugoslovan« že poročal. Beograjska trilogija je dosegla v Somboru popoln uspeh in v njej se je poka-zal Taletov kot globok psiholog, socialno čuteč mislec in poznavalec beograjskega življenja. Zlasti pohvalno omenja kritika spretnost Taletova, da je znal obsežno gradivo »Trilogije« zajeti v tri majhne drame in podati težko snov jasno, pregledno ter brez one razvlečenosti, ki je lastna začelnikom. Da Taletov ni začetnik, je dokazal že »Zdavnaj« s svojimi dramami, romani in drugimi literarnimi deli.

»Beograjska trilogija« se je v Somboru prvič uprizorila, po njenem uspehu pa je pričakovati, da bo ostala stalno na repertoarju jugoslovskega gledališča.

»Beograjska trilogija« sestoji iz treh enodejank in sicer: »Zivela pravica«, »Ave Marija« in »Borec«.

V »Ziveli pravici« slika avtor dramo mlade lepe šivilje, ki jo je zapeljal bogat beograjski lakozivec. Ko jo je do skrajnosti brezobzirno izkoristil, jo je zapustil. Ko se javi plod njene grešne ljubezni, iz strahu pred ljudmi odpravi plod. Vsled tega pride pred sodišče in enodejanka se odigra v sodni dvorani. Mojrsko in živahno je podan proces: Mora biti obsojena. Mučna situacija nastaja. V zapeljivcu pa se oglasi vest, pride pred sodišče ter zahteva, da se kaznuje on. Ker pa ni obtožen niti kot udeleženec niti kot intelektualni krivec, se oprsti in obsodi se njegova žrtev. Ogorčen vsled tega, se obrne na publiko ter ji kriči, da naj gre na ulico ter zapeljuje in slepari dekleta, ker jim zakon daje pravico za to. V tem zakriči nekdo izmed občinstva: »Zivela pravica« in zastor pade.

Zelo zanimiva je druga enodejanka »Ave Marija«. Zaročenka čista in krepostna zapuščila svojega zaročenca, ker ji ta, stopajoč v zakon, prizna, da ni čist in neomadeževan, zahteva pa čistost od svoje zaročenke. Zaročenke pa ne predstavlja avtor kot fantastko, temveč kot propagatorico novih idej v zakonu bodočnosti.

»Borec« je drama blagajnika iz nekega beograjskega urada. Da bi zadovoljil velike zahteve svoje žene, ki samo živi v luksuzu, je posegel v uradno blagajno in bil obsojen na robijo. Njegova hči pa je bila vzgojena v laži, da je bil njen oče borec, ki je postal žrtev političnega prepričanja. Ko pa je hči dorasla in postala dijakinja, je pričela razmišljati o svojem očetu in polagoma je začela slutiti resnico. Navaden dnevni dogdek potrdi njene sumnje in spoznala je laž. V svojem plemenitem ogorčenju nad lažjo zapuščila rodbino in odide na ulico, da se enkrat v življenju naje pošteno zasluženega kruha. Ni bil borec njen oče, borec je hči, ki zapušča dom, da se bori za novi svet, ki ima nastati. Kakor že rečeno, »Beograjska trilogija« je imela uspeh in v kratkem se pričakuje njena vpriporitev tudi na drugih odrih.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama

Začetek ob 20. uri zvečer.

Nedelja, 8. marca ob 15. uri: »Divji lovec«.

Ljudska predstava po znanih cenah. Izv.

Ob 20. uri: »Glembajevič«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 9. marca: Divji lovec. Red A.

Torek, 10. marca: zaprto

Sreda, 11. marca: Dom osamelih žena, premijera. Izven.

Četrtek, 12. marca: zaprto.

Petek, 13. marca: Glavni dobitek. Red C.

Opera

Začetek ob 20. uri zvečer.

Nedelja, 8. marca: »Luiza«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 9. marca: zaprto.

Torek, 10. marca: Werther. Red C.

Sreda, 11. marca: Walkira. Red E.

Četrtek, 12. marca: zaprto.

Petek, 13. marca: Cavalleria rusticana. Glumač.

Gostuje tenorist Masak iz Prage. Izven.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Nedelja, 8. marca ob 15. uri: »Lutka«. Znižane cene. — Ob 20. uri: »Čardaška kneginja«. Kuponi.

Ponedeljek, 9. marca: zaprto.

Torek, 10. marca ob 20. uri: »Karol in Ana«. Ab. C. Kuponi.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 9. marca ob 20. uri: »Čardaška kneginja«. Gostovanje mariborskega gledališča.

iznašel čisto svoj način, dojemati življenje, iznašel je svoj stil. Zvočni film pa ni napravil nič drugega, kakor da je uničil eno umetnost in eno iznajdbo obsodil v pozabljenje.

Zvočni film je samo etapa v razvoju. Najkasneje v petnajstih letih bodo tudi njemu vse fabule pošle in tedaj bo tudi on zabredel v krizo. In kakor nemi film, se bo moral tudi on odločiti, ali naj postane umetnost ali pa naj propade. Zdaj ne živimo več v času, da bi človeški duh še lahko vedno iznova iznašel človeške stvari in umetnosti. Kadar bo zvočni film tistih dvanajstisoč fabul, ki jih imajo podjetniki v zalogi (po Hollywoodu kroži govorica, da je 12.000 končna sума vseh fabul, kar jih sploh na svetu eksistira) izrabil do konca, nam jih bodo morda še enkrat šli prikazovati v barvnem filmu. In ko jih bo barvni film oddrjal, nam jih bo morda še enkrat pokazal kino na daljavo, ki bo znal iz nekega centra iste slike projicirati na vse stene po mestu. Ko bo kino na daljavo končal vse te fabule, bo prišel kak nov jaz — ne vem — kaj, da bo teh 12 tisoč fabul prikazal svetu na nov, dotlej neznan način.

Morda pa se bo nekega dne našel kdo, ki bo imel dovolj časa in talenta, da bo odkril sredstvo, ki bo znanost civiliziralo in iznajdbo izpremenilo v umetnost. Dotlej pa, dokler se človek ne bo odvalil strmeti nad svojo znanostjo, dokler se ne bo privadil, da se bo rajši igral sam s seboj, kakor pa s stroji, dotlej bomo morali kino, ta čudoviti, temni azil, s katerim nas je znanost obdarila čisto mimogrede in kjer so naša življenska utrujenost in naša hrepenenja nekoč uživala nad slikami nekakega svetlega, lepega človeštva, dotlej bomo morali kino s slavnostno ceremonijo pokopati.

Mladi Jugoslovan

Anton Mohor:

Otroku

So tvoje zdaj prelepe vse poljane, vsi logi bajni, travniki, vrtovi, prepolni solnce mladi so ti dnovi in radosti nedolžne razigrane.

S poljubom mama, polna sreče vdane, te prebudi ob vsaki zori novi, obsuje te z obilnimi darovi, da žalost v tvoje srcece ne kane.

Ves svet je tvoj! In tvoje vedro čelo skrbi bi, gub, naj nikdar ne imelo, trpljenja ne okusilo nikoli!

Naj Bog za tolažnika te izvoli, da svetu težke tešil bodeš bolji, in da življenje vse ti bo veselo!

F. Fomič:

Pomlad

Na visoki, ledeni gori je živala mogočna čarovnica Zima. V njenem gradu sta vladala mraz in tišina. Vse je bilo kakor mrtvo.

Nikoli več ne sme zagospodovati mlada lepota Pomlad! Je sklenila Zima in ukazala svojim vetrovom, da so Pomlad ujeli in jo zaprli v globoko podzemeljsko ječo.

Zima je bila zadovoljna. Ponosno je sedela na svojem prestolu in se ozirala z visokega hriba daleč po svetu. Kamor ji je segel pogled, je videla vse belo in mrtvo. Zabahljala se je, da je zabrila ostru burjo iz njenih ust in stresla dreve, da se je vzbudilo.

V zemlji so počivale cvetke. Dramile so se in hotele pogledati izpod snega. Pa niso mogle.

Takoj je prisopihal divji sever in zabril nad njimi. Cvetke so se urno skrile in spet zasajale zimske sanje.

Tedaj je prijezdil iz daljine dežele pogumovi vitez Jurij. Na iskrem konju je pridirjal, zelena vejica je krasila njegova junaška prsa.

Ko je zagledal opustošeno prirodo, zavito v sneženi plašč, je globoko vzdihnil. Prispel je iz daljine zemlje, da bi snubil lepo vladarico Pomlad, pa je ni mogel najti. Zalosten je taval okoli in izpraševal za ljubljeno mladenko. Ni hče mu ni mogel povedati, kje je. Nihče ni vedel, da počiva sirota v mrzli ječi neusmiljene čarovnice Zime.

Taval je že pet dni okoli. Obupan se je hotel vrniti v svojo daljno deželo. Zadnji večer je stopal njegov konj po snežni livadi. Vitez je sklonjene glave dremal na njem.

Tedaj je hipoma začul lahno šepetanje. Dvignil je glavo. Nikogar ni videl.

Spet je usnul. Spet je zaslišal šepet. »Kdo si? Kaj hočeš od mene, ti, nevidni?« je vprašal Jurij v polusnu.

In začul je odgovor:

»Jaz sem veter jug! Edino mene ni ugrabila divja vladarica Zima. Preuren sem! Znano ti je, da sem najzvestejši sluga svoje vladarice Pomladi. Skrivam se, da bi me ne izsledili poslanci Zime in me odvedli s seboj!«

Vitez se je razveselil: »Pokaži mi kraj, kjer je zaprta tvoja vladarica, da jo rešim!« ga je zaprosil.

»Pojdi naravnost! Spremljal te bom! Šepetal ti bom na uho, kam moraš kreniti, da prideva do gradu hladne gospodarice Zime, kjer je zaprta naša ljubljena Spomlad!« je odvrnil dobri jug.

Odšla sta. Veselo je dirjal vitezov konj po sneženi pokrajini. Dospeli so do visoke gore. Bila je gladka kakor steklene stene in dokaj strma.

Vitez je izdrl svoj meč in hotel zasekati stopnice v led.

»Stoj! Jaz ti pomorem!« je šepnil jug in zapihal s svojo toplo sapo.

Led se je takoj pričel tajati. Jurij je s konjem hitel v hrib.

Ko je došel vrhu gore, so pridrveli služabniki mrzle Zime. Sever in burja sta zaplesala in hotela ujeti jug, ki se je skrivil pod vitezov plašč.

Sneg je pričel mesti in sipati se Juriju v obraz.

Junak pa ni izgubil poguma.

»Kreni na desno!« je šepnil jug. Vitez je obrnil konja na desno stran in z mečem v roki dirjal dalje.

Dospel je do mračnih vrat. Dvignil je meč in divje zamahnil po zapadu, ki je takoj odletel.

Vrata so se odprla na stečaj. Na plan je stopila krasna mladenka Pomlad.

Led in sneg sta mahoma zginila. Čarovnica Zima je pa mrtva padla s prestola.

Vitez Jurij je objel ljubljeno vladarico Pomlad. Povsod je vse zacvelo in oživelo. Po vejah so se oglasili ptiči. Vsa priroda ju je pozdravila.

In šla sta po zemlji ovenčana s cvetjem, spremljana s petjem! Vse se je veselilo čarovne vladarice Pomladi in njenega izvoljenca viteza Jurija in se ju veselilo še danes ta dan.

Pesmi o kraljeviču Marku

Prevaja Radivoj Rehar.

KRALJEVIČ MARKO V AZAŠKI JEČI

(Dalje.)

Ko to sliši iz Zmijanja Rajko, Obiliču Milošu poreče:

»Zal mi bilo tukaj bi ostati, glej, zato te preiskreno prosim, ako ni ti krivo in neljubo — kakor meni bi prijetno bilo — da odidem z vama do Azaka, do junaka vseh junakov Marka, da pomorem v hudi mu nesreči kot pomogel on nekoč je meni, ko ujel me črni je Arabec na Marici, na zeleni vodi; da me rešil Marko ni junaški, umoril bi kruti me Arabec.«

Ko to Miloš Obilič začuje, obadva ga slušata vesela, vsi trije brž konje osedlajo, v daljni Azak napoté se urni, jezdijo po dnevu in po noči, dokler v beli Azak ne dosepejo.

Ko dosepejo v lepi Azak beli, v prvo krčmo brž se napotijo, pred njo konjem skočijo iz sedel pa jih slugom urnim izročijo — in že vsi za mizo obsedijo, krčmarica že jim z vinom streže.

Ko se Srbi z vinom napojijo,

to-le Miloš krčmarici reče:

»Čuješ mlada, lepa krčmarica, imaš li za nas svinjine dobre, prekajene — ali pa srnine — da bi ž njo si vino osladili?«

Odgovarja krčmarica mlada:

»Ne budali, plemič moj neznan, ni tu morda kraljeva polica, ampak je le carjeva stolica, pa zato ne je se tu svinjina.

Mesto to je kraj duhovnov slavnih, v njem ni Srbov, drugih ne kristjanov izven sužnja — kraljeviča Marka — ki vzdihuje v ječi pregloboki, leto dni že v ječi nečloveški.

Ko je preje v mojo krčmo hodil, vedno pil na upanje je vino, bil me z biča svojega končino, pa zahteval, da mu dam svinjine,

Tukaj prodajam sveže ribe

Taka napisna deska je visela pred neko trgovino v sredini mesta. Kupec, ki je to čital, je ves zasopel pritekkel v trgovino in je rekel: »Ali ste res morali napisati, da prodajate »sveže« ribe? Saj vsi vemo, da nimate smrdljivih!« — Prodajalec je uvidel, da ima kupec prav, zato je brž prečrtal besedo »sveže«.

Naslednjega dne je prišel k trgovcu drugi nezadovoljnej in dejal: »Joj, kakšen čudak ste vi! Napisali ste na desko »tukaj«; saj vendar vsakdo ve, da jih ne prodajate »tam.« — Poslušal ga je trgovec, ustregel mu in prečrtal besedo »tukaj«.

Ni trajalo dolgo, ko je prišel k trgovcu še nekdo in zahteval, naj prečrta besedo »prodajam«, češ da itak vsakdo ve, da ribe prodaja, da jih ne podarja. In da bi imel mir, je trgovec prečrtal tudi to besedo.

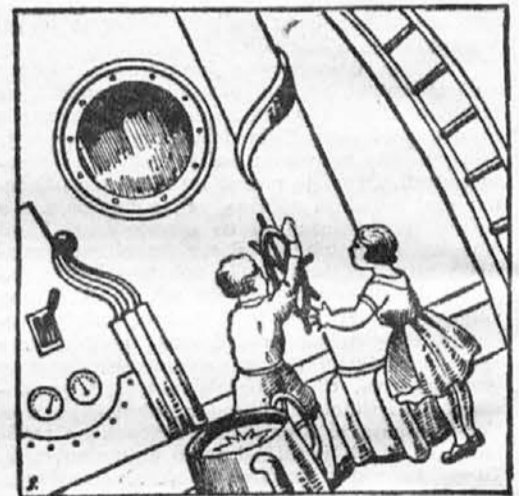
Pa tudi sedaj se je zmotil. Že naslednjega dne je prišel mimo one trgovine popotnik, in ko je videl napisno desko vso prečrtano, z le eno edino besedo »ribe«, je stopil k trgovcu in mu dejal: »Cujte me, ljubi gospod, čemu imate na deski napisano »ribe«? Saj smrdi po njih že sto metrov daleč!« — Ves jezen je tedaj snel trgovec svojo napisno desko in jo zagnal med staro šaro, rekoč: »Težko je vsem ljudem ustreči!«

Uganke

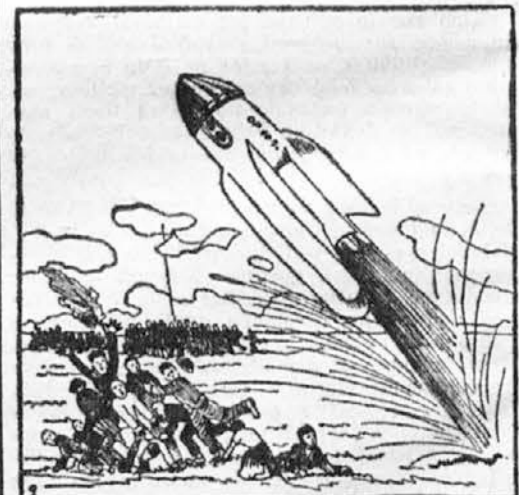
Če ima jo, brez skrbi šolar v klopici sedi, če je ni — je pa hudol! Veš mar, dragi, kaj je to?

Rešitev prejšnje uganke: vrbove mati e. Pravilnih rešitev smo prejeli 18, nagrado pa je žreb določil Ivanu Jastrobniku, učencu IV. razreda osnovne šole pri Sv. Florijanu v Doliču, pošta Mislinje. Rešitve današnje uganke bo sprejemalo uredništvo »Mladega Jugoslavnca« v Mariboru, Aleksandrova c. 24 do srede 11. t. m. opoldne.

Počovanje po zvezdi večernici

8. Dušan in Danica sta bila v silnih skrbih. Izhod iz rakete jima je bil zaprt. Toda Dušan, ki si je vedno vedel pomagati, ni obupal. »Nekje mora biti priprava, s katero se vrata odpirajo,« je dejal Danici. »Poiščem jo!« In pričel je preizkušati razne ročaje, kolese in druge naprave, dokler ni iztaknil tistega, ki se mu je zdel pravi. Naglo ga je prijel z obema rokama in potisnil — navzdol...

9. V tistem trenutku pa so se pod raketo vžgale gonilne snovi, vsemirsko vozilo se je zamajalo in kakor bi trenil, da Dušan in Danica sploh nista vedela kdaj je strahovita eksplozija pognala raketo kakor blisk naglo proti zvezdnemu posejanemu nebu. Ogromne množice ljudi na vojaškem vežbališču so od groze popadale na tla.

G. P.:

Vuli

(Povest o navadnem psu brez pasme.) — Konec. —

Hulda je vse to začudeno opazovala s svojega ležišča. Ko je nekoliko počakala in je bila pričrana, da je res odšel, je vstala, da bi poklicala očeta, toda premislila se je in sklenila rajša počakati. Pogledala je v noč, a o Vuliju ni bilo ne duha ne sluha. Vrgla je nekaj drv v peč in zopet legla. Več kakor uro je tako bdel, poslušala kuhinjsko uro in se ob vsakem najmanjšem šumu vznemirila. Vpraševala se je, kaj neki počne pes. Ali je mogoče, da je res poklal vdovine ovce? Potem se je spomnila na nežnost, krotkost, ki jo je izkazoval domačim ovcam, in še bolj je bila zmedena.

Druga ura je pretiktakala. Tedaj je zaslišala ob oknu rahel šum in srce ji je bilo nemirno. Praskajoč šum, okno se je dvignilo in v kratkem je bil Vuli zopet v kuhinji z zaprtim oknom za seboj. Ob plapolanju ognja v peči je videla Hulda neko čudno divje svetlikanje v njegovih očeh in njegova snežnobela prsa so bila pomazana s svežo krvjo. Prenehal je nekoliko svoje rahlo sopenje in motril dekle. Potem, ko je videl, da se ne gane, je legel, si obložoval šape in prsa in pri tem parkrat rahlo zarenčal, kakor v spominu na pravkar preživeli dogodek.

Hulda je videla dovolj. Tu ni bilo več dvoma. Joa je imel prav, in še več — nova misel jo je presunila, zavedela se je, da leži pred njo tisti strašni lisjak monsaldaleški. Dvignila se je, pogledala Vuliju naravnost v oči in vzkliknila: »Vuli! Vuli! torej je res? O- ti strašna zver!«

Njen očitajoči glas je zazvenel skozi tišino in Vuli je osupnil kakor zadet od strele. Brezupno je pogledal zaprti okno. Oči so mu žarele, dlaka se mu je naježila, toda pod Huldinim močnim pogledom se je potuhnil in po tleh se je plazil proti njej, kakor da bi jo prosil milosti.

Počasi je drsal bliže in bliže, kakor da bi ji hotel oblizniti noge. Ko pa je bil tik ob njej, je brez glasu planil z besnostjo tigra proti njenemu vratu.

Deklica ni bila za napad pripravljena, je pa še pravočasno dvignila roko, in Vuli je dolgi, beli zobje so se ji zadržli v meso in zaškrpali ob kosti.

»Na pomoč! Na pomoč! Oče! Oče!« je kriknila. Vuli je bil lahek in za hip ga je vrgla od sebe, toda njegov namen je bil popolnoma jasen. Boj je pričel, sedaj je šlo za njegovo ali njeno življenje.

»Oče! Oče!« je vpila Hulda, ko ji je rumena furija, teč jo umoriti, grizla in mesarila roke, ki so jo tolikokrat hranile.

Zaman se je borila, da bi ga zadrževala, in kaj kmalu bi jo bil zagrabil za vrat, da ni planil v kuhinjo Dorley.

Naravnost proti njemu, z istim groznim molkom, se je zagnal sedaj Vuli in besno ga je grizel in mesaril, dokler ga ni razorožil Dorley z močnim udarcem sekire, ki je vrgel Vulija na tla, hropečega, brezupno premaganega, toda neustrašenega in borečega se do zadnjega. Drugi udarec ga je treščil z razbito lobanjo pred ognjišče, kjer je preje tako dolgo živel spoštovan in cenjen — in Vuli, brihtni, hrabri, zvesti in izdajalski Vuli je še enkrat vztrepetal, se sklenil in mirno obležal za večno.

Tuje žene v zgodovini Jugoslavije

Medte mko smo me za časa svetovne vojne drhte v neizmernem trpljenju v svesti si svoje nemoči in si želele, da bi bile daleč, daleč od vseh vojnih strahot, se nam niti sanjalo ni, da so se druge žene, ki bi bile lahko uživale mir in zadovoljstvo v lastnih domovih, prostovoljno podajale na bojišča, da lajšajo gorje tujim vojakom, sinovom tujih narodov, o katerih dotlej morda niti vedele niso.

Ganljiva ter po požrtvovalnosti edinstvena je bila akcija škotskih samaritank, ki so prihitele na srbsko bojišče. Z obhudovalja vredno hladnokrvnostjo so izdržale strahovit napor po bolnicah za nalezljive bolezni, ustanovljale so bolnice med ruševinami srbskih mest, na frontah in pozneje po umiku v izgnanstvu, kjer so zdravile in stregle ranjenecem in bolnikom z brezprimerno požrtvovalnostjo.

Ne le srbski del našega naroda, marveč vsi Jugoslovani moramo biti na veke hvaležni škotskim ženam, katere so si stekle s svojim velikim delom med nami neprecenljivih zaslug. Da seznamimo naše čitateljice vsaj površno z delovanjem škotskih žen v srbski armadi, hočemo navesti par podatkov iz poročila znane publicistke g. Jele Lazarevičeve.

Osnovele so bolnico v Kragujevcu, kjer sta delali dr. Inglis in dr. Sorio. Bolnice v Valjevu, Mladenovcu in Lazarevcu so imele po eno zdravnico škotko. — Ko se je umaknila srbska vojska pred Avstrijo, je ostala škotska misija v Kruševcu. V bolnici Cara Lazara je oskrbovala in zdravila dr. Inglis 900 bolnikov, druga zdravnica, dr. Holvej jih je imela 300 po barakah in prodajalnah; 200 naknadno došlih je bilo nastanjenih po hodnikih ali po trije v eni postelji.

One škotske žene, ki so bežale s srbsko vojsko pred sovražnikom preko Albanije, niso zapustile niti v izgnanstvu srbskih emigrantov. Organizirale so sanitetno službo na Korsiki. V njihovi bolnici v Ajacciu je bilo 3000 bolnikov, po večini onih, ki so prešli Albanijo. Z nadčloveškimi močmi so se škotske zdravnice trudile, da rešijo nesrečne srbske vojake smrti. V Ajacciu je bilo šest njihovih zdravnic. Dr. Meri Filipo je organizirala akcijo za novorojenčke in marsikatera srbska mati se ima njej zahvaliti, da je rešila svoje dete neizogibne smrti.

Nešteto bolnic in prevajališč so osnovala škotske zdravnice. Njihova specialiteta so bile bolnice pod šotori; Solun, Ostrovo in Dragošane so imeli take bolnice. Te šotore so postavljale Škotke sme, z lastnimi rokami. Nekaterim so

napravile pod iz desk ter so se lahko čistile. Čistota v angleških bolnicah je bila znana, čisto so imeli v njih celo cvetlice; ravno tako je bila splošno znana požrtvovalnost zdravnic. Imele so s svojimi šotori silnih skrbi; tako so za časa požara v Solunu stražile noč in dan kot gasilke, da preprečijo požar. Dvakrat jih je zajel ciklon: v Solunu in Ostrovo. Junaštvo in odločnost, s katerima so tedaj, bičane od viharja in naliva, reševale svojo bolnico z bolniki, je šlo od ust do ust po celi fronti.

Statistika, ki jo hrani komite, izkazuje na Korziki, izven bolnic, karanten in dispanzerjev 15.515 pacientov, a ena sama zdravnica je prijavila v pomladnih treh mesecih za časa hripe 5845 bolnikov izven bolnice.

Prostor nam ne dovoljuje, da bi opisali vso organizacijo škotske misije. Glavni štab vojne službe škotskih žen je bil v Edinburgu. Od tam so nekatere odšle na bojišče, druge so pa potovale širom sveta, po Ameriki, Afriki, Aziji in Avstraliji, kjer so predavale ter zbirale prispevke za izdržavanje bolnic. Nabrane svote so segale v milijone.

Potem, ko so se škotske žene proslavile s svojim junaškim delom v srbski vojski, so imele ženjalno idejo, da so svoje veliko delo ovekovale s »Spominsko bolnico dr. Inglis«, na Dedinju, katero so ustanovile skupaj z Društvom srbskih ženskih zdravnikov.

Misija škotskih žen je pustila na naših tleh osemnajst žrtve Osemnajst idealnih žen je dalo svoje življenje iz ljubezni do človeka-trpina. Ne katere so umrle od nalezljivih bolezni, nekatere so bile ubite od šrapnelov. Šef misije, dr. Inglis sama, je zbolela na potovanju iz Drubrdže na Angleško ter je umrla takoj po prihodu v domovino. Poleg škotskih žen je žrtvovalo svoje življenje na srbskih bojiščih tudi mnogo Angležinj; skupaj je bilo štirideset teh junakinj.

Srbska vojska je ohranila požrtvovalne tuje žene v častnem spominu.

V Mladenovcu so po narodnem običaju zgradili padlim angleškim sestram »Spomen česmuč — spominski vodnjak. Slavni jugoslov. kipar Ivan M-štrovič je izdelal kip doktorice Inglis, ki so ga Srbi podarili škotski in se danes nahaja v muzeju mesta Edinburg.

Največja čast, ki jo je narod izkazal padlim sestram, je junaška in zmagoslavna srbska trobojnica, s katero je bil pokrit njihov mrtvaški oder in katera jih je uvedla v zgodovino srbskega in jugoslovanskega naroda.

metrov visoko v hribih ter že preko 50 let obdeluje sama svoje posestvo, katerega je kljub neugodni legi in težkim prilikam s svojo voljo in inteligenco tako obdelala, da ga je spreminila v uzorno naselbino. — Ti podatki nam nudijo pač drugačno sliko o Francozinjah, nego jo dobimo ob prebiranju samih francoskih revij.

Modne novosti

Če sploh moremo v modji govoriti o novostih; čestokrat je taka modna novost le predelana stara moda z novim imenom. Kolikokrat pride nekaj ponovno na površje, proti čemur smo se dolga leta borile in zavračale iz najrazličnejših razlogov. Ko pa slišimo: životec (modere) je modern, ga veselo pozdravimo kot zadnjo novost. V hipu je pozabljeno vse dolgoletno sovraštvo; kajti moda diktira tesno, boke ovija jočo obleko. K temu je potreben životec; pa ga imamo spet tu. Seveda dandanes životec ni več tisto mučilno sredstvo, kakor je bil nekdanj. Z gumijastimi vložki, prožen in lahek, se da prati in je vseskozi higijeničen in neškodljiv, ker ne ovira gibanj, tako da nosimo moderen steznik lahko tudi pri hišnem delu. Neverjetno toda resnično: nekdanj toliko obsovaženi životec se danes izkazuje kot izvrstna opora života. To priznajo tudi zdravniki in higijenski strokovnjaki — da li vsi, nam ni znano. Seveda se danes ne stiskamo s steznikom, si samo podpremo život ž njim in imamo pri tem prijeten občutek, da vse ne bomo razlezli. — Životec je torej obenem tudi pomirjevalno sredstvo za žive vse tistim, ki žive v večnem strahu, da bodo postale preobilne.

Kozaška bluza: da se spet uveljavlja, se ima

Komplet iz mandljevo zelenega volnenega žoržeta z enakolekno obleko z vloženo šemizeto.

Plašč iz črnega volnenega žoržeta obrobljen z vezanimi zobčci.

Kratka jopica v obliki smokinga iz krzna (Breitschwanz) se nosi s kariranim krilom.

Spomladanski komplet: plašč je iz voljičasto tkanega volnenega blaga z ovratnikom iz astrahana, obleka je iz enakega, samo gladko tkanega volnenega blaga.

zahvaliti umetni želji po štedljivosti, ki je še vedno, ali bolje, ki je vedno bolj potrebna. In kozaška bluza nam nudi možnost, da pokažemo stare obleke v novi luči. Prozorna kozaška bluza na že večkrat nošeno krilo nam pričara čisto novo obleko. Sicer pa radi napravimo kozaško blužo tudi k novi obleki, ker je njena oblika dobrodošla posebno tistim postavam, ki jih je treba malo podaljšati in stegniti. Najčesča kombinacija tudi za popoldne je temno krilo ter kozaška bluza svetlejšje barve, ki pa seveda mora biti v skladu s krilom. Kot material pridejo v poštev čipke, baržun, vse svile in vsi krepi. Po dolgotni jo nosimo lahko s plaščem ali tudi s kostimom, seveda moramo pri tem paziti, da je kostim primerno dolg. Poleg revne, enostavne oblike, ki se nosi s pasom, je še cela vrsta kompliciranih krojev in fazon. Kozaško blužo nosimo tudi lahko brez rokavov vrhu druge svetlejšje bluže. V tem slučaju je ukrojena kakor prejšnje vestje, samo da je daljša in jo nosimo s pasom.

Gospodinjstvo

Kako razumejo veliki narodi pomen gospodinjstva

Znana nemška tvrdka Zeiss je osnovala že l. 1913 gospodinjske tečaje za svoje delavke. Uprava podjetja ter delavski svet sta spoznala, da žene, ki delajo v tovarnah in po uradih, potrebujejo pouka o pravilnem gospodinjstvu, da znajo voditi svoj dom, s čemur ustvarjajo zdravo ozračje svoji družini. Najboljši delavci in najboljše delavke so tisti, ki žive v dobrih razmerah, ki imajo doma mir in red. Neuka žena, naj bo še tako dobra, ne bo znala trajno ohraniti miru in reda v hiši. Ne bo si znala urediti dela v hiši, ne bo prišla do počitka in tako ne bo tudi mogla svojega posla dovršiti kakor bi morala.

Delavke v Zeissovih tovarni niso primorane obiskovati gospodinjskih tečajev in morda ravno to je vzrok, da jih tem raje obiskujejo. Tečaji so od aprila do oktobra. Vsak tečaj traja tri mesece, pouk se vrši po dve do tri ure za teden. Vodstvo tečajev je poverjeno nalašč zato izobraženi pomožni sestri, katere dolžnost je, da uvede delavke v vse hišne posle; naučiti jih mora voditi gospodinjstvo, uvesti jih v glavna pravila higijene ter pripraviti za nego dojenčkov. Poleg tega se uče šivati, krojiti ter streei bolnikom. Učilnice so nameščene v posebni stavbi v sredini mesta, kjer so tudi telovadnal prostori.

Delavke plačujejo mesečno svoj prispevek za šolo; prispevek je sicer zelo nizek, znaša v našem denarju okrog 8 Din ter ga uprava zahteva v glavnem radi tega, da se v delavkah vzbuja zavest, da so tudi one same dolžne prispevati za svojo izobrazbo. Iz poročila organizatorja te šole je razvidno, da se pouk v tečajih nikakor ne zanemarija radi naporega dela v tovarni, marveč da delavke različnost opravila celo privlačuje. Delavke same so želele, da se pouk podaljša od 2 na 3 ure tedensko.

V l. 1913 do 1914 je bilo 7 tečajev s 108 učenkami; bilo je tedaj v tovarni vsega skupaj 639 delavk. Od oktobra 1928 do novembra 1929 je bilo 46 tečajev s 590 učenkami pri skupnem številu delavk 1100.

Vam, gospodinje!

Ponovno smo pisali na tem mestu o snujoči se organizaciji gospodinj. Prepričani smo bili, da je organizacija gospodinj potrebna. Kakor je družina temelj države, tako je gospodinjstvo temelj narodnemu gospodarstvu. Največ denarja teče skozi roke gospodinj. Zato nikakor ni vseeno, kako se ta denar troši, koliko koristi ima od njega družina in koliko več bi je lahko imele. Tudi gospodinjstvo mora korakati z duhom časa.

Mislimo si samo gospodinjo, tudi najboljšo gospodinjo iz tistih »dobrih starih časov«, ki je bila vajena imeti polne omare perila, polne šrambe najrazličnejših jestvin, kuriva kolikor si ga je poželela — pa postavimo jo v današnje gospodinjstvo istega družabnega razreda. Postavimo jo pred plinov štedilnik, pred naše šrambe. Kako kmalu bi zavozila svoje gospodinjstvo v pogubo. Novi časi — nove zahteve, v malem kakor v velikem.

Če so nekatere gospodinje med nami spoznale, da ne smemo dalje držati križem rok, da

angleškega in češkega sukna! BOGATA IZBIRA!

A. & E. SKABERNĚ LJUBLJANA

se mora organizirati tudi slovenska gospodinja po vzoru gospodinj drugih prosvetljenih narodov, ne smemo držati križem rok in gledati od daleč, kaj bo. Pristopiti moramo vse, ki imamo smisel za napredek in blagor naših družin.

Kako resno je stremljenje novega gospodinjskega pokreta, je razvidno že iz tega, da se začne lakoj s praktičnim delom, kakor hitro se oglasi dovoljno število ukaželjnih gospodinj. V najkrajšem času se otvori kuharski tečaj. Pouk v kuharskem tečaju bo za članice brezplačen, plačal se bo le material, ki se bo uporabil za kuhanje, skuhane jedi so pa last učenke. Učni čas se določi po želji udeleženk.

Obenem se prične pouk v šivanju in prirojanju. Ukovina bo minimalna in se bo določila po številu udeleženk, katerih želje se bodo upoštevale tudi glede učnega časa. Tretji tečaj, kateri se tudi takoj prične, čim se zgledi dovoljno število udeleženk, je tečaj za likanje. Brez dvoma bo marsikateri gospodinji dobro došla prilika, da si ogleda, kako se zlika moški ovrtnik po vseh pravilih, ali kako se zlika moška obleka itd.

Gospodinje, pokažite zanimanje za ugodno priliko, ki se vam nudi, da se z malenkostnimi stroški lahko naučite marsikaj koristnega ter javite svoj pristop k gospodinjski organizaciji. Pišite na naslov: Splošno žensko društvo v Ljubljani, Rimska c. 9 ali na upravo »Ženskega sveta«, v Ljubljani, pošt. predal 119.

Razno

Pohišstvo — iz bombaža

Baje so na Angleškem iznašli način, kako se napravi iz bombaža trd material, iz katerega se izdeluje pohišstvo in razni drugi predmeti. Izumitelj zatrjuje, da je iznašel »umeten les«, obstoja iz komprimiranega in otrjenega materiala, ki vsebuje 90% bombaža. Napravil si je iz njega vso opremo za svojo sobo in opisuje njegove lastnosti tako-le: Umeten les se lahko izdeluje v vsaki debelosti in vsaki obliki. Da se obdelovati z žago in z dletom, želji in vijaki drže trdno v njem. Ta bombažna snov je mnogo lažja od lesa, toda odpornejša in močnejša. Pripravna je za izdelovanje v masah, ker se da material napraviti v določenih formah, ki se potem sestavljajo skupaj. Umeten les se čisti in polira z lahkoto, kakor steklo; se lahko barva ali prevleče z lakom ali firnižem, sploh se da iz njega ponarediti vsaka vrsta lesa: mahagoni, hrast, orh i. dr. Vporaben je v vsako svrhu, v katero se je doslej vporabljal les, se prav nič ne izpremeni in ni podvržen vplivom toplote ali pare; ne propuša vode, tako da se lahko vporabi tudi za izdelovanje vaz. Glavno pa je, da je mnogo cenejši nego pravi les in traja vsaj tako dolgo kakor les.

Večerna toaleta iz šipk bež-barve.

Popoldanski komplet iz bež volnenega blaga, z našitimi programi iz enakega blaga ter s kožnatim pasom. Enako garnirana jopica iz istega blaga.

Popoldanska obleka iz črnega marokena z žltorumenom svilenom bluzo ter kratkim bolerom.

Popoldanska obleka iz belo-črno vzorčastega Kitajskega krepa s črno spodnjo obleko.

Elite

velika izbira damskih plaščev in površnikov za gospode in otroke. Prvovrstni salon za naročila po meri Ljubljana, Prešernova ulica 7—9.

Razgled po ženskem svetu

Teologinje v švici

Da se v Švici žene protestantske vere posvečajo duhovniškemu poklicu, ni nobena novost. Že l. 1908 je bila vpisana na univerzi v Zürichu prva študentka teologije in sicer neka Cehinja, Olga Tugemann. Pet let pozneje se je pustila vpisati prva Švicarka na isto fakulteto in sicer Rosa Gutknecht. Od tedaj se posveča vedno več deklet temu poklicu, čeprav nimajo ravno sijajnih šans za bodočnost. Ker le nekateri kantoni podeljujejo ženam službe pri farah in sicer doslej so bile vse nameščene je kot pomočnice, torej so jim pristopna le podrejena mesta. Le v Ženevi je nastavljena kot župnik Marcela Dottrens-Bard, katera se je pred kratkim poročila z nekim zdravnikom, izvršuje pa le dalje svojo službo, ker ženevski zakoni to dopuščajo. Za enkrat je to edini slučaj med teologinjami, ker so doslej v vseh deželah bile nastavljene po farah samo neporočene ženske in so s poroko izgubile svojo službo.

Ločitev zakona vsled duševne bolezni

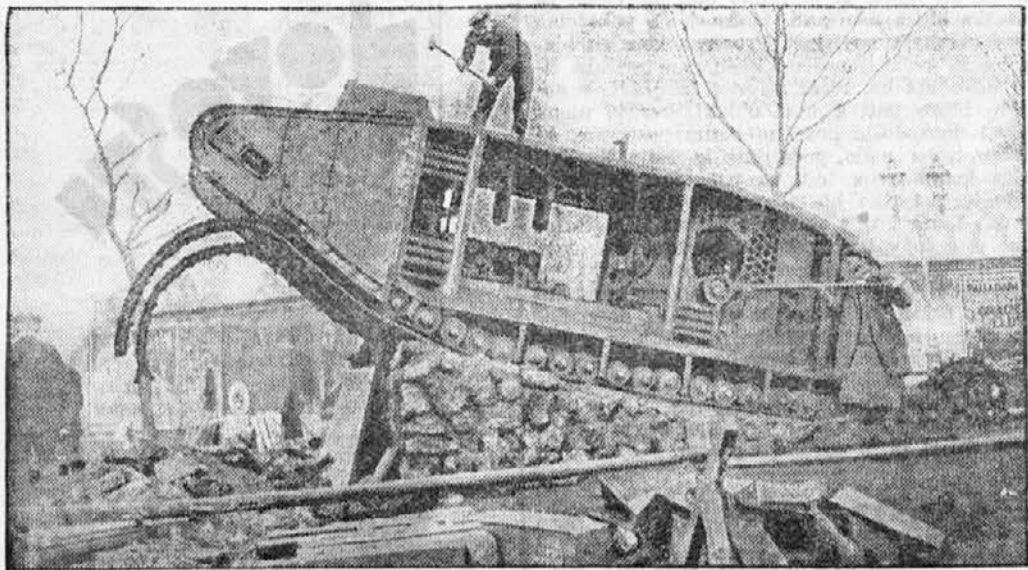
Ločitev zakona vsled duševne bolezni. Angleški parlament je s 148 glasovi proti 114 odklonil zakonski načrt, po katerem naj bi bila duševna bolezen, ki traja nepretrgoma pet let in je po tej dobi spoznana za neozdravljivo, vzrok za ločitev zakona.

Zaščita mater

Na zborovanju angleške delovne stranke je govoril minister zdravja o visoki umrljivosti mater. Poudaril je, da je na Angleškem materinstvo tisti poklic, ki zahteva največ žrtve; umira celo več mater nego delavcev v rudokopih. Letno umre 3000 žen na porod! Treba poskrbeti, da se zaščitijo matere pred in po porodu. Mora se ustanoviti mogočna materinska služba ne le na Angleškem, temveč povsod, kjer žive delavske matere.

Francoske žene v častni legiji

Zadnje čase je mnogo žen v Franciji sprejetih v častno legijo. Grofica Noailles je kot prva žena prejela red komanderja legije. Kot oficirji sta bili imenovani vojvodinja de Uzès, ki zavzema v ženskem gibanju v Franciji eno prvih mest ter ga. Gounouillou, predsednica sekcije Gironde v narodni zvezi franc. žen, ki se odlikuje po svoji filantropski delavnosti. Kot vitezi legije so bile dalje imenovane: g. Astruc, profesorica glasbe, bolničarka Ana Roche, oficirka rešilne armade ga. Peyron, sestra Marija Loisbard, ki je 84 let stara, ima 60 službenih let ter vodi že 26 let bolnico v Chateau du Loir ter 95-letna kmetica Ant. Bertrand, ki živi 1200

V Londonu so razdrli star nemški tank, ki je stal kot znamenje zmage pred britanskim muzejem.

Čegava je braziljska cesarska krona

V Braziliji bodo sodniki prihodnji teden razsodili, čegava je braziljska cesarska krona: ali je državna last, ali pa je privatna last potomcev nekdanje cesarske rodbine v Braziliji? Brazilija je bila namreč nekdanj cesarstvo, zadnji cesar pa je bil Don Pedro II. Cesarska krona sama pa je delo visoke umetniške vrednosti, a tudi njena materijalna vrednost je zelo velika.

Splošno mnenje je, da bo najvišje sodišče prisodilo dragoceno krono državi in s tem potrdilo razsodbo sodišče druge stopnje. Našli so namreč listino, iz katere je razvidno, da so dobili zlato za krono iz državnega zaklada. Nič pa ne pove listina o dragih kamenih v kroni, ki so tudi nekaj vredni.

Dedič zadnjega cesarja so po prvi razsodbi prodali svoj delež nekemu veletrgovcu v New Yorku. Ta se je pa dal proti morebitni izgubi svarovati, tako da dediči pravzaprav ne bodo trpeli nikake škode, če bo padla odločitev proti njim, pa tudi newyorški trgovci ne bo trpel škode, pač pa bo trpela zavarovalnica, če bo najvišje sodišče razsodilo v prilog državi.

Dedičem oziroma potomcem zadnjega braziljskega cesarja pa se ne bo godilo slabo, tudi če ne dobe pravde, ker imajo obširna veleposestva, ki jim donajajo milijonske dohodke.

Časnikarstvo na divjem zapadu

Časnikarska romanika živi samo še v nekaterih pokrajinah Zedinjenih držav. O tej romaniki piše newyorški časnikar Whenton takole:

»Potoval sem po zapadnem delu Zedinjenih držav in sem prišel tudi v mesto Dakota. Tam sem se seznanil s glavnim urednikom domačega lista, ki se je čisto mirno pohvalil s tem, da je postrelil 12 ljudi, ki so bili tako nepredvidni, da so bili drugačnega mnenja kakor on. Nikdar pa še ni preklical niti besedice tega, kar je on sam napisal.

Takih možakov pa je na divjem zapadu še več. Tako je napisal izdajatelj lista »Yampa Leader« pri neki priliki tole: »Velikomestno časopisje se hvali rado z velikim številom svojih urednikov. Tudi mi imamo dosti sotrudnikov in približujemo njihova imena. Odgovorni urednik je gospod Couron, in krajevni ured. je gospod Couron, urednik za sodne zadeve je gospod Couron, gospodarski del ureja gospod Couron, urednik pa, ki ureja pretepe in napade, je gospod Couron.«

Mesto urednika za pretepe v Evropi ni znano. Pri ameriških listih na divjem zapadu je pa to mesto zelo važno, ker se navadno dogaja, da se spori med uredništvom in nezadovoljnimi bralci najlažje rešujejo z revolverjem ali pa z boksanjem.

Na divjem zapadu časnikarji nimajo navade, da bi kaj preklivali, ne da bi pri tem posebno krepko podčrtavali pomena svojega lista. Tako je napisal neki urednik v Teksasu: »Mi smo brez dvoma prvi in najboljši list v tržavi. V ponedeljek smo bili mi prvi, ki smo objavili vest o velikem požaru v Jacksonville, a danes smo mi zopet prvi, ki to vest preključujemo kot neresnično.«

Kakor pri nas, tako imajo nekateri naročniki tudi v Ameriki navado, da ostanejo naročnino ložni. To je za list seveda vedno nekaj neprijetnega. Neki časopis v Arizoni pa si je znal dobro pomagati. Nekega dne so ljudje namreč vabili: »Ali ste že poravnali naročnino? Pomislite vendar, da mora urednik tudi živeti in če tam krompir ni obrodil, pošljite nekaj koruze ali pa repe. Tudi les nam pride prav. Pri nas so vam za take stvari vedno vrata odprta in

še urednika ni doma, sprejema naročnino njegova žena proti pobotnici.«

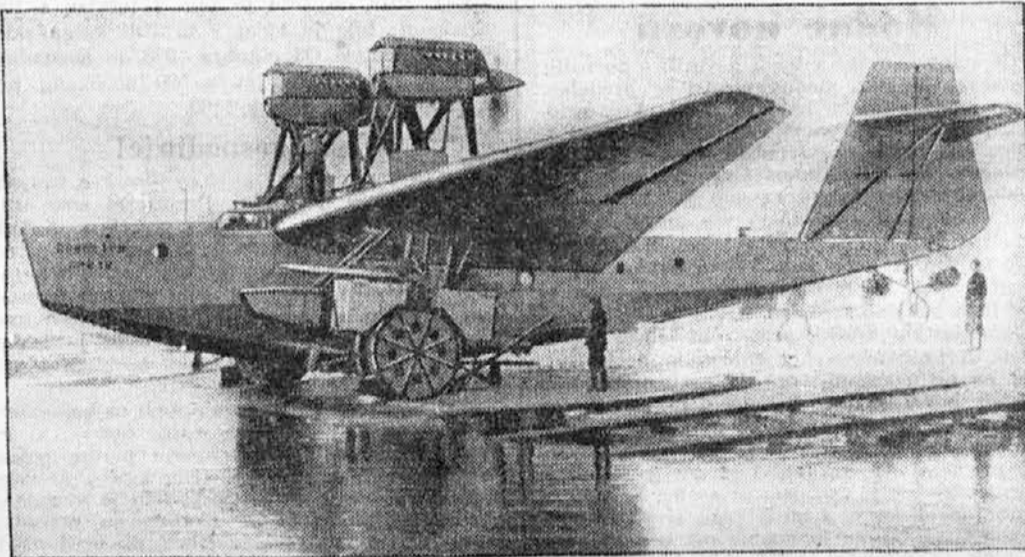
Posebno zanimivi pa so oglasi v teh časopisih. Tam beremo n. pr.: »Ali iščete odvjetnika? Potem pridite k meni — moja stranka vedno dobi!« — Gostilničar pa priporoča svojo kuhinjo tako-le: »Krasen obed je pripravljen za vas. Pridite in jejte, kolikor hočete, za 30 krajcarjev! Če pa držite kaj na lepoto lokala, pojdite drugam!« — Ali pa: »Ali ste bolni? Če ste, pijte slatino bratov Wright. Kdor vam ponuja kakšno drugo, temu dajte breo!«

Otok brez siromaštva

Otok Curasao prištevajo k otočju Malih Antilov. Šaljivci pravijo, da je dobil otok svoje ime po nekem sladkem žganju (likerju), ki ga pa tam nikdar niso kuhali in je na otoku sploh neznano. Samo pomaranče rastejo na otoku, te pa res rabijo za kuhanje omenjenega likerja.

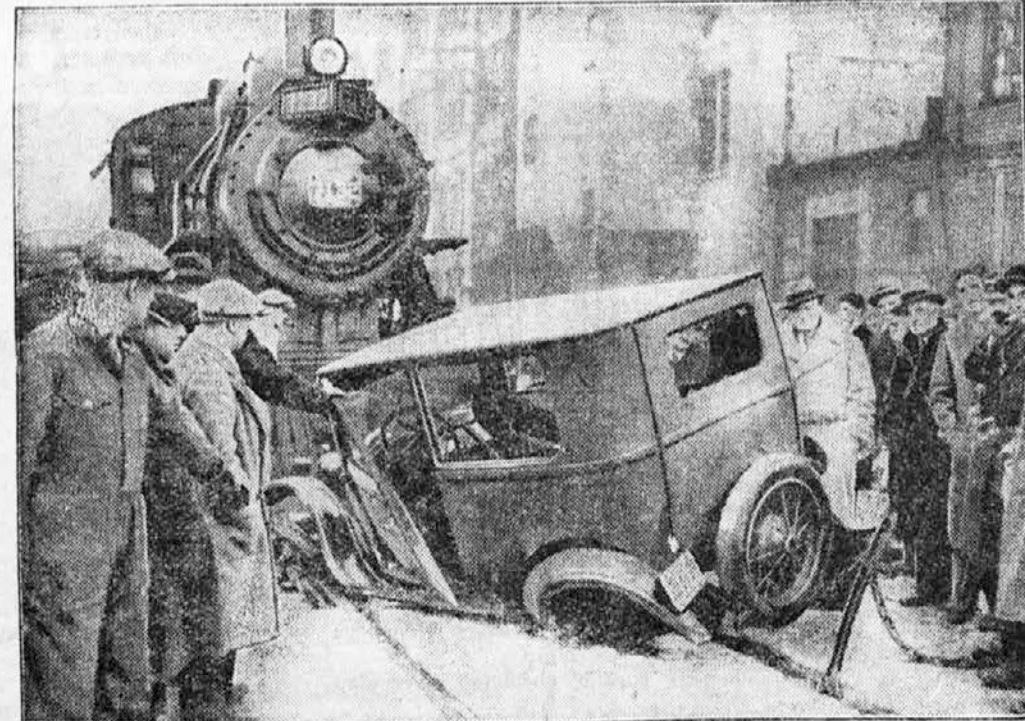
Pogled na mesto in na otok je krasen. Hiše so večinoma kamenite, a skoraj vsaka hiša je druge barve. Ne vidiš pa od daleč ozkih in umazanih ulic in tudi ne umazanih zamorcev, ki polegajo in lenarijo po vseh kotih in ravno tako tudi ne vidiš, da mesto nima kanalov.

Mesto Curasao ima 40.000 prebivalcev, samih črncev, ki so potomci nekdanjih sužnjev. Ti so danes jako samozavestni gospodje, oblečeni pa so skrajno neokusno. Sprehod po mestu nudi jako pisano sliko. Tu srečaš črnega »gigerlac«, ki si je dal samo zaradi »interesantnosti« poručiti svoje lepe in zdrave bele zobe in si dal napraviti zlato, zraven njega pa se maže pijana postava. Kar imajo ljudje denarja odveč, izdajo

Nemško veleletalo za Francijo.

V priistanšču Travemünde so preskusili vodno veleletalo, ki ga je zgradila tvrdica »Rohrbach-Metallflugzeugbau-gesellschaft« na račun reparacij za Francijo.

Vlak je povozil avtomobil

Lokomotiva ekspresnega vlaka, ki vozi na progi Toronto-Buffalo, je na nekem križišču zagrabila avtomobil in ga vlekla še 800 metrov daleč za seboj. En potnik je obležal mrtev, dva pa sta bila težko ranjena.

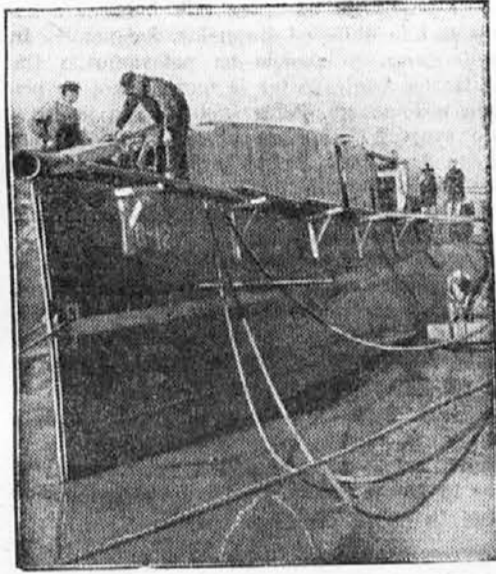
vse za obleko: vsak mora imeti slavniki, rjave čevlje in brezhibno perilo. Gospodje so tudi delavci po končanem delu in tesarju ne pride niti v sanjah na misel, da bi si zvečer sam nese domov svoje orodje. Ženske pa so oblečene po modi, kakoršna je veljala pri nas pred 40 leti. Nekateri ženske hodijo po ulicah le v dolgih haljah, druge pa nosijo zelo kratka krila v vseh mogočih barvah.

Otok je jako bogat. Ko so našli v sosedni Venezueli petrolej, so zgradili na tem otoku največjo čistilnico za petrolej na svetu. Prebivalcev je na otoku okoli 40.000, ti pa zaslužijo na leto okoli 18 milijonov dolarjev. Vsak človek ima tu svoj gramofon, po 1 avtomobil pa pride na vsakih 20 oseb. Ljudje tukaj jako radi plešejo in na otoku so se še do danes ohranili pravi zamorski plesi. V gostilnah pa je življenje za tuja nezno zaradi silnega divjega krika in vika.

Tropine kot zdravilo

Nizke cene vina so povzročile na Ogrskem nov način izkoriščanja grozdnih tropin. Tropine so navadno prekuhali v žganje (tropinovec), sedaj pa so jih začeli v mestecu Ecseny v komitetu Somogy rabiti za — kopeli.

Neki podjetnik se je namreč odločil napraviti ljudsko kopel, kjer dodevajo vodi do 10 odstotkov špirta, ljudi pa po kopeli oblagajo s tropinami. Občinski zdravnik je mnenja, da ozdravi oblaganje s tropinami vsak revmatizem. Kopel nese prav dobro. In ker tudi vino v tistem kraju nima skoro nobene cene, uteg-

Podmornica »Nautilus«, ki bo plula na severni tečaj

Podmornica »Nautilus«, s katero bo plul kapitan Wilkins na severni tečaj, bo dobila jeklen ožkop, da bo lažje vzdržala silen pritisk vode, kadar bo plula pod vodo.

nejo napraviti poleg »tropinarske« še »vinskoc« ljudsko kopel.

Kdo ve, kako bi se »vinska« kopel obnesla pri nas?

Baron Neurath, nemški poslanik v Londonu. Na sliki vidimo nemškega nastopnika v Londonu pred kraljevo palačo.

Amerikanci potujejo

Amerikanci so izdali leta 1930. za potovanje po domači deželi in za potovanja v inostranstvo nekaj nad 7 in pol milijard dolarjev. Največ Amerikancev potuje v Anglijo, v Francijo, nišči v Pariz, potem pa v Italijo. Pariz ljubijo posebno Amerikance, kjer si nabavljajo svoje paradne obleke. Jako lepe dohodke od potujočih Amerikancev imajo tudi razna kopaljšča in sportna središča.

Za kratek čas

»Te dni so me napadli roparji in so mi vzeli svoto, denar in uro.«

»Ali ne nosiš vedno revolverja s seboj?«

»Tega pa niso našli.«

»Mož vas je torej večkrat pretepal? Ali se je to zgodilo v afektu?«

»Ne — enkrat me je nabil v drvarnici, drugič pa v letališču.«

Radio

Ljubljana, nedelja, 8. marca. 9.00 Ing. Jože Černe: O poljedelstvu. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.00 Versko predavanje. 10.20 Ferdo Jelenc: Nauk o serviranju. 11.00 Radio orkester. 12.00 Casovna napoved, vesti, plošče. 15.00 Gdč. A. Lebar: Dekle — čuvarica ognja v templju. 15.30 Humoristično čtivo, pisatelj Milčinski. 16.00 Radio orkester. 17.00 Ljudska igra. 20.00 Prenos iz nar. gledališča v Beogradu. 22.00 Casovna napoved in poročila. 22.15 Hawai-jazz. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, ponedeljek, 9. marca. 12.15 Plošče (mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Kmečka očetna godba. 18.30 Dr. A. Bajec: Italijansčina. 19.00 Prof. Debeljak: Poljščina. 19.30 Zdravstvena ura. 20.00 Večer Radio orkestra. 22.00 Casovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, torek, 10. marca. 12.15 Plošče (pešni — plesna glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Mladinska ura: Pevski zbor Mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani poje narodne in domorodne pesmi, nato plošče. 18.30 Prof. Franc Pengov: Izlet na luno. 19.00 Dr. Reya: Vremenslovlje. 19.30 Dr. Grafenauer: Nemščina. 20.00 Mozartov večer. 21.00 Koncert Radio orkestra. 22.00 Casovna napoved in poročila. 22.15 Hawai-jazz. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, nedelja, 8. marca. 11.30 Dopoldanski koncert. 12.00 Opoldansko zvonjenje. 12.05 Dopoldanski koncert (dalje). 12.30 Kuhinja. 17.00 Komorna glasba. 19.30 Iz sv. pisma. 20.30 Koncert radio orkestra. 21.50 Novice in vreme. 22.00 Večerni koncert.

Zagreb, ponedeljek, 9. marca. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 18.30 Novice. 17.00 Prenos zvočnega filma. 18.30 Novice. 20.00 Književna ura. 20.15 Poročila. 20.30 Prosto za prenos. 22.30 Novice in vreme. 22.40 Po tujih postajah.

Zagreb, torek, 10. marca. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 18.30 Novice. 17.00 Prenos glasbe iz kavarne. 18.30 Novice. 20.30 Schumannov večer. 21.30 Plesna glasba. 22.30 Novice in vreme. 22.40 Plošče.

Beograd, nedelja, 8. marca. 9.00 Prenos iz Saborne cerkve. 10.30 Poljedelstvo. 11.00 Plošče. 12.30 Opoldanski koncert Radio orkestra. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Zdravstvo. 17.30 Plošče. 19.30 Mladi pesniki. 20.30 Ruski pevski zbor. 20.30 Ruski pevski zbor (pravosl. cerkveni zbor). 21.30 Harfe. 22.00 Novice. 22.20 Po Evropi.

Beograd, ponedeljek, 9. marca. 11.30 Plošče. 12.45 Opoldanski koncert Radio orkestra. 13.30 Novice. 15.30 Pravljuje. 16.00 Plošče. 17.00 Predavanje. 17.30 Citre. 18.00 Prenos glasbe iz hotela. 19.30 Francosčina. 20.00 Narodne s kitaro. 20.30 Klavirski koncert. 21.20 Novice. 21.40 »Aida«, Verdi, opera (Plošče).

Beograd, torek, 10. marca. 11.30 Plošče. 12.45 Opoldanski koncert Radio orkestra. 13.30 Novice. 17.00 Narodne pesmi (petje). 17.30 Koncert: kvartet. 19.30 Nemščina. 20.00 Večerni koncert Radio orkestra. 20.30 Zagreb. 22.30 Novice. 22.50 Glasba.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VI. No. 4514/1. 597

Spremembe v imeniku zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Dr. Kokošinek Karol, okrožni zdravnik v pokoju v Vitanju je bil črtan iz imenika zdravniške zbornice za Dravsko banovino, ker se je popolnoma odpovedal izvrševanju zdravniške prakse.

Kr. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 25. februarja 1931.

*

VI. No. 4108-1. 596

Izprememba v imeniku zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Dr. Arko Venčeslav, sekundarij banovinske splošne bolnice v Ljubljani, in dr. Pucelj France, sekundarij bolnice v Celju, sta bila vpisana v imenik zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Kr. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 20. februarja 1931.

*

V. No. 415/17. 584-3-1

Razglas

o drugi pisni ofertalni licitaciji za dobavo cevovoda za vodovod na Koroški Beli.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje na podstavi čl. 86. do 98. zakona o drž. računovodstvu s dne 6. marca 1910 in njegovih izpremembah in dopolnitvah za dobavo cevovoda za vodovod na Koroški Beli.

II. javno pisno ofertalno licitacijo na dan 20. marca 1931. ob enajstih

v prostorih tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani, Novi trg 1/II. Potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki se dobivajo med uradnimi urami proti plačilu napravniških stroškov pri odseku za hidrotehnična dela, Stari trg št. 34/II.

Skupna vsota predmetne nabave je proračunjena na Din 341.250.

Ponudbe se morajo glasniti na popust v odstotkih proračunane vsote z navedbo končne vsote (tudi z besedami).

Svojeručno spisane ponudbe na uradnem formularju, opremljenem s kolkom za Din 100.— (priloge s kolkom po Din 2), morajo izročiti ponudniki ali njih pooblaščenca na dan licitacije v zapečatenem zavrtku označenem s »Ponudba za dobavo cevovoda za vodovod na Koroški Beli, ponudnika N. N., neposredno v roke predsednika licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldne. Poznejše ali nepravilno opremljene ponudbe se ne bodo upoštevale.

Vsak ponudnik se mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristaja na splošne in tehnične pogoje, ter mora položiti kavicjo, katere znaša za domačine 35.000 dinarjev, odnosno 70.000 dinarjev za tuje državljane. Kavicja se mora položiti pri banovinski blagajni, Erjavčeva cesta 13, najkasneje na dan licitacije do 10. ure dopoldne, v smislu čl. 88. zakona o drž. računovodstvu.

O položeni kavicji prejme ponudnik blagajnično položnico. To položnico, nadalje potrdilo davčnega urada o poravnavi vseh davčnih plačil, odobrenje ministrstva za gradbo, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij, in potrdilo pristojne zbornice za TOI o sposobnosti je obenem z vročitvijo ponudbe predložiti odprte predsedniku licitacijske komisije.

Pooblaščenca pa morajo priložiti poleg tega pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji.

Kraljevska banska uprava si izrečno pridržuje pravico, oddati delo brez ozira na višino ponujene svote.

Vsak ponudnik mora ostati v besedi 30 dni po izvršeni licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 3. marca 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 1141/30-6. 589

Dražbeni oklic.

Dne 27. marca 1931. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 18 dražba nepremičinskih deležev: do hiše,

pašnikov, travnikov, gozdov; zemljiška knjiga Gor. Petroveci, 1/4inka vl. št. 18, celi vl. št. 159, 1/4inka vl. št. 260, 1/20inka vl. št. 261, 1/4inka vl. št. 185, 156, 42, 1/4inka vl. št. 42 k. o. Križevci.

Cenilna vrednost 13.340-85 Din; najmanjši ponudek: 8893-90 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Murski Soboti, dne 16. februarja 1931.

*

E 669/30-7. 587

Dražbeni oklic.

Dne 27. marca 1931. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Gozd, vl. št. 4.

Cenilna vrednost: 36.382-60 Din; najmanjši ponudek: 27.286-95 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kranjski gori, dne 27. februarja 1931.

*

E 616/30-7. 604

Dražbeni oklic.

Dne 2. aprila 1931. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin, zemljiška knjiga Hrušica vl. št. 33.

Cenilna vrednost: 466.530 Din; vrednost pritikline: 10.170 Din; najmanjši ponudek: 311.354 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kranjski gori, dne 2. marca 1931.

*

E 902/30-8. 588

Dražbeni oklic.

Dne 3. aprila 1931. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 18 dražba nepremičnin: hiše, njiv in travnikov; zemljiška knjiga Markišavci, 1/4inka vl. št. 52.

Cenilna vrednost: 5741-25 Din; vrednost pritikline: 100 Din; najmanjši ponudek: 3828 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Murski Soboti, dne 27. februarja 1931.

*

E 1036/30-10. 603

Dražbeni oklic.

Dne 14. aprila 1931. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 2 dražba polovica nepremičnin; zemljiška knjiga Remšnik, vl. št. 9 in 49.

Cenilna vrednost: 38.194 Din 75 p; vrednost pritikline: 2225— Din; najmanjši ponudek: 25.464— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Marenbergu, dne 13. februarja 1931.

*

E 2585/30-13. 605

Dražbeni oklic.

Dne 14. aprila 1931. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin zemljiška knjiga d. o. Pohorje vl. št. 46.

Cenilna vrednost: 26.310 Din, vrednost pritikline: 1350 Din, najmanjši ponudek: 18.440 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ptuj, odd. IV., dne 26. februarja 1931.

*

E 23/31-9. 595

Dražbeni oklic.

Dne 16. aprila 1931. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 10 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Ščavnica, vl. št. 62.

Cenilna vrednost: 82.320 Din; vrednost pritikline: 400 Din; najmanjši ponudek: 55.146-66 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, odd. II., dne 3. marca 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Tehn. No. 484/1931. 602

Razglas

o drugi ustmeni licitaciji za dobavo gramoza za drž. ceste v območju tehničnega razdelka sreskega načelstva v Ljubljani.

Ker je prva ustmena licitacija za dobavo gramoza za leto 1931/32 le deloma uspela, razpisuje podpisani tehnični razdelek drugo ustmeno licitacijo na 28. marca 1931. ob devetih

za sledeče cestne proge:

A. Državna cesta št. 2.

1. km 613-5 do 618-304,
2. km 618-304 do 621-0,
3. km 621-0 do 625-0,
4. km 625-0 do 633-970.

B. Državna cesta št. 49.

1. km 0-0 do 3-0,
2. km 3-0 do 18-0,
3. km 18-0 do 22-0,
4. km 22-0 do 29-0.

C. Državna cesta št. 50.

1. km 0-966 do 7-0.

K licitaciji morajo ponudniki prinesiti potrdilo davčne uprave o plačanih davkih za tekoče četrtletje.

Popolni razglas o dobavi gramoza glej v Službenih objavah časopisa »Jugoslovana« št. 22 od dne 28. januarja 1931.

Tehnični razdelek sreskega načelstva v Ljubljani, dne 5. marca 1931.

*

No. 2316/1. 607

Razglas.

Lov krajevne občine Mavčiče se bo oddal v zakup na javni dražbi v uradu sreskega načelstva v Kranju (soba št. 2) dne 14. aprila 1931 ob 10. uri za dobo od 5 let t. j. od 1. junija 1931 do 31. maja 1936.

Zakupni in dražbeni pogoji se zamorejo vpogledati ob navedenih urah v uradu sreskega načelstva v Kranju.

Sresko načelstvo v Kranju,

dne 3. marca 1931.

Sreski načelnik: Znidarčič, s. r.

*

Br. 40. 610

Razpis

Krajevni šolski odbor Sladki vrh razpisuje ponovno na dan 19. marca 1931. ob dveh popoldne na osnovni šoli Sladki vrh pri Sent Ilju v Slov. goricah licitacijo zidarskih, tesarskih in kleparskih del

pri odstranitvi lesocementne strehe ter postavitvi nove strehe na šolskem posloju z normalnim sponom.

Pogoji in seznam del se dobe na osnovni šoli Sladki vrh.

Krajni šolski odbor

Sladki vrh, dne 2. marca 1931.

Ivan Goznik, l. r., predsednik.

Karel Jakopec, l. r., zapisnikar.

*

Štev. 2164/II. 613-2-1

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje, razpisuje za na dan 13. marca 1931. ob 11. uri nabavo:

2000 kg I.a domače svinjske masti.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje,

dne 5. marca 1931.

*

Štev. 2069/II. 592 2-1

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje za na dan 18. marca 1931. ob enajstih nabavo:

2000 kg pšenične moke št. 0 gg,

8000 kg pšenične moke št. 0 g,

15000 kg pšenične moke št. 6,
2000 kg riža Splendor Sublime,
8000 kg koruze.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje,
dne 8. marca 1931.

Štev. 2181/II. 591 2-1

Razne objave

598

Vabilo

na redni občni zbor

ki ga bo imela

»UNION«, hotelska in stavbinska d. d. v Ljubljani

v četrtek, dne 26. marca 1931. ob 16. uri v Srebrni dvorani Grand hotela Union v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo upravnega sveta o poslovanju in bilanci za leto 1930.
3. Poročilo nazornega sveta.
4. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička.
5. Sklepanje o nagradi nadzor. svetu.
6. Volitev enega člana upravnega sveta.
7. Volitev petih članov in dveh namestnikov nadzornega sveta.
8. Slučajnosti.

Delničarji morajo naznaniti eventualne predloge vsaj osem dni pred občnim zborom, najkasneje do 17. marca 1931. predsedništvu, da pridejo na dnevni red občnega zbora.

Delničarji, ki hočejo izvrševati volilno pravico, morajo položiti pet dni pred občnim zborom, najkasneje do 20. marca 1931., delnice v pisarni Grand hotela »Union« v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 1, med uradnimi urami.

V Ljubljani, dne 5. marca 1931.

Upravni svet.

*

601

Vabilo

na XXX. redni občni zbor

OKRAJNE HRANILNICE in POSOJILNICE v ŠKOFJI LOKI, r. z. z n. z.,

ki se bo vršil

v sredo, dne 18. marca 1931. ob 16^{1/2} (pol 5.) pop. v hranilnični posvetovalnici.

Dnevni red:

1. Potrjenje letnega računa za l. 1930.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Izvolitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti in predlogi po § 36. pravil. § 35. pravil. V slučaju, ako bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepan, se vrši čez pol ure na istem prostoru in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki sme brezpogojno sklepati ne glede na število navzočih zadrušnikov.

V Škofji Loki, dne 3. marca 1931.

Načelnstvo.

*

606

Vabilo

na XII. redni občni zbor,

ki ga bodo imele

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani dne 28. marca 1931. ob 11. uri v družbeni poslovalnici v Ljubljani na Dunajski cesti št. 35 s sledečim

dnevnim redom:

1. Poročilo upravnega sveta;
2. poročilo nadzorstvenega sveta;
3. odobritev bilance za leto 1930 in poročila absolutorija;
4. volitev v Upravni svet;
5. volitev v nadzorstveni svet;
6. slučajnosti.

Po § 17. družbenih pravil daje posest desetih delnic pravico do enega glasu na občnem zboru. Delnice delničarjev se morajo položiti z nezapadnimi kuponci vred vsaj šest dni pred občnim zborom ali pri Jadransko-Podunavski banki, podružnici v Ljubljani, ali pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani, ali pri družbeni blagajni v poslovnih prostorih v Ljubljani na Dunajski cesti št. 35.

Upravni svet.

*

600

Objava.

Izgubila sem izpričevalo III. razreda meščanske šole v Mariboru, Slomškov trg, glaseče se na ime: Krautsdorfer Hildgard, ter ga proglašam za neveljavno.

Krautsdorfer Hildgard s. r.

*

368-3-3

Poziv upnikom.

Firma »Hellyt«, družba z o. z. v Mariboru, Trg Svobode 3, se je razdružila ter prešla v likvidacijo. Upniki se pozivajo, da prijavijo svoje terjatve likvidacijski firmi ali podpisnemu likvidatorju do 15. aprila 1931.

Maribor, dne 2. marca 1931.

Likvidator: Janko Trošt,

Maribor, Prešernova ulica 18.

Cuida:

Farnmor

Roman

18

7.

V jedilni dvorani na Erlebru je sedel Bertie Erroll v družbi prijateljev, ki so mu bili sorodni po duhu. Na prijateljevo prošnjo je prevzel za prve dneve meseca septembra nalogo grajskega gostitelja. Obed je bil pri kraju in Erroll je sedel ob kraju mize na naslanjač, si lupil breskev, priporočal prijateljem vina dobrih znamk ter svečanostno obžaloval, da nima Farnmor zmislja za lepote svojega posestva, ampak se tako dolgo mudi na celini daleč od Erlebra.

Na gradu je bilo nekaj gospodov, ki so prišli zaradi lova. Farnmor je prosil Errolla, naj se v Erlebru nastani, kakor bi bil doma, naj upravlja hišo po svoji volji in povabi, kogar želi.

»Samo žensk ni treba v septembru vabiti,« je prezirno izjavil Rockingham, gardni častnik. »O pravem času že, nimam nič proti temu. Toda ob času lova so samo v napoto.«

»Prav imate,« je dejal Dauvers, ki je bil stalen gost na Erlebru. »Ženske imajo velike zahteve in ne pomislijo, da ni mogoče plesati do dveh ponoči, če moraš vstati ob štirih — — —.«

Dauvers je nenadoma umolknil; psi so veselo zalajali in lakaj, ki je prinašal kavo na mizo, se je med potjo ustavil, Waverley je pustil pomarančo, Erroll pa je skočil na noge in vzklilnil: »Za vruga! To je ime nitno!« Vrata v dvorano so se odprla na stežaj in Farnmor je nepričakovano in nenajavljen vstopil.

»Le sedi, prijatelj! Ti ali jaz, to je vseeno?« je vzklilnil smeje se, medtem ko je stisnil kapitanu roko in ga potisnil na stol. Nato je pozdravil ostale gospode. »Kdo mora plesati, Phil? Se enkrat ti rečem, Bertie, sedi. Nocoj sem tvoj gost.«

Farnmor je sedel na nezaseden stol ter velel slugu, naj mu prinese juho.

»Gotovo si presenečen Bertie, ker sem prišel tako nepričakovano?« je rekel prijatelju, ki je predsedoval omizju. »Medtem ko sem se preoblačil, sem premišljeval, kako se boš začudil.«

»Za Boga, saj je tudi čudno! Mislil sem, da si v Baden.«

»Saj sem bil. Sele v torek sem odpotoval odondod. In bil bi tam še zdaj, da mi niso neki znanci najavili obisk — in sicer tako nenadoma, da sem komaj prispel semkaj pred njimi.«

»Ali pridejo tudi dame?« je vprašal Rockingham s težkimi slutnjami.

»Ali bi jih radi tu imeli?« je vprašal Farnmor in vzel cigareto iz svoje srebrne doze.

Dolgi gardist je namršil obrvi, da ga je Farnmor razumel.

»Mi je jako žal, toda ne morem pomagati. Nekaj dam pride z družbo, ki vam jo naprtim na vrat,« se je zasmel grajski gospodar. »Le poslušajte, kdo pride. To so po večini prijatelji, ki sem jih našel v Vernonceaxu. Zato bodite pripravljeni, da boste videli de Ruellovo, Beaudesertovo, de Cevillacovo, Camelotovo in — lady Vavasourjevo.«

Preden je izgovoril zadnje ime se je za hip obotavljaj, končno pa ga je izustil docela ravnodušno.

»Vavasourjeva!« je ponovil Erroll in za njim ostali gospodje. »Za vruga, Farnmor, to ne more biti res!«

»Zakaj pa ne?«

»No,« je odgovoril kapitan začudeno in si v zadregi vihal brke, »mislil sem, da ti ni simpatična.«

»Ali sem kdaj to rekel?« je vprašal. »Sicer pa se je sama povabila — vendar je nisem mogel odvrniti.«

»Ali pride tudi markiz?«

»Samo za nekaj dni, hvala Bogu, ker je namenjen k vrelcu, ki naj mu popravi pokvarjeni želodec. Markiz je v tem oziru podoben starim Rimljanom. Hodi v kopalnice, da se pripravi za nove pojedine.«

»Medtem pa ima njegova žena neomejeno svobodo!« se je zasmel Erroll. »Če se ne motim, si jo v nekem pismu name nazval s čarovnico. Ali je tudi tebe začarala?«

»Bodi brez skrbi,« je rekel Farnmor s hladnejšim glasom, kakor je sicer z Errollom govoril. »Lady Vavasour je nekoč izrazila željo, da bi rada nekoč z Beatriko Beaudesertovo posetila Erlebro. Kako sem ji mogel reči, da je ne sprejemem? Sicer mi ni prišlo kaj takega na misel, ker je lepa in zanimiva ženska.«

Nikomur ni moglo priti na misel, da ga ime Marion Vavasour bolj vznemirja kakor katerakoli druga lepa ženska, tako ravnodušno je izgovoril zadnje stavke.

Ko so zvečer šli iz sobe za kadike in je Farnmor delal v svoji sobi, je odprl listnico in vzel iz nje listek. Vseboval je nekaj kratkih vrstic in vendar so ga te vrstice tako spodbodele, da je z bliskovito naglico odpotoval iz Badena na Angleško. Kolikokrat je vzel v roke ta listič in ga prebral. Vsako drugo pismo je navadno v naglici preletel z očmi in si nato z njim smotko prižgal. Toda te vrstice so imele zanj neki poseben čar, kakor ga ni imelo doslej nobeno žensko pismo, ki je bilo nanj naslovljeno. Saj so bile te vrstice podpisane z imenom Marion Vavasour in Vaux! Ko je gledal te besede, je videl njene oči, slišal njen jasni, poredni glas ter vsrkaval omamni duh njenih zlatih las. Končno je divje zaklel in vrgel papir proč. Zasovražil je dehteči listek, kakor je sovražil žgočo, zavratno strast, ki se mu je vkradla v kri ter ga izročala v suženjstvo lepi ženski.

Mali oglasi

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5.—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10.— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par. Za pismene odgovore priložite znamko.

Nogavice, rokavice, volna in bombaž 463
najceneje in v velikih izbiri pri
KARL PRELOG
Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

40 let obstoječa dobro-
idoča

pekarna
z velikim okolišem s
stanovanjem vred se
odda v najem. —
Naslov: Nemeč Janez,
lastnik hiše, Murska
Sobota. 743

**Ako želite kupiti
na
obroke**
obrnite se na
**KREDITNO ZADRUGO
DETALJNIH TRGOVCEV**
r. z. z. o. z.
v Ljubljani
Cigaletova 1 (zr. sod.)

**Znatne stavbne
prihranke**
dosežete, če Vam iz-
vrši načrte, proračune
in nadzorstvo Teh-
nični biro „Tehna“,
Ljubljana, Mestni trg
št. 25/1 507

**POZOR GG. TRGOV-
CI. TAPETNIKI!**

Vse vrste pohištvenih
vzmeti vam nudi po
konkurenčnih cenah
orva ljubljanska tvor-
nica pohištvenih
vzmeti in posteljnih
vložkov
Andlovic - Strgulec
Ljubljana
Komenskega 34

„JAVOR“
lesna industrija v Lo-
gatu ima svoj lokal
za pohištvo
tudi v Ljubljani, v novi
palači Vajzalne za-
varovalnice 397

Semenski oves
češki in vsa druga se-
mena za polje in vrt
nudi Sever & Comp.,
Ljubljana, Gosposvet-
ska cesta 5. 739

**1000 dinarjev
tedensko**
zaslužite z obiskova-
njem v Vašem okraju.
Znamko za odgovor.
— Tovarna Kosmos,
Ljubljana, poštni pre-
dal 307 506

Preključujem
kar sem govoril za-
ljivega v Grapar Ma-
riji, in izjavljam, da je
bilo govorjeno vse v
nagli jezi, in je ne-
773 resnično.
Galič Anton, Hrušovo

Ustanovljeno l. 1852.

**Teod. Korn
Ljubljana**

Poljanska c. št. 8
(prej Henrik Korn)

krovec, stavbnl, ga-
lanterijski in okrasni
klepar. — Instalacijska
vodovodov in central.
kurjave. — Naprava
strelvodov; kopalniške
in klosetne naprave

**↑
Oglašujete
v
»Jugoslovanu«!**

L. MIKUŠ
Ljubljana - Mestni trg 15
Telefon št. 2282
Ustanovljeno 1839
Na malo! Na veliko!

Razpis. Tujsko-prometna zveza v Mariboru
razpisuje mesto vodilnega uradnika.

Kot kvalifikacija se zahteva fakulteta ali trgovska visoka šola, razen državnega jezika perfektno znanje francoščine, nemščine ter po možnosti še drugih tujih jezikov. Prosilci ne smejo biti stari preko 40 let, morajo biti neoporečni in jugoslovanski državljani. Prednost imajo oni, ki znajo več jezikov in ki so že bili v tujsko-prometni praksi. Glavni posel uradnika bo organizatorna in tujsko-prometna propagandna služba.

Tozadevne prošnje, opremljene s potrebnimi listinami, je vložiti pri Zvezi najkasneje do 1. aprila 1931.

**TISKARNA
KOLEKTOR**
Stražišče pri Kranju
Pogačnik Albin

Telefon int.: Stražišče 4 Brzjavni: Kolektor Stražišče
Tiskarna stoji tik ob državni cesti Ljubljana-Kranj (Pred laborami). Oddaljena ca. 10 minut od železniške postaje Kranj. Na željo postajališče avtobusov. 775

Za soboslikarska,
pleskarska in trkoslikarska dela se priporoča
Tone Malgaj
419
družba z o. z., LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 6

Karol Ussar tovarna
tehtnica
Maribor
Plinarniška ul. 17
Izdeluje vse vrste
703 tehtnic

**TISKARNA
MERKUR-
LJUBLJANA**
Gregorčičeva 23

Prevozne in stabilne drobilke
s pogonskim motorjem na sirovo olje, benzin in petrolej izdeluje in dobavlja

**JUGOSLAVENSKO
GANZ D. D., Zagreb**
Draškovičeva ulica 27 — Telefon 55-87

Zid med Vami in med boleznimi dihalnih organov naj bodo vedno
**PASTILJE
VALDA**

Le te so pravi talismani, s katerimi se lahko obvarujete zlih učinkov mraza, megle in mokrote kakor tudi opasnih bacilov in drugih kužnih kal, ki jih raznaša prah, one vas čuvajo prehlada, grižobla, vnetja krljca, bronhijalnih katarjev, hripe itd. ali pa Vam pomagajo, da jih brž odpravite. Zahtevajte vedno izvirne
VALDA

Na prodaj samo v škatlicah z napisom „VALDA“ v vseh lekarnah in drogerijah. 412

Od dobrega najboljšo je le 423

Gritzner-Adler
šivalni stroj in kolo

Elegantna
izvedba
najboljši
materijal!

URANIA
pisalni stroj
v 3 velikostih!

Novost!

Šivalni stroj
kot damska pisalna miza. Le pri

Jos. Petelinc
Ljubljana

za vodo, blizu Prešernovega spomenika
Zmerne cene tudi na obroke! Tel. int. 2913

Kam naj grem, kje naj kupim...

da bom dobro postrežen...?

Drogerija
»Central«
Filip Vrtovec
Celje
Zahtevajte
brezplačno cenik
693

Zahtevajte povsod
perilo
»Trig av«
katero je v kvaliteti
najboljše in najfinije
izdelano
761

Največje
podjetje
v Sloveniji za kon-
fekcijo plaštev in
obleke

Trgovski
dom
Maribor
Aleksandrova c. 25
790

Josip Jelovšek
Celje,
Aleksandrova št. 4

Modni atelje
»Gentlemen«
Ljubljana
Miklošičeva cesta 18
714

Fran Flerin
damski slamniki za
spomladansko
sezijo
sprejema damska in
moška popravila
lastna delavnica
Ljubljana
Miklošičeva cesta 4.
609

Oglašujte
v
»Jugoslovanu«

Kavarna
Restavracija
Klet
»Zvezda«
Dnevno koncert
lastnik Fr. in Roza
Krapeš, vulgo »Ziveli«
Ljubljana
762

Jakob Perhavec
izdelovanje likerjev,
dez. vin, ruma in
konjaka
Maribor
Gospodarska ulica št. 9
696

Kavarna
»Merkur«
Ignac Lebič, Celje
695

Ivan - Helena
Kvas
modistinja - klobučar
Maribor
Aleksandrova št. 32
Najnovější modell
vedno v zalogi 701

Trajna ondulacija
garantiran in siguren
uspeh. Se priporoča
Fr. Wilmann
brivec, Ljubljana
vis a vis Napoleono-
vega spomenika
746

Brivski salon za
dame in gospode
Franc Kokalj
Celje
Kralja Petra cesta
št. 22 688

»Elida«
brivski salon za dame
in gospode
Trajno kodranje
Celje
Vodnikova ulica
687

Trajne kodre
brez opekin
694 Nizke cene
A. Pepernik
frizer
Celje
Prečernova 12

Paidasch Eduard
frizer
za dame in gospode
Celje
Trajna in vodna
ondulacija z najnov-
jšim nemškim in švi-
carskim aparatom -
Brez bolečine, brez
opekline v 1 1/2 uri
gotovo. 692

•••••
• **Gledališki frizer** •
• za dame •
• in gospode •
• **Riko** •
• **Grobelnik** •
• Celje •
••••• 691

Frizerski salon
za dame in gospode
Franc Loborec
Ljubljana
Rimska cesta
se priporoča c. damam
za trajno kodranje,
vodno ondulacijo in
vse v to stroko spa-
dajoča dela po zelo
znižanih cenah. Sprej-
me c. dame in gospode
na abonma po znija-
nih cenah. - Uradniki
znaten popust. 720

Velemesarija
tvornica konzerv
Fr. Slamič
Ljubljana
praške šunke, mesne
izdelke in konzerve,
sveže meso vseh vrst,
perutnino in divjačino
Po najnižjih dnevnih
cenah!
Telefon 29-73 760

Modna
manufaktura
(Angleško in češko
sukno)

Franso Majer
Maribor
Glavni trg št. 9.
689

L. Ornik
manufaktura
Maribor
Koroška cesta 9
Plačilne
olajšave! 697

Milo
»Svila«
za svilo, volno in fine
tkanine, izborna za
tonleto in
»Shampooing«
724

Z inseriran em
v »Jugoslovanu«
dosežete velik
uspeh!

Žibert A.
zaloga čevljev
Ljubljana
Prešernova ulica
Največja izbira!
740

Čevlje
za dame, gospode in
otroke, vseh vrst v bo-
gati izbiri, po naj-
nižjih cenah kupite
v Celju
pri:
Strašek
Kovaška ulica št. 1 in
Kralja Petra cesta 29
716

Vilko Blatnik
izdelovalnica
vsakovrstnih čevljev
Maribor
Meljska cesta št. 2
705

Industrija
»Karo« čevljev
Maribor
Koroška cesta št. 19
698

Št. & M. Strašek
Celje
Kralja Petra c. 29
Trgovina s čevlji
se priporoča vsem ce-
njenim strankam in
občinstvu, ter prosi
za podpiranje doma-
čega podjetja 710

Josip Sulič
čevljarski mojster
Maribor
Aleksandrova c. št. 30
Trgovina lastnih izdel-
kov. Izvršuje naročila
solidno in po zmer-
nih cenah 708

Velika
zaloga inozemskih
čevljev
A. Sinkovec Ljubljana
Pod Tranco. - Nizke
cene! 780

Res
dobri čevlji so znamko
»Jadranc«
Znižane cene. - Ljub-
ljana, Sv. Petra cesta
št. 25. 764

»Elaks«
tovarniška zaloga
(skladišče) barv, lakov,
kemičnih preparatov
za konzerviranje usnja.
Barvanje usjenih iz-
delkov, čevljev, torbic,
suknjic, kovčkov.
Ljubljana
Napoleonov trg 7
741

Eksportna hiša
»Luna«
Maribor
Aleksandrova 19

Največja za-
loga vseh
vrst nogavic
po paru od
Din 4.50
naprej 740

»Lux«
kemični izdelki
Josip Kordiš
priporoča
svoje izdelke najboljše
kvalitete kakor:
»Lux« krema za čevlje
vseh barv, vazelin za
usnje, gumitrane za
usnje, parketno
voščilo. 723

Hotel in restavracija
pri
»Belem Kranjcu«
Pristna domača vina
- gorka in mrzla je-
dila - moderno ure-
jene tujske sobe

Kajlež
Ljubljana
Florijanska ulica št. 4

Hotel
»Pošta«
Celje
689

V Vašem
interesu je
ako obiščete čim prej
novotočilnico in de-
likateso v Gradšču 4
(poleg uprave »Jugo-
slovana«). - Izborno
vino, žganje in pivo.
Najcenejše delikatese
in prigrizki. Na svi-
denje! 769

Zakon o občnem
upravnem postopku.
Prevedel in priredil
dr. Rudolf Andrejka.
- Z dodatkom: »Za-
kon o banki upravi«
in »Pravilnik o orga-
nizaciji in delu ban-
skih svetov«. - Cena
knjige v platno 25 di-
narjev, broširano 20
dinarjev, s poštnino
Din 1.- več. Naroča
se pri upravi »Jugo-
slovana«, Ljubljana.

Gospel!
Gospodične!

Če radi berete lepe
romane in ljubite
kratke novele priz-
nanih slovenskih in
tujih pisateljev; če
se radi smejete ob
dobrem humorju in
se zanimata za naj-
novejšo filmsko do-
godko; če bi hoteli
kaj novega zvedeti
za kuhinjo in dom,
potem zahtevajte,
da se vam pošlje
popolnoma brezplačno
in brezobvezno na
ogled

»ROMAN«
ilustrovani zabavni
družinski tednik,
ki izhaja že tretje
leto v Ljubljani in
se naroča pri upravi
Ljubljana Breg 22.
Prekrasni ljubavni
roman iz naših krajev
»Srce v okovih«
je pravkar začel
izhajati in lahko
dobite še obe na-
daljevanji

»Pozna osveta«

roman
Conan Doyle. Iz
angleščine preve-
del I. Mulaček.
V platno vezana
knjiga Din 30.-,
broširano Din 25.-
S poštnino 1 Din
več. - Dobi se pr-
upravi »Jugoslo-
vana« Ljubljana
Gradšču 4

Kolesa
na ugodne obroke
»CENTRA«
trgovina šivalnih stro-
jev, koles gramofonov
itd., Ljubljana, Masa-
rykova cesta, nasproti
gl. kol. Palača Vza-
jemne zavarovalnice.
733

»Tribuna« dvokolo
z »SACHS«-motorjem

posebno močno, okvir
nizek, močnejša pneu-
matika, motor v sro-
dini montiran z dvojni
prestavlo in spojko,
1 1/2 K.S. Vozi 30 do
40 km na uro in po-
rablji 2 litra goriva na
100 km.
Dobi se tudi sam mo-
torček, katerega se

lahko na navadno
močno kolo montira.
Cena prav nizka, ce-
niki franko.

»TRIBUNA« F. B. L.
tovarna dvokoles in
otroških vozilov
Ljubljana, Karlovska
462. cesta št. 4

Priporoča se
modna trgovina
T. Eger
Ljubljana
Sv. Petra cesta 2

Bukova drva
trboveljski premog
pri tt.
»KURIVO«
LJUBLJANA
Dunajska cesta 33
(na Balkanu)
Telefon št. 34 - 34

Perilo
je realo vsake žene.
Radi tega pišite ta-
koj na trdko Ster-
mecki po vzorce
platna, šifona,
batista in drugih
finih tkanin za
damsko perilo
kakor tudi platna
za prtiče, prevleke in drugo
posteljno perilo. Zahtevajte novi,
veliki. Ilustrirani cenik, kjer se na-
haja moderno damsko perilo iz
lastne tovarne

Trgovski dom
Stermecki
Celje št. 98 605
Cenik in vzorci zastoj!

Razširjajte Jugoslovana!

B. Pauer
keksi
biskviti
vafelni
i. t. d.
so najboljši! 732

Harmonike
Lubas
so najboljše. - Franc
Lubas, Ljubljana, Du-
najska cesta. 765

Karol
Narbeshuber
elektrotehnično in
strojno podjetje, Mo-
ste pri Ljubljani. Spe-
cijalni oddelk za po-
pravo in privajanje
avtodinam. Popravilo
generatorjev, elektro-
motorjev, transfor-
matorjev. 748

Za delavnico ali skladišče
2 lepa svetla
prostora
v I. nadstropju, 121 m²,
4 m visoko, ev. 3 pro-
stori, skupaj 159 m²,
od 1. aprila 1931 na-
prej za oddati: Jugo-
Radiator - Ljubljana,
Kolodvorska ulica 18,
dvorišče. 779

Begonije
Gloksinije
Montbrecije
Iris
Amaryllis
Canna indica
Anemone
Tuberose
Dalije

dobite pri
Sever & Komp.
Ljubljana, Gosposvet-
ska cesta 5. Gomolji
so nam pravkar do-
speli. Pridite, dokler
imamo popolno zalo-
go Cenik brezplačno
na zahtevo. 782

Zakon
o glavni kontroli
Din 10.-
s poštnino Din 11.-

Zakon
o pobljanju
nelojalne konku-
rence Din 6.- s
poštnino Din 7.-

Zakon
o javnih beležni-
kih (notarjih)
Din 12.-, s poštni-
nino Din 13.-

Pravilnik
o pomožnem
osebju državnih
prometnih
ustanov v resoru
ministrstva za
promet Din 8.- s
poštnino Din 9.-

Naroča se pri
upravi
»Jugoslovana«
Ljubljana
Gradšču št. 4.

Strojno podjetje
R. Willmann, Ljubljana
Slomškova ul. 3

431
Zatvornice, vodna kolesa in mlinske
naprave, beneški jarmeniki, krožne
žage, nihalne žage, transmisijski deli

*Prosim Te,
mamica
tudi meni*

DAGMAR-SVILE
J U G O S L O V A N S K A

»Vaše veselje za lepo obleko se poveča vsled dobre kvalitete in nizke cene Dagmar-svile.«

»Zahtevajte v vsaki trgovini to svilo in pazite ako ima oznako na robu.«

Najmodernejšie vzorce ZAVES in PERILA

896 namiznih in kuhinjskih garnitur veže najfineje in najceneje tvrdka

Matek & Mikeš
Ljubljana, Dalmatinova 13
Entlanje, ažuriranje, predtiskanje takoj.

KLISEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna
ST-DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

308

Novo izšlo

Zakon o občem upravnem postopku. Prevedel in priredil dr. Rudolf Andrejka. - Z dodatkom: »Zakon o banski upravi« in »Pravilnik o organizaciji in delu banskih svetov«. Cena knjigi v platno 25 Din, broširana 20 Din.

Conan Doyle: »Pozna osveta«. Iz angleščine prevedel I. Mulaček. - V platno vezana knjiga 30 Din, broširana 25 Din.

Knjigi se dobijo v vseh knjigarnah ali pa pri založništvu: Tiskarna »Merkur« v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23.

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev, za prevzem hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom

„Jugrad“

Jugoslovska gradbena in kreditna zadruga, r. z. z o. z.
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 35/I.

Uradne ure od 8.—12. in od 14.—18.

Pravila proti plačilu Din 5.— v znakah
Za odgovor prosimo znakmo.

Kmetijska družba v Ljubljani

Turjaški trg št. 3

je glavna zastopnica kmetovalcev v Dravski banovini in šteje nad 380 kmet, podružnic in okrog 26.000 članov. Člani plačajo na leto 30 Din in dobivajo za to brezplačno strokovni list

»**KMETOVALEC**«

Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila za umno gospodarstvo. Družba dobavlja članom tudi razne kmetijske potrebščine.

459

Vsak kmet mora biti član Kmetijske družbe!

Stavbno in pohištveno mizarstvo s parno silo
FRAN ŠKAFAR
Ljubljana, Rimska cesta 16
Stalna zaloga modernega pohištva ter ameriških pisarniških oprav

OGLEDALA

vseh vrst, velikosti in oblik

STEKLO

zrcalno 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm, portalno, ledasto, alabaster itd.

SPECTRUM D. D.

LJUBLJANA VII — Telef. 23-48
ZAGREB CELOVŠKA 81 OSIJEK

Delniška družba pivovarne „Union“, Ljubljana

Pivovarna in sladarna, Tovarna za špirit in kvas v Ljubljani I., poštni predal št. 45 - Podružna pivovarna v Mariboru

Telefon: { Ljubljana 2310 in 2311 } Brzojavi: Pivovarna Union { Ljubljana }
{ Maribor 2023 } { Maribor }

Priporoča svoje izborne izdelke in sicer

svetlo in črno pivo, v sodih in steklenicah, pekovski kvas, čisto rafin. in gorilni špirit

742